

**Публічне акціонерне товариство
«Укртелеком»**

**Консолідована фінансова звітність
відповідно до Міжнародних стандартів
фінансової звітності та
звіт незалежного аудитора**

31 грудня 2018 року

ЗМІСТ

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)	1
Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом).....	5
Консолідований звіт про власний капітал	7

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1. Організаційна структура та діяльність	9
2. Основа складання консолідованої фінансової звітності	11
3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації.....	13
4. Вплив застосування нових стандартів в 2018 році	24
5. Інформація за сегментами	25
6. Основні засоби.....	26
7. Інвестиційна нерухомість	30
8. Додаткові витрати на отримання договорів	31
9. Необоротні активи, утримувані для продажу.....	31
10. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.....	33
11. Інша поточна дебіторська заборгованість	35
12. Власний капітал	35
13. Довгострокові забезпечення	35
14. Кредити та позики.....	37
15. Зобов'язання щодо виконання.....	39
16. Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість.....	40
17. Поточні забезпечення	40
18. Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	40
19. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).....	41
20. Адміністративні витрати	41
21. Витрати на збут	41
22. Інші операційні витрати	42
23. Інші операційні доходи	42
24. Фінансові витрати	42
25. Фінансові доходи	43
26. Податок на прибуток	43
27. Управління фінансовими ризиками та капіталом	44
28. Зобов'язання	49
29. Непередбачувані зобов'язання	49
30. Залишки та операції з пов'язаними сторонами	50
31. Події після звітної дати.....	51

Консолідований звіт про управління компанією за 2018 р

Квітень 2019

Зміст

1

Укртелеком сьогодні

2

Звернення Директора
ПАТ «Укртелеком»

3

Про компанію

- Місія
- Цінності
- Історія
- Модернізація продуктового портфелю
- Дочірні підприємства

4

Результати діяльності за 2018 рік

- Фінансові результати
- Розвиток інфраструктури
- Крадіжки та пошкодження мідного кабелю
- Наукова робота та інновації

5

Стратегічні напрямки розвитку

- Розширення та модернізація телекомунікаційної мережі
- Розвиток суміжних та додаткових напрямків бізнесу
- Подальше підвищення операційної ефективності

6

Відповідальність

- Управління персоналом
- Безпека праці
- Соціальний внесок

7

Корпоративне управління

- Керівництво компанії
- Управління ризиками

Укртелеком сьогодні – це найбільший оператор фіксованого зв'язку в Україні, лідер серед провайдерів інтернет

Послуги інтернет у понад 2,3 тис. населених пунктах

50 тис. км ВОЛЗ (+3 тис. км в 2018 році)

2 дата-центри загальною ємністю 4,3 тис. Units

10 тис. об'єктів нерухомості по всій країні

Один з найбільших платників податків та зборів в Україні – 2 млрд грн

4 млн абонентів фіксованої телефонії

1,35 млн абонентів інтернет

90 тис. абонентів IPTV

400+ тис. абонентів на модернізованій мережі

21 тис. співробітників

Шановні партнери,

У 2018 році Укртелеком активно розвивав оптичну мережу, пропонуючи бізнес- та приватним клієнтам нові можливості підключення до швидкісного інтернету. Продовження стратегічної трансформації та ефективна операційна діяльність дозволили забезпечити високий рівень прибутковості компанії та стабільність її фінансових показників.

Компанія продовжує модернізацію телекомунікаційної мережі та розбудову сучасної оптичної мережі доступу до інтернету в найбільших містах України. Разом з цим протягом минулого року Укртелеком підключив 58 нових населених пунктів, переважна більшість з яких отримала доступ до оптичного інтернету. Триває розширення інтернет-покриття в сільській місцевості – до послуг оптичного інтернету підключено 450 об'єктів у 46 об'єднаних територіальних громадах. Загалом протягом 2018 року Укртелекомом побудовано понад 3 тис. км оптичних ліній.

Компанією було розроблено та запропоновано відповідним державним установам проект інтернетизації 8 тис. сіл, який дозволить скоротити цифровий розрив між містом і селом у чотири рази та надати доступ до інтернету 6 млн українців.

Також минулого року було впроваджено нове рішення у мережах фіксованого та рухомого телефонного зв'язку – конвергентну телефонію, що дозволяє відновлювати зв'язок попри численні пошкодження кабелів зв'язку.

Відключення застарілого аналогового ТБ по всій Україні зумовило зростання попиту на «Інтерактивне TV» від Укртелекому.

Підсумовуючи можна сказати, що минулий рік був для Укртелекому не менш успішним, ніж декілька попередніх років. Жорстка конкуренція не завадила зростанню доходів від надання інтернет-послуг споживачам масового та корпоративного сегментів. Зберігається високий рівень загального доходу Укртелекому – понад 6,4 млрд грн. Дохід від телекомунікаційних послуг залишається стабільним: 5,5 млрд грн, а від інтернет-послуг дохід порівняно зріс на 6%.

У цілому, в 2018 році перед Компанією залишалися ті ж самі виклики, що і раніше. Масові крадіжки кабелів зв'язку продовжують наносити значної матеріальної шкоди, а макроекономічні чинники, що впливають на ринок, стали причиною зростання вартості послуг у багатьох компаній. Тим не менш, маючи чітке бачення своєї трансформації, Укртелеком продовжує досягати успіхів на шляху якісних змін з метою вдосконалення обслуговування своїх клієнтів.

З повагою,
Юрій Курмаз
Директор ПАТ «Укртелеком»

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Юрій Курмаз', written over a blue line that extends from the signature area towards the right side of the page.

Місія

Місія компанії включає три ключові аспекти:

Задовольняти потреби підприємств та громадян України в телекомунікаційних послугах високої якості

Забезпечувати інтереси своїх акціонерів шляхом досягнення високих фінансових результатів діяльності

Забезпечувати інтереси суспільства у створенні високорозвиненої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури держави

Цінності

Корпоративна культура компанії побудована на системі цінностей **КРАЩЕ**

Історія

Від національного оператора електрозв'язку до провідної телекомунікаційної компанії

Модернізація продуктового портфеля

B2B

- Фіксована телефонія
- DSL-інтернет
- Канали зв'язку

- Фіксована телефонія
- DSL-інтернет
- Канали зв'язку
- SIP-телефонія
- Хмарна АТС
- Оптичний інтернет 1 Гбіт / с
- VPN L2/L3
- Послуги ЦОД

- Фіксована/конвергентна телефонія
- DSL-інтернет
- Канали зв'язку
- SIP-телефонія
- Хмарна АТС
- Оптичний інтернет 10 Гбіт / с
- VPN L2/L3
- послуги ЦОД
- TV Бізнес
- Anti-DDoS;
- Хмарні сервіси - IaaS, BaaS

2011

2015

2018

B2C

- Фіксована телефонія
- DSL-інтернет
- Dial-up-інтернет

- Фіксована телефонія
- SIP-телефонія
- DSL-інтернет
- Інтерактивне ТБ

- Фіксована/конвергентна телефонія
- SIP-телефонія
- ADSL-інтернет до 20 Мбіт / с
- VDSL-інтернет до 50 Мбіт / с
- Оптичний інтернет - 1 Гбіт / с
- Інтерактивне ТБ: Multiscreen

Дочірні підприємства

Укртелеком є власником 100% долі в статутних капіталах ТОВ «ТриМоб» та Ukrtel GmbH

ТОВ «ТриМоб»

ТОВ «ТриМоб» – оператор, що надає послуги рухомого (мобільного) зв'язку стандарту UMTS/WCDMA.

Товариство володіє національною 3G ліцензією «шириною» 2*15 МГц в діапазоні 2100 МГц. Мережа ТриМоб розгорнута в 800 населених пунктах, де проживає біля 30% населення України. Послуги поза зоною покриття надаються в мережі ПрАТ «Водафон Україна», з яким підписано договір про національний роумінг

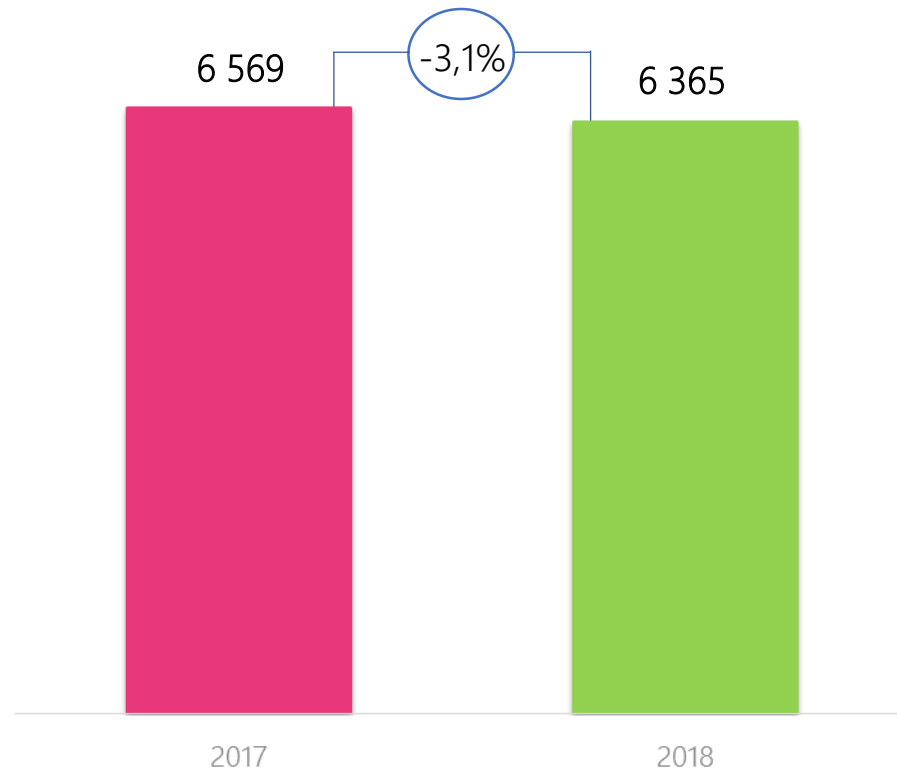
Ukrtel GmbH

Ukrtel GmbH – компанія, що зареєстрована за законодавством Німеччини. Предметом діяльності Товариства є надання телекомунікаційних послуг, технічна підтримка і управління телекомунікаційними пристроями, а також володіння і управління власним майном, в т.ч. придбання і продаж фінансових інструментів

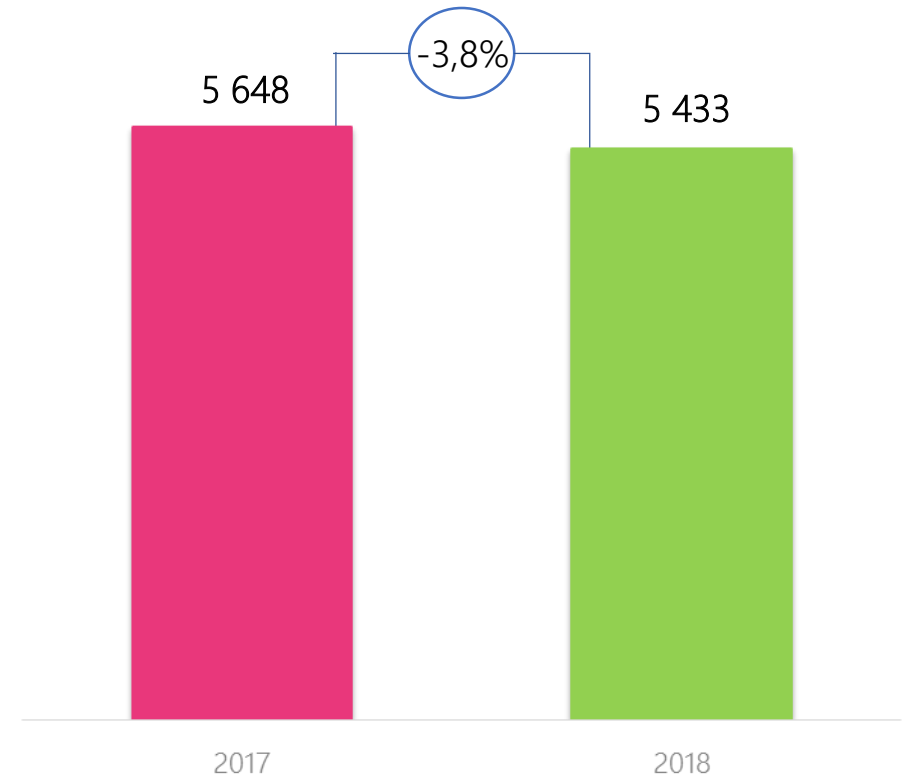
Доходи

Стабільно високий дохід

Дохід, млн грн

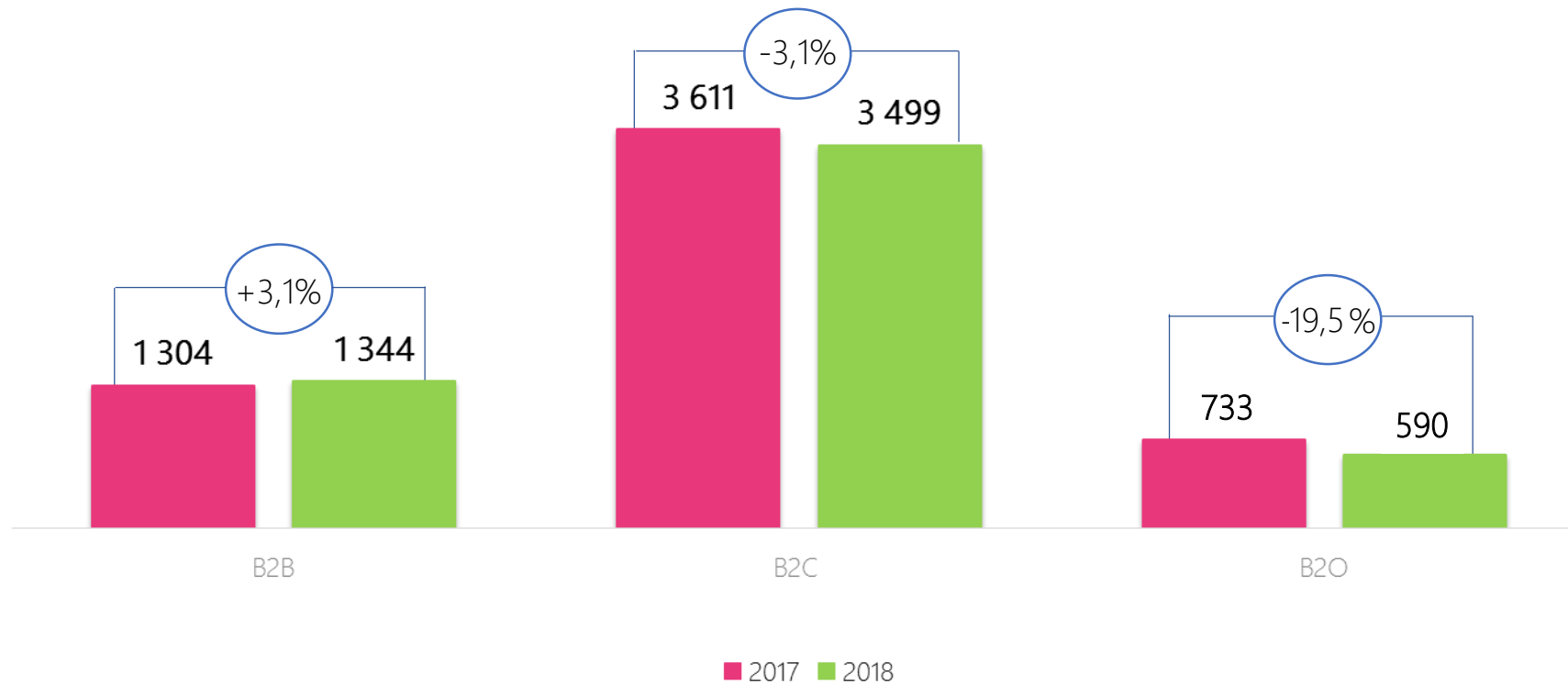
Доходи від телекомунікаційних послуг, млн грн

Структура доходів від телекомунікаційних послуг

Стійке зростання у B2B-сегменті

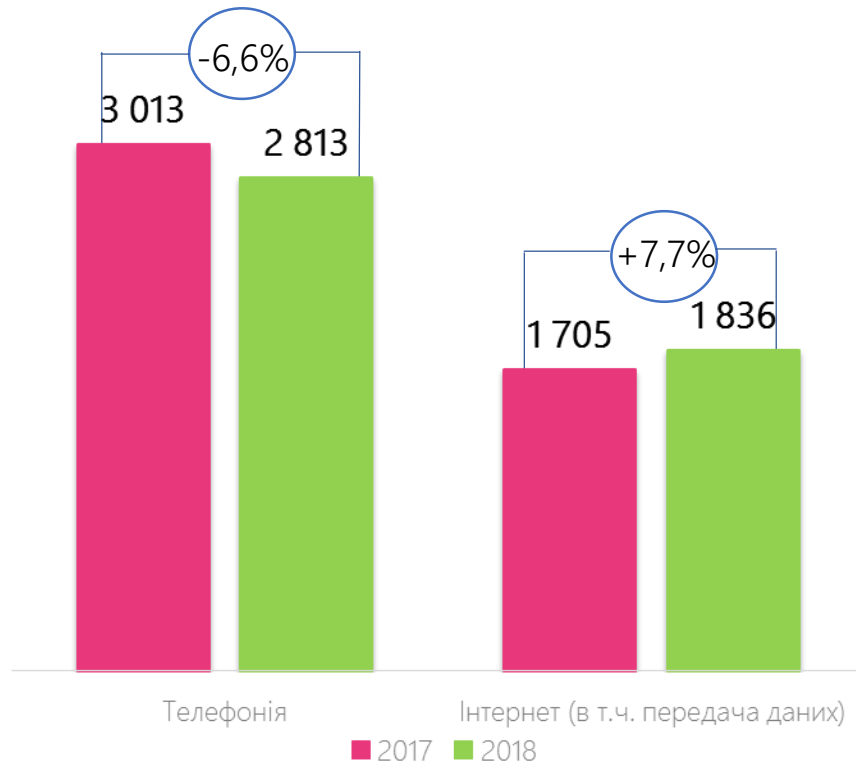
Дохід за напрямками, млн грн

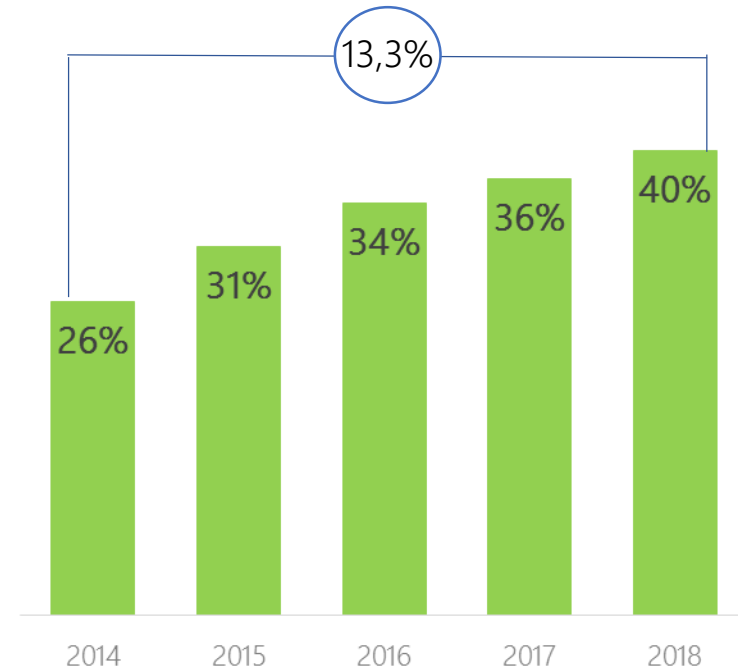
Структура основних доходів від телекомунікаційних послуг

40% доходу від інтернет-послуг

Дохід, млн грн

Зростання частки доходу від інтернет-послуг

B2C

3 млн активних абонентів

ARPU

2017 – 44,5 грн без ПДВ

2018 – 51,0 грн без ПДВ

1,2 млн абонентів

ARPU

2017 – 76,1 грн без ПДВ

2018 – 86,3 грн без ПДВ

90 тис. абонентів

8% абонентів DSL та
11% абонентів оптичного інтернету
користуються послугою
Інтерактивне ТБ

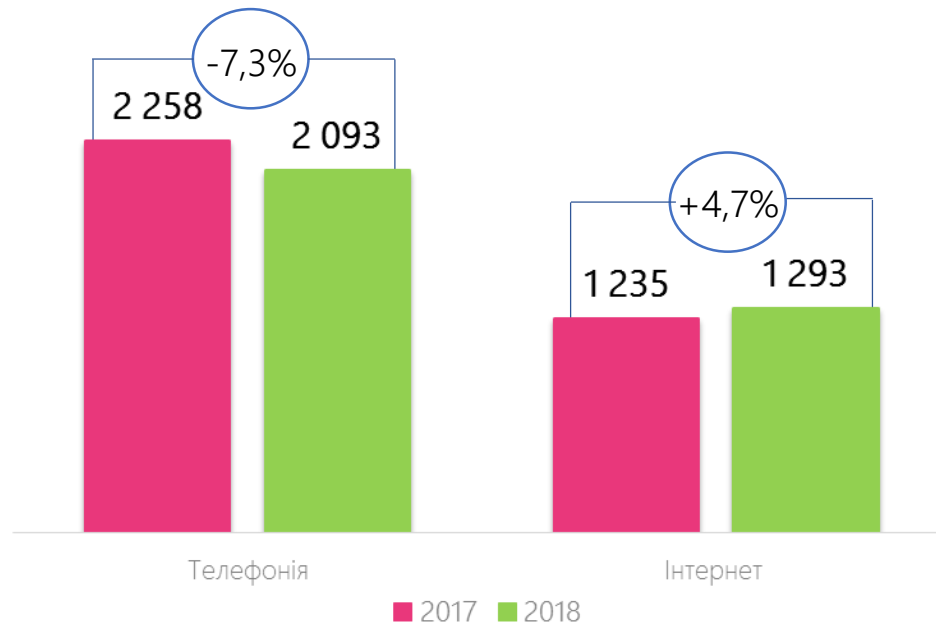
195 н.п. отримали доступ до
оптичного інтернету
44 з них нові
Всього 2 260 н.п.

30% всіх нових підключень у 2018
році здійснювались по нових
швидкісних типах з'єднання
(FTTx, VDSL)

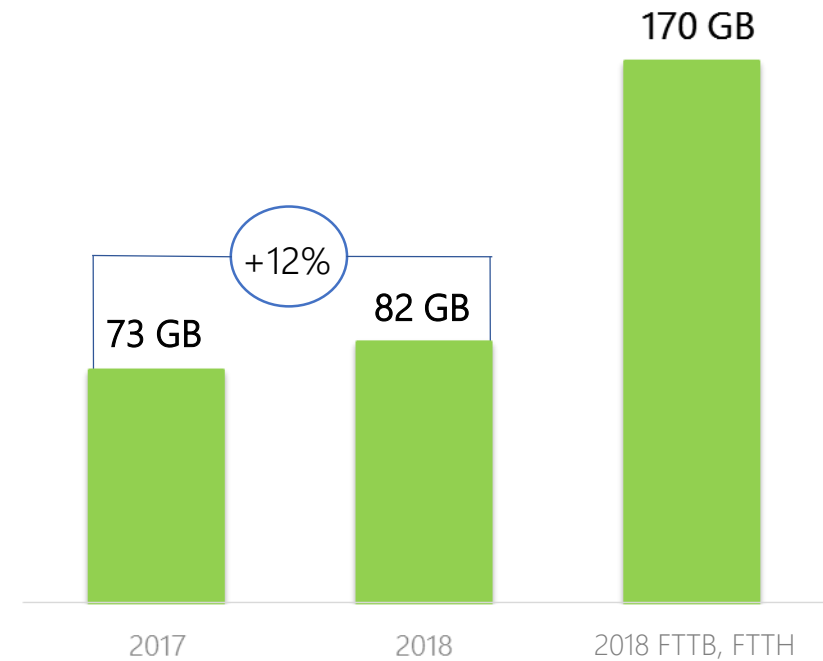
B2C

Зростання доходів від нових технологій

Дохід, млн грн

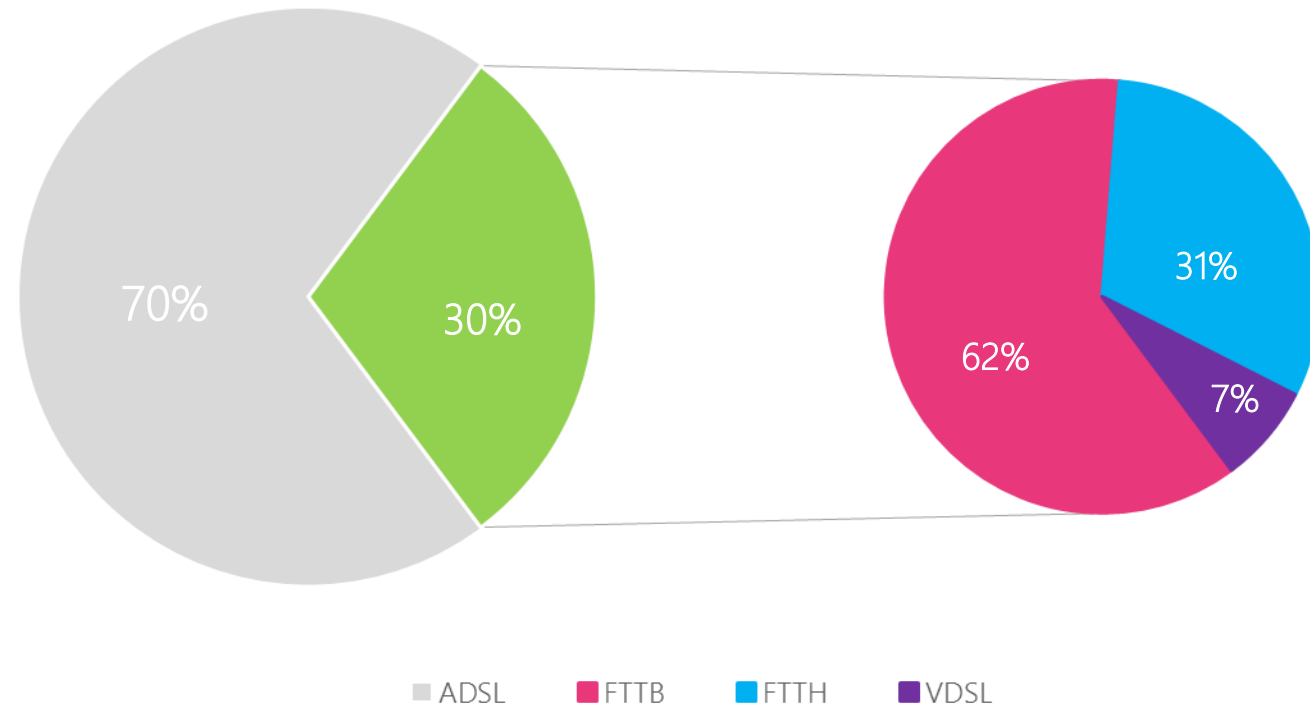
Зростання споживання інтернет на новій мережі, міс

B2C

Збільшення в три рази частки підключень до інтернет за новими технологіями

Нові підключення у 2018 році

B2B

860 тис. абонентів

ARPU

2017 – 66,4 грн без ПДВ

2018 – 67,8 грн без ПДВ

161 тис. абонентів

ARPU

2017 – 144,5 грн без ПДВ

2018 – 174,8 грн без ПДВ

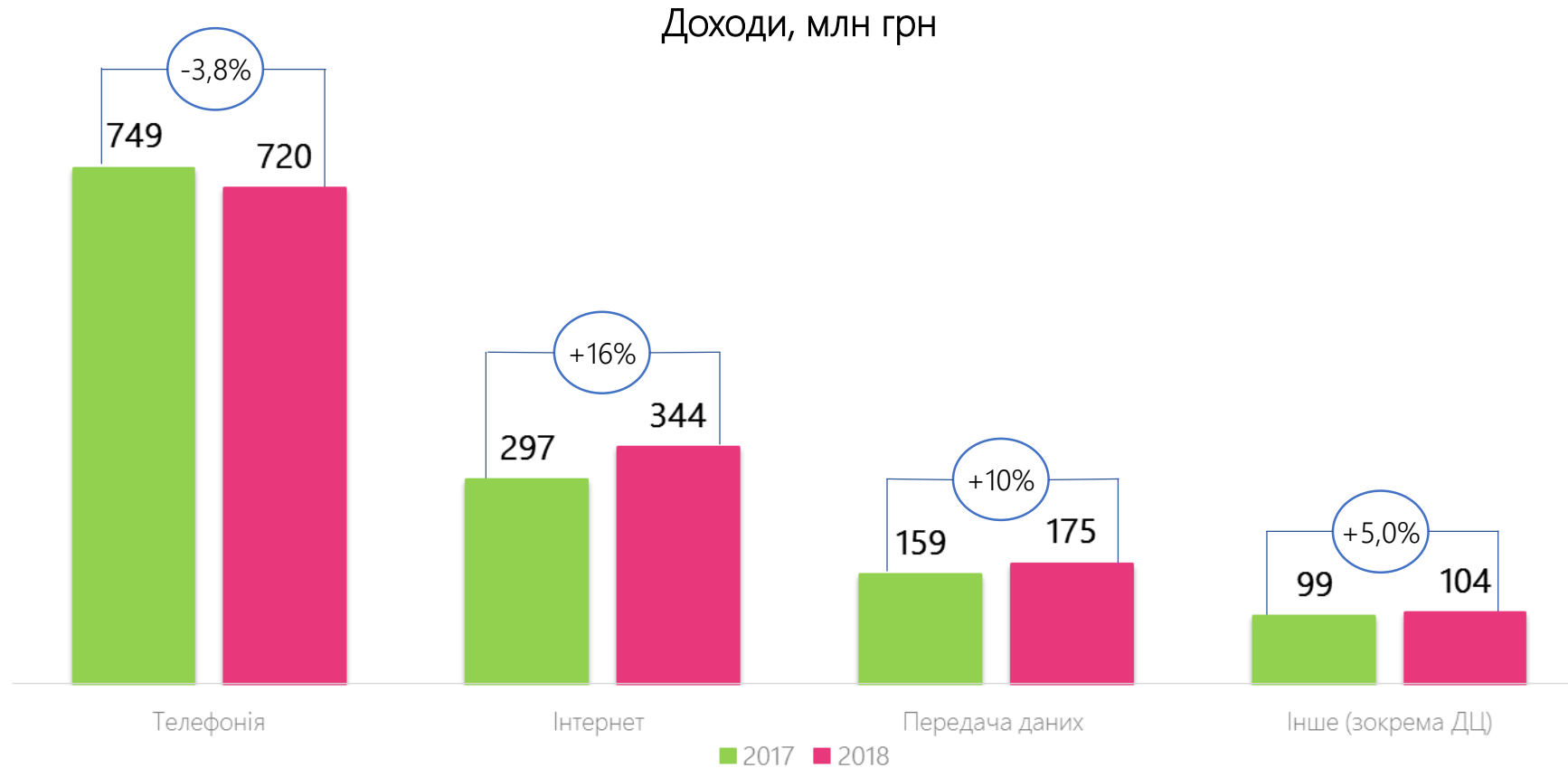
1,3 тис. екранів
(+32% доходу)

17,9 тис. ліній
(+42% за рік)

B2B

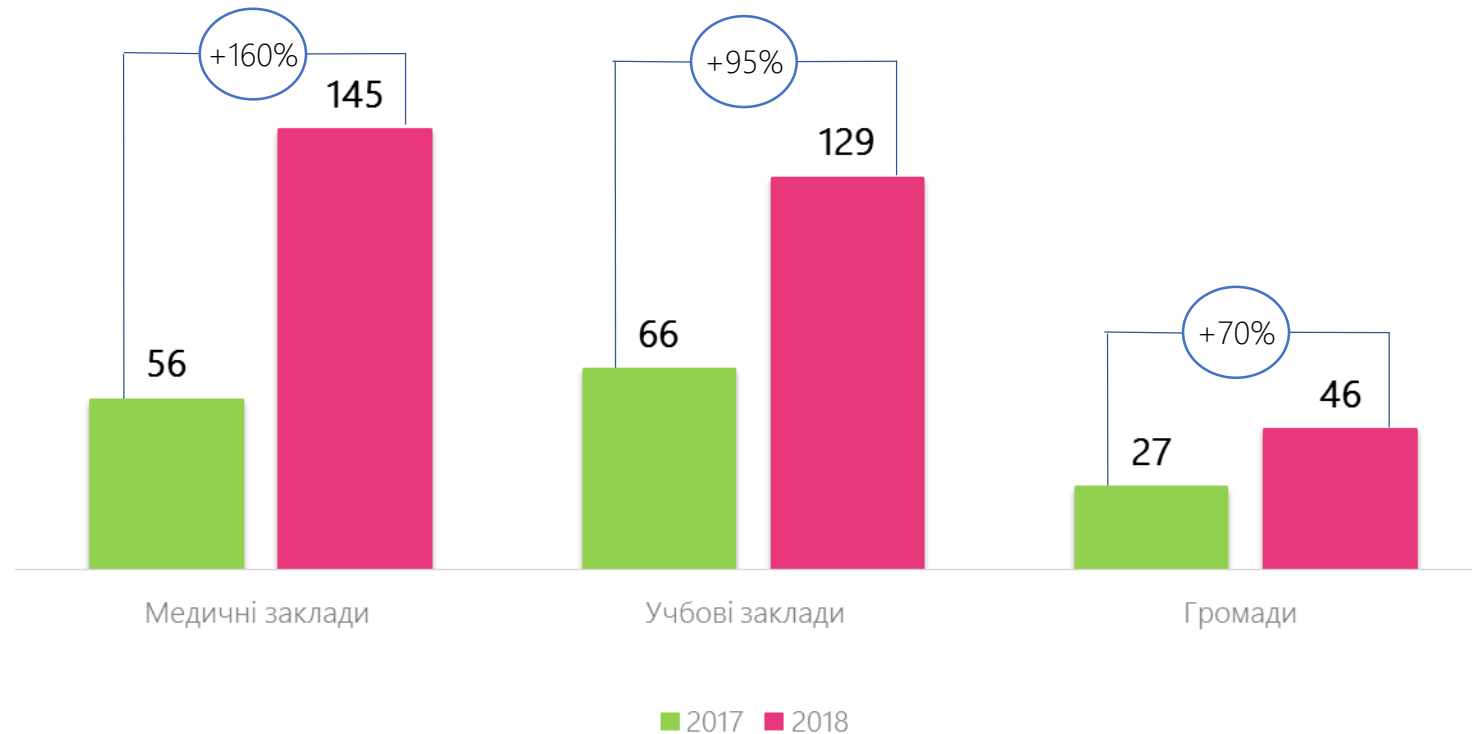
Стале зростання доходу від інтернет-послуг

B2B

Національний оператор телекомунікаційних послуг для закладів соціальної інфраструктури

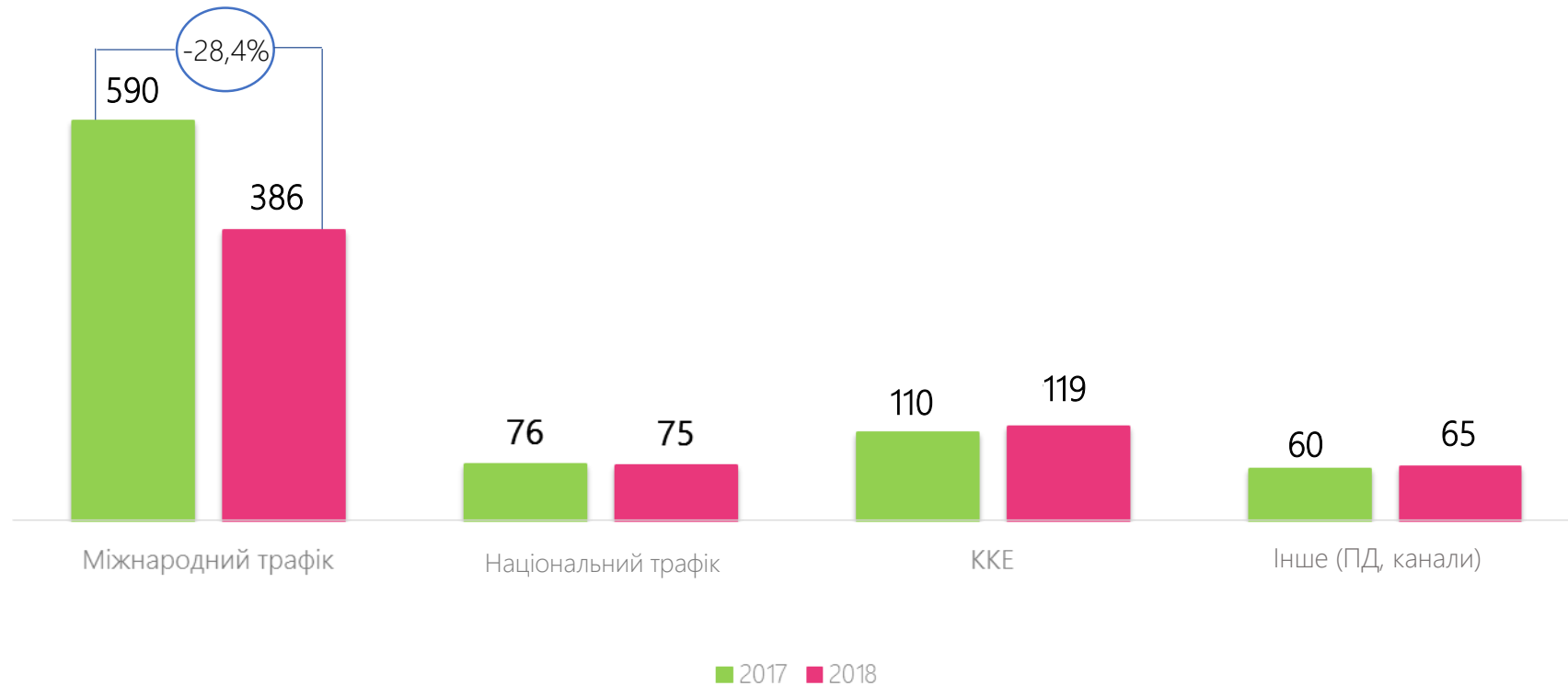
Підключення нових об'єктів до оптичної інтернет-інфраструктури

B2O

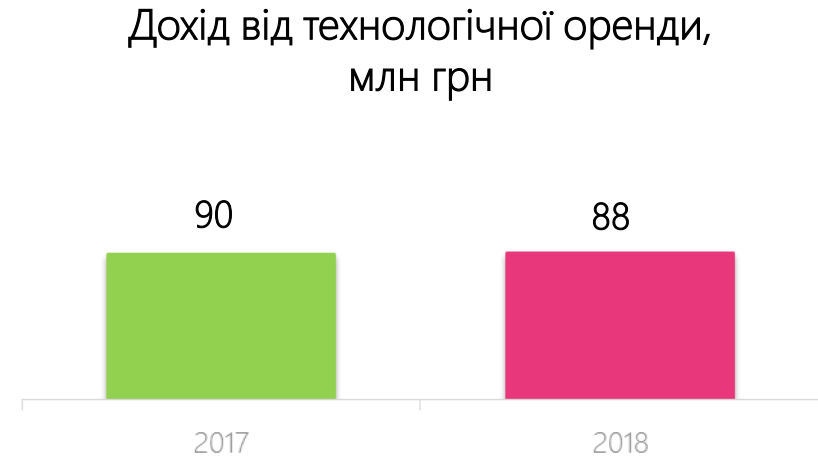
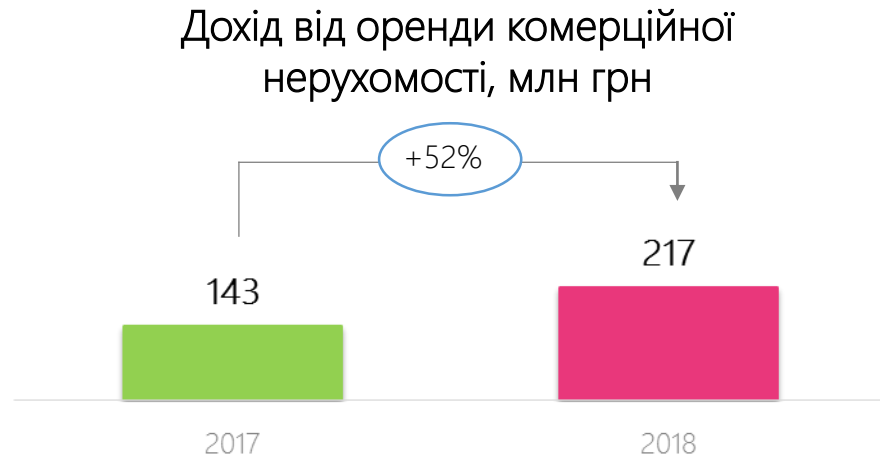
Збільшення впливу OTT-сервісів на міжнародний трафік

Дохід, млн грн

Доходи від управління активами

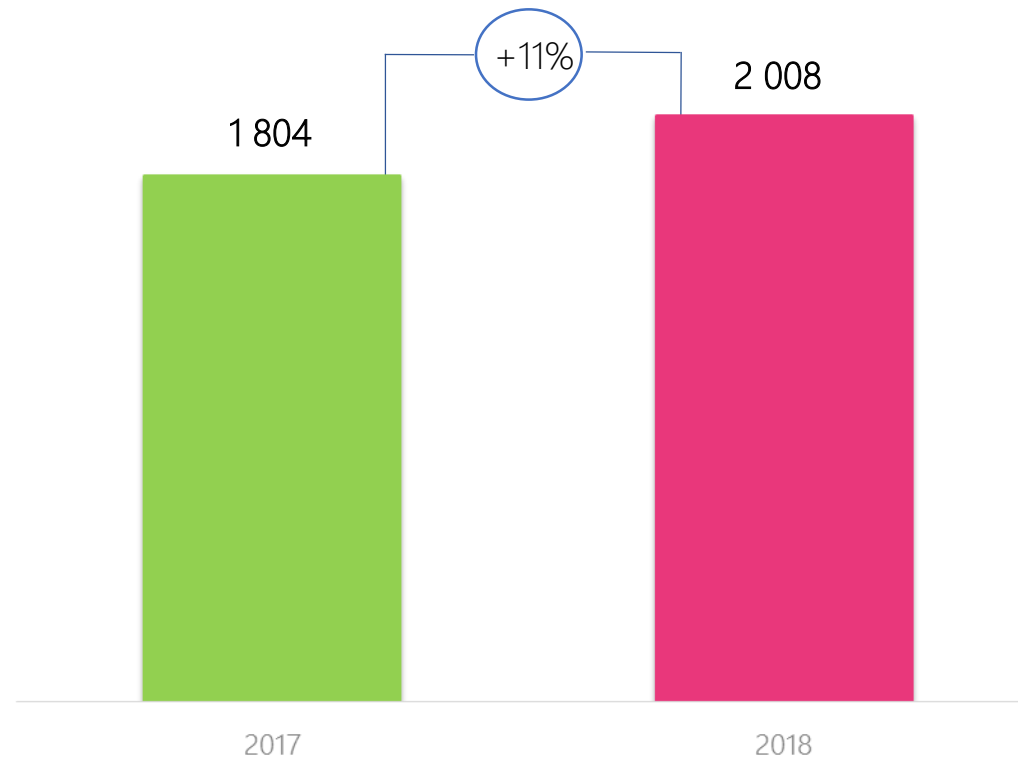
Зростання доходів від оренди комерційної нерухомості

Податки та збори

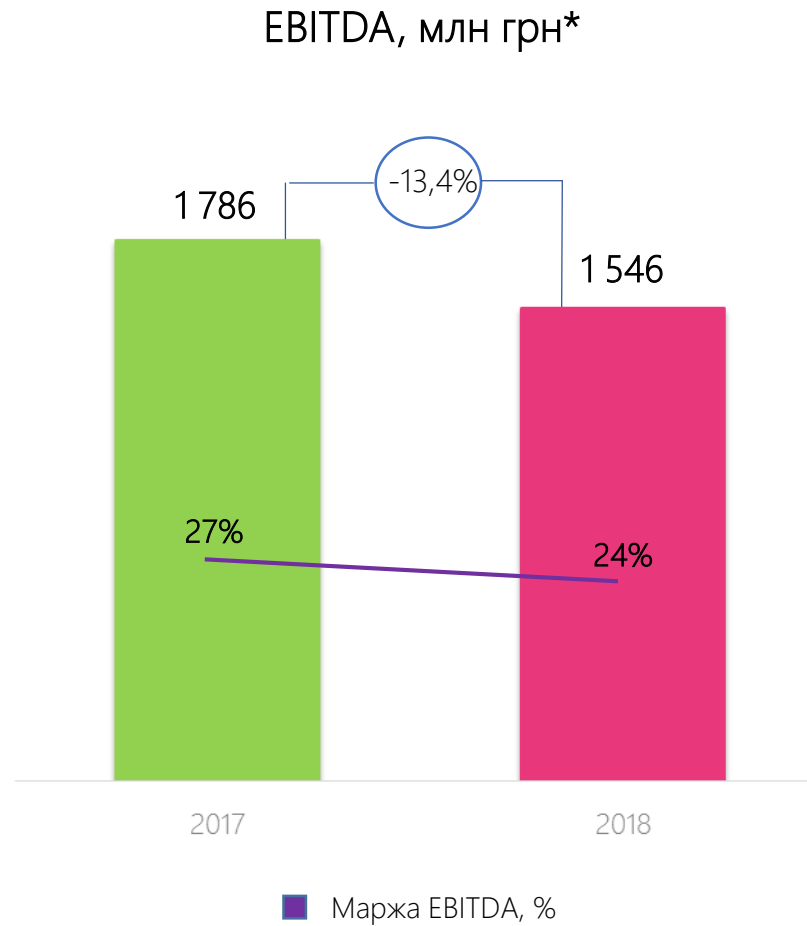
Укртелеком – один з найбільших платників податків та зборів у телекомунікаційній галузі

Податки та збори, млн грн

*без урахування ТОВ «ТриМоб»

EBITDA

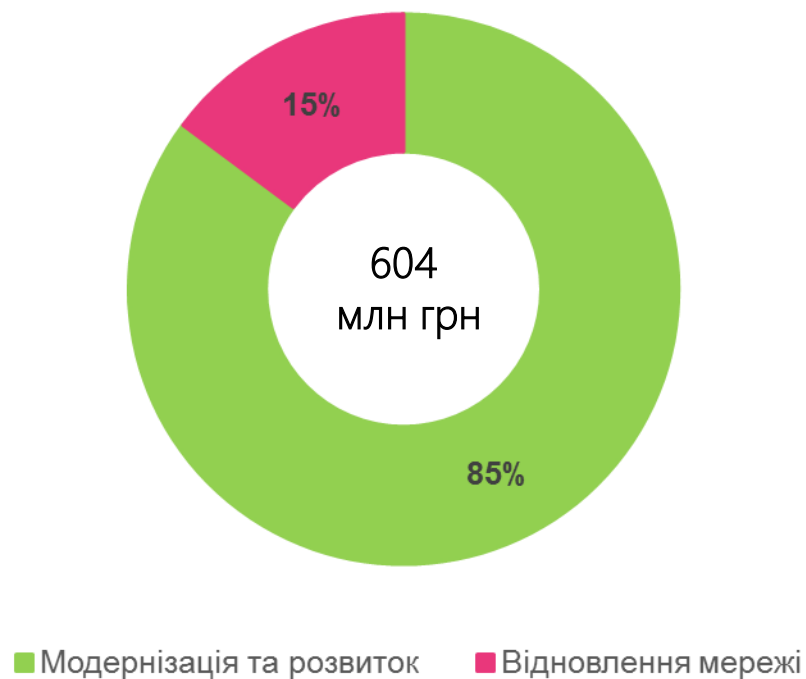

*згідно даних управлінського обліку. EBITDA відповідно до фінансової звітності - 2017: 1 900 млн грн; 2018: 1 559 млн грн

Капітальні інвестиції

Капітальні інвестиції склали 604 млн грн і в основному спрямовані на модернізацію та розвиток мережі

Структура капітальних інвестицій у 2018 р.*

*згідно даних управлінського обліку. Надходження незавершених капітальних інвестицій відповідно до примітки 6 фінансової звітності у 2018 році - 654 млн грн
**без урахування ТОВ «ТриМоб»

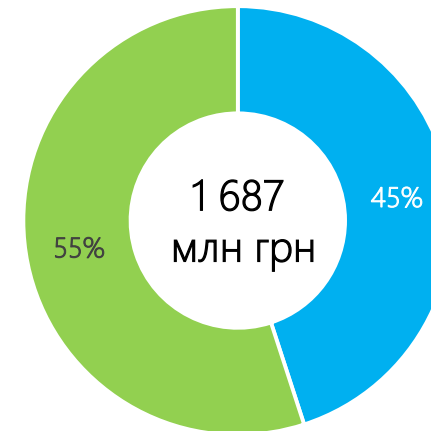
Ліквідність та зобов'язання

Компанія має стабільний фінансовий стан та низьке співвідношення чистого боргу та EBITDA

Чистий борг/EBITDA

Структура кредитів станом на 31.12.2018 р.,
млн грн

■ Короткострокові кредити ■ Довгострокові кредити

Розвиток інфраструктури

Ядро мережі

IMS core,
8 P, 81 PE routers, 1.7K of 10 Gb ports

Транспортна мережа

Внутрішня 1 020 Гб/с, зовнішня 270 Гб/с, паритетні канали 740 Гб/с

Оптичні лінії зв'язку

50 тис. км (+3 тис. км в 2018 році)

Мережа доступу Інтернет

2,3 тис. населених пунктів (+58 в 2018 році)

Крадіжки та пошкодження мідного кабелю

У 2018 р. крадіжки інфраструктури ПАТ «Укртелеком» набули небувалого розмаху:

- більше 20 тис. випадків крадіжок мідного кабелю (в середньому 55 крадіжок щодня)
- викрадено або пошкоджено більше 2,2 тис. км мідного кабелю

З метою зменшення кількості крадіжок та збереження телекомунікаційної інфраструктури компанія співпрацює з правоохоронними органами та приватними охоронними організаціями, встановлює запірні прилади на люках, а також проводить заміну мідних ліній на оптичні.

Наукова робота та інновації

Протягом 2018 р Укртелеком тестував та впроваджував на своїх мережах нові технології

- здійснено інвестиції в розвиток волоконно-оптичних мереж доступу за технологіями FTTb, FTTc та FTTh
- використано найсучасніші типи конструкції кабелю та волоконних світловодів, які відповідають стандартам G.652.D та G.657.A. Більшість волоконно-оптичних кабелів, що використовується ПАТ «Укртелеком», вітчизняного виробництва
- впроваджено технологію щільного та розрідженого спектрального ущільнення WDM (Wavelength Division Multiplexing, з англ. – «спектральне ущільнення каналів»), що дозволило побудувати найсучасніші лінії зв'язку

Укртелеком бере участь в усіх основних національних науково-технічних конференціях у сфері телекомунікацій та є співорганізатором більшості з них

- Представник Укртелекому має членство в Міжнародному Союзі Електрозв'язку (підрозділ ООН), бере участь у розробці міжнародних стандартів
- Укртелеком бере участь у розробці галузевих та національних нормативно-технічних документів, зокрема Національної програми з розвитку широкосмугового доступу до мережі Інтернет

1

Розширення та модернізація телекомунікаційної мережі

- Будівництво нових сучасних волоконно-оптичних мереж
- Модернізація існуючої мережі

2

Розвиток суміжних та додаткових напрямків бізнесу

- «Розумне» місто та «розумний» будинок, Інтернет речей, кібербезпека, хмарні рішення тощо
- Здача в оренду нерухомості, вивільненої в процесі модернізації

3

Подальше підвищення операційної ефективності

- Модернізація портфеля послуг з урахуванням технологічних та ринкових факторів
- Впровадження системи управління та автоматизація бізнес-процесів

Розширення та модернізація телекомунікаційної мережі

Модернізація
телекомунікаційної
мережі

- Змонтовано 36 активних розподільчих шаф (АРШ), загалом – 1 042 АРШ станом на 31.12.2018
- Переключено 50 тис. абонентів, загалом – більше 400 тис. станом на 31.12.2018
- Підключено 11 тис. нових сервісів інтернет, загалом – більше 60 тис. станом на 31.12.2018

FTTB Swap

- Побудовано FTTB-мережу загальною ємністю 66,5 тис. портів у 155 населених пунктах
- Відбувається підключення нових абонентів Інтернет та переведення існуючих абонентів Інтернет з ADSL на FTTB Ethernet

Оптика B2B

- Підключено до оптичного інтернету 145 медичних установ та 129 навчальних закладів
- До послуг оптичного інтернету підключено 450 клієнтів у 46 об'єднаних територіальних громадах

Розвиток суміжних та додаткових напрямків бізнесу

Розвиток суміжних напрямків бізнесу

- Доходи від послуги Бізнес ТВ зросли на 32%
- База абонентів хмарних сервісів (IaaS) зросла на 32%, доходи - на 55%
- Доходи від послуги кіберзахисту (anti-DDOS) зросли на 175%
- База абонентів хмарної АТС збільшилась на 42%
- Запущено нову послугу резервного копіювання даних (BaaS)

Здача в оренду нерухомості, вивільненої в процесі модернізації

- Портфель нерухомості Укртелеком складає 2,8 млн м²
- 1,5 тис. об'єктів нерухомості, що не задіяні в операційній діяльності, пропонуються в оренду
- 25% площ розташовані в обласних центрах

Подальше підвищення операційної ефективності

Управління та автоматизація бізнес-процесів

- Впроваджено систему дистанційного керування задачами польового технічного персоналу
- Розпочато модернізацію системи лінійного обліку
- Розпочато наскрізну автоматизацію ключових клієнтських процесів, в т.ч.: продажів, підключення, обслуговування, вирішення інцидентів та аварій

Модернізація портфелю послуг

- З 1 березня 2018 р. припинено надання послуг телеграфного зв'язку
- З 1 серпня 2018 р. припинено надання послуг ремонту та технічного обслуговування приймачів ефірного радіомовлення, забезпечення синхронного перекладу, звукопідсилення
- З 1 листопада 2018 р. припинено надання послуг ручної комутації

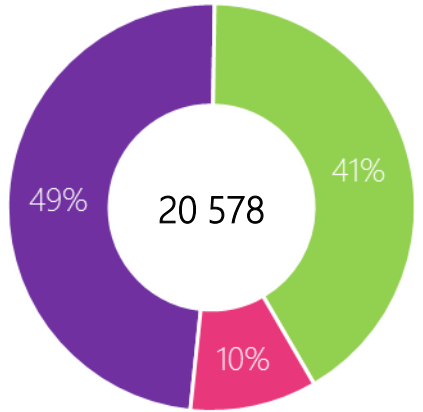
Альтернативна телефонія

- Проект поєднує в собі можливості мобільного та фіксованого зв'язку
- Завершено I етап пілотного проекту в Жовтих Водах, Синельниково та Марганці Дніпропетровської області
- Розпочато II етап в Києві, Харкові, Дніпрі, Запоріжжі, Ірпіні та 250 інших населених пунктах

Управління персоналом

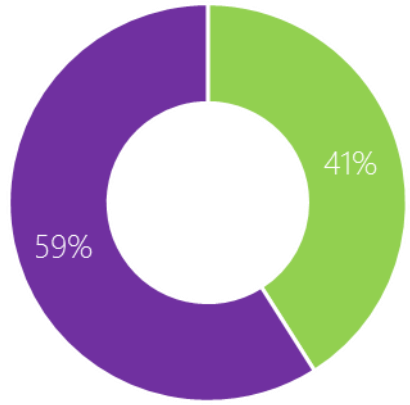
Укртелеком – найбільший роботодавець в галузі

Структура персоналу компанії на кінець 2018 р.

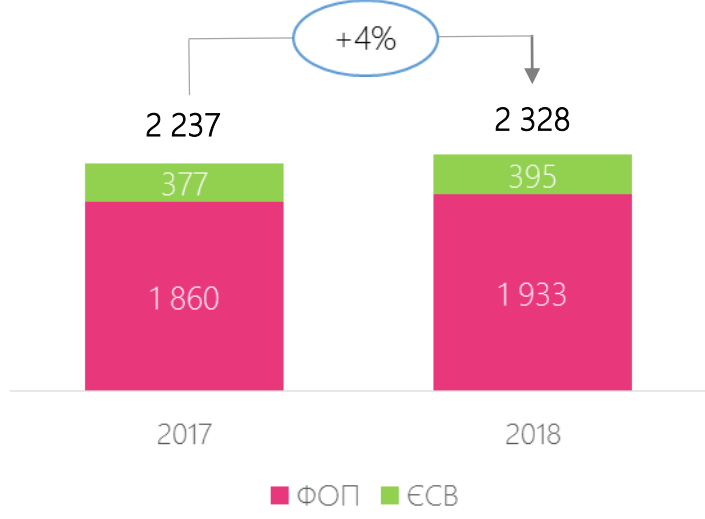
■ Робітники ■ Спеціалісти ■ Керівники

Гендерна структура керівників на кінець 2018 р.

■ Жінки ■ Чоловіки

Фонд оплати праці та відрахування, млн грн

■ ФОП ■ ЄСВ

- В ПАТ «Укртелеком» діє профспілкова організація, що входить до складу профспілки працівників зв'язку України
- Адміністрація ПАТ «Укртелеком» та Об'єднана профспілкова організація раз на півроку звітують про виконання умов колективного договору, який у 2018 році виконаний в повному обсязі

*середня кількість працівників підприємства за 2018 рік - 21 021 особа
**без урахування ТОВ «ТриМоб»

Управління персоналом

Проекти з навчання та розвитку

Група працівників	Програми	Сутність	Навчено працівників у 2018 р.
Керівники	«Академія менеджменту»	Розвиток управлінських компетенцій у керівників вищої ланки	106
	«Школа менеджменту»	Розвиток управлінських компетенцій у керівників середньої ланки	634
Спеціалісти з продажів	B2C	Розвиток навичок з продажів	3 035*
	B2B	Розвиток навичок з продажів	430
	«Sales Fit»	Розвиток навичок з продажів у фахівців ЦОА онлайн	1 010
Спеціалісти Технічної дирекції та Дирекції ІТ	Технічне навчання	Навчання професійним навичкам	367
Всі співробітники	«Один день із життя співробітника»	Розвиток корпоративних компетенцій	1 469
	Організація зовнішнього навчання	Навчання професійним навичкам у зовнішніх провайдерів за запитом бізнесу	177
Всього			7 228

*загальна кількість аудиторних та дистанційних навчань

Безпека праці

У 2018 р. ПАТ «Укртелеком» повністю дотримувався вимог законодавства України в сфері охорони праці та пожежної безпеки

Охорона праці

- Змінено моделі і покращено якість матеріалів зимового та робочого спецодягу для працівників
- Поліпшено умови праці на робочих місцях кабельників-спаювальників шляхом запровадження використання нових матеріалів, що підтверджено проведенням атестації робочих місць
- Реалізовано 241 комплексний захід, спрямований на поліпшення умов праці

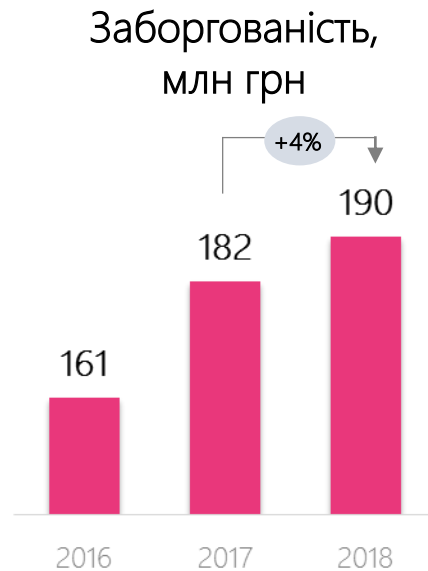
Пожежна безпека

- 85 об'єктів оснащено новими системами протипожежного захисту

Соціальний внесок

Укртелеком в рамках своїх зобов'язань перед державою надає послуги пільговим категоріям громадян

Заборгованість за надані пільговикам послуги на 31.12.2018

- Відповідно до законодавства України Укртелеком забезпечує зв'язок майже 500 тис. громадян пільгових категорій
- Серед них:
 - Багатодітні сім'ї
 - Вдови ліквідаторів ЧАЕС
 - Ліквідатори ЧАЕС 1-ї та 2-ї категорій
 - Учасники бойових дій
 - Інваліди I та II груп
 - Ветерани державних служб (пожежники, МВС тощо)

Як соціально відповідальна компанія, Укртелеком продовжує надання послуг пільговим категоріям громадян незважаючи на значну заборгованість

Соціальний внесок

«Кращі – з Укртелекомом: Ігри стажерів»

Це соціальний освітній проект для студентів 3-6 курсів ВНЗ України (Київ, Львів, Одеса, Харків, Дніпро), спрямований на розширення знань учасників про специфіку телекомунікаційної галузі та загальні принципи управління. Тривалість 5 тижнів: 4 тижні навчання на майстер-класах та 1 тиждень на вирішення бізнес-кейсу. Найуспішнішим учасникам проекту пропонується стажування в компанії з перспективою працевлаштування

Освітній проект є частиною УКРАЇНСЬКОГО ПАКТУ ЗАРАДИ МОЛОДІ-2020 під егідою ООН, що сприяє розвитку та зміцненню співробітництва між бізнес-спільнотою та сферою освіти

Переваги

- Студенти різних спеціальностей отримують досвід у найбільшій телекомунікаційній компанії України
- Студенти отримують знання безпосередньо від практиків, які щоденно вирішують бізнес-завдання
- Залучення активних, талановитих, цілеспрямованих молодих спеціалістів

Досягнення за 2018 рік

8 штатних працівників, які успішно пройшли стажування та отримали своє перше робоче місце в Укртелекомі

62 стажери, які здобули свій перший досвід роботи у великій національній компанії

76 учасників, які вчилися у керівників та бізнес-тренерів компанії й здобули знання та навички для побудови власної кар'єри

Керівництво компанії

Директор ПАТ «Укртелеком»

Фінансовий директор

Директор дирекції розвитку масового сегмента

Директор дирекції розвитку корпоративного сегмента

Директор технічної дирекції

Директор дирекції інформаційних технологій

Директор дирекції корпоративних відносин

Директор дирекції управління персоналом та організаційного розвитку

Директор дирекції підтримки бізнесу

Директор дирекції корпоративної безпеки

Директор дирекції стратегії та розвитку бізнесу

Директор департаменту юридичної підтримки та супроводження бізнесу

Директор департаменту корпоративних комунікацій

Юрій Курмаз

Любомир Коцюмбас

Денис Захаренко

Микола Давиденко

Дмитро Микитюк

Кирило Гончарук

Іван Коломоєць

Тетяна Петрук

Дмитро Омельченко

Микола Потімко

Ігор Яремчук

Олександр Білоножко

Михайло Шуранов

Управління ризиками

Управління ризиками в компанії базується на комплексній системі внутрішнього аналізу та контролю

Для ефективного управління ризиками здійснюються:

- 1 регулярне виявлення та оцінка ризиків, які впливають на досягнення стратегічних та операційних цілей;
- 2 прийняття рішень з урахуванням існуючих, а також потенційних ризиків та можливостей;
- 3 вибір оптимальної стратегії управління ризиками, враховуючи ступінь впливу та вартість заходів з управління;
- 4 регулярний моніторинг ефективності заходів з управління ризиками;
- 5 страхування ризиків.

Звіт незалежного аудитора

Акціонерам і Наглядовій Раді Публічного акціонерного товариства «Укртелеком»

Звіт щодо аудиту консолідованої фінансової звітності

Думка із застереженням

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Публічного акціонерного товариства «Укртелеком» (далі – «Компанія») та його дочірніх підприємств (далі – «Група»), представленої на сторінках 1-51, що складається з консолідованого балансу (звіту про фінансовий стан) на 31 грудня 2018 року, та консолідованого звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), консолідованого звіту про власний капітал та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, про які йдеться у пунктах (i) та (ii) параграфу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, та за винятком впливу питань, про які йдеться у пунктах (ii), (iii) та (iv) параграфу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан Групи на 31 грудня 2018 року, та її консолідовані фінансові результати і консолідовані грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV щодо складання фінансової звітності.

Основа для думки із застереженням

(i) Оцінка окремих категорій основних засобів у 2016 році

Як описано у Примітках 2 та 6 до консолідованої фінансової звітності, Група застосовує модель переоцінки для оцінки основних засобів після первісного визнання.

Станом на 31 грудня 2016 року Група провела чергову оцінку певних об'єктів неспеціалізованих основних засобів та відобразила їх у консолідованій фінансовій звітності за розрахунковою справедливою вартістю. Такі об'єкти основних засобів включені до групи «Телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню» у сумі 1 695 652 тисячі гривень. У нас не було можливості отримати достатні та прийнятні аудиторські докази щодо результатів переоцінки, проведеної у 2016 році. Відповідно, ми не мали змоги визначити, чи були необхідними будь-які коригування сторнування дооцінок минулих періодів, визнаного у складі іншого сукупного збитку за 2017 рік у сумі 1 066 174 тисячі гривень та відповідних відстрочених податкових пільг у сумі 191 911 тисяча гривень. Таким чином, нашу думку щодо консолідованої фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, було модифіковано.

(i)

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності поточного періоду була також модифікована через можливий вплив цього питання на порівнянність інформації за поточний період з відповідними показниками попереднього року.

(ii) Ймовірність отримання коштів в рахунок погашення заборгованості з боку материнської компанії

Як описано у Примітці 11 до консолідованої фінансової звітності, станом на 31 грудня 2018 року інша поточна дебіторська заборгованість Групи включала в себе заборгованість від материнської компанії у сумі 972 377 тисяч гривень (2017: 972 377 тисяч гривень).

Група не застосовувала вимоги МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» у частині зменшення корисності при оцінці дебіторської заборгованості від материнської компанії. Відповідно, станом на 1 січня (дата першого застосування МСФЗ 9) та 31 грудня 2018 року по відношенню до цієї заборгованості не було визнано резерву очікуваних кредитних збитків. Вплив цього відхилення від вимог МСФЗ на консолідовану фінансову звітність Групи не було визначено.

Наша аудиторська думка щодо консолідованої фінансової звітності за період, що закінчився 31 грудня 2017 року, також була модифікована, оскільки ми не мали змоги отримати достатні та прийнятні аудиторські докази щодо ймовірності погашення дебіторської заборгованості материнської компанії станом на 31 грудня 2017 року. Відповідно, ми не мали змоги визначити потенційну необхідність коригувань даних залишків та непокритого збитку.

(iii) Зобов'язання за облігаціями, емітованими материнською компанією

У 2015 році Група уклала контракти з двома банками про придбання облігацій, емітованих материнською компанією, за загальну компенсацію, що дорівнює номінальній вартості у сумі 2 000 000 тисяч гривень плюс нараховані та несплачені відсотки. Станом на 31 грудня 2016 року дані контракти відповідали визначенню похідних фінансових інструментів згідно МСБО 39 «Фінансові інструменти: Визнання та оцінка». Група не відобразила у консолідованому звіті про фінансовий стан справедливую вартість своїх прав та зобов'язань за вищезгаданими контрактами станом на 31 грудня 2016 року.

Як зазначено у Примітці 29 до консолідованої фінансової звітності, у березні 2017 року Група отримала право власності на облігації за одним із контрактів, в результаті чого в неї виникли зобов'язання з оплати компенсації за контрактом одному з банків. Група оскаржувала даний контракт у судовому порядку, проте розгляд справи не був завершений станом на 31 грудня 2017 року. Крім того, рішення суду першої інстанції на користь Групи не набрало чинності станом на 31 грудня 2018 року. Група не відобразила зобов'язання за контрактом станом на 31 грудня 2017 та 2018 років, що є відхиленням від вимог МСФЗ, оскільки Група не мала юридичного права в односторонньому порядку уникнути виконання зобов'язань з оплати за отримані облігації їх колишньому власнику.

Ефект невизнання похідних фінансових інструментів станом на 31 грудня 2016 року не було визначено. У разі, якщо б Група визнала свої зобов'язання з оплати за облігації, переказані одним з банків, її кредиторська заборгованість станом на 31 грудня 2018 та 2017 років збільшилася б на 1 036 820 тисяч гривень. Одночасно Група повинна була б відобразити в обліку справедливу вартість дебіторської заборгованості материнської компанії з погашення облігацій. Справедлива вартість такої дебіторської заборгованості на дату первісного визнання, а також її балансова вартість (за вирахуванням резерву очікуваних кредитних збитків) станом на 31 грудня 2018 та 2017 років не була визначена.

(iv) Необоротні активи, утримувані для продажу

Як зазначено у Примітці 7 до консолідованої фінансової звітності, станом на 31 грудня 2018 та 2017 років Група класифікувала свою інвестицію у дочірню компанію ТОВ «Тримоб» як необоротний актив, утримуваний для продажу, та групу вибуття. Відповідно, консолідована фінансова звітність Групи станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, включала необоротні активи, класифіковані як утримувані для продажу, у сумі 106 683 тисячі гривень (31 грудня 2017 року: 271 908 тисяч гривень), зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, у сумі 45 978 тисяч гривень (31 грудня 2017 року: 38 229 тисяч гривень) та збиток від припиненої діяльності після оподаткування у сумі 297 156 тисяч гривень (2017 рік: 212 210 тисяч гривень).

МСФЗ 5 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» вимагає класифікувати актив як такий, що утримується для продажу, якщо цей актив є придатним для негайного продажу в тому стані, у якому він перебуває на момент продажу, на умовах, яких зазвичай дотримуються при продажі таких активів, і цей продаж повинен бути високо ймовірним. У зв'язку з тим, що можливість продажу ТОВ «Тримоб» залежала від отримання згоди Фонду державного майна України, і така згода не була отримана станом на 31 грудня 2017 та 2018 років, інвестиція в ТОВ «Тримоб» не могла бути класифікована як актив, що утримується для продажу, станом на відповідні дати. Балансова вартість активів та зобов'язань ТОВ «Тримоб» повинна була б бути включена до відповідних статей активів та зобов'язань консолідованого звіту про фінансовий стан, після коригування на суму зносу, амортизації та можливого знецінення, які були б визнані, якщо б ТОВ «Тримоб» не було класифіковано як актив, утримуваний для продажу. Вплив даного відхилення від вимог МСФЗ на консолідовану фінансову звітність Групи не було визначено.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

(iii)

Ключові питання аудиту, що охоплюють найбільш значущі ризики суттєвих викривлень, включно з оціненими ризиками суттєвих викривлень внаслідок шахрайства

Ключові питання аудиту - це питання які, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Додатково до питань, про які йдеться у розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, ми визначили наступні питання, які описані нижче, як ключові питання, що мають бути повідомлені у нашому звіті. Ці питання розглядались в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні думки, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Щодо кожного питання, описаного нижче, наш опис того, як відповідне питання розглядалось під час нашого аудиту, наведено в цьому контексті.

Ми виконали обов'язки, що описані в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту, в тому числі щодо цих питань. Відповідно, наш аудит включав виконання процедур, розроблених у відповідь на нашу оцінку ризиків суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності. Результати наших аудиторських процедур, в тому числі процедур, що були виконані під час розгляду зазначених нижче питань, служать основою для висловлення нашої аудиторської думки щодо консолідованої фінансової звітності, що додається.

Ключове питання аудиту

Як відповідне ключове питання було розглянуто під час нашого аудиту

Тестування основних засобів на предмет зменшення корисності

Станом на 31 грудня 2018 року основні засоби з загальною залишковою вартістю у сумі 8 862 054 тисячі гривень складають 75% загальної вартості активів. Існували ознаки того, що корисність активів могла зменшитися внаслідок впливу ризиків операційного та економічного середовища, описаних у Примітці 1 до консолідованої фінансової звітності. Проведення тестування основних засобів на предмет зменшення корисності було одним з найбільш значущих питань для нашого аудиту, оскільки визначення суми очікуваного відшкодування активів потребує від керівництва робити припущення щодо майбутніх продажів, валової маржі, операційних витрат, темпів зростання в пост-прогнозному періоді, капітальних витрат та ставки дисконтування. Розкриття щодо тестування основних засобів на предмет зменшення корисності наведено у Примітці 6 до консолідованої фінансової звітності.

Ми проаналізували проведену керівництвом оцінку ознак зменшення корисності. Ми залучили наших внутрішніх спеціалістів з оцінки для проведення тестування припущень, використаних керівництвом у розрахунку вартості при використанні, порівнюючи їх з історичними даними, та, у випадку необхідності, з зовнішніми індикаторами. Ми протестували прогнози грошових потоків, а також чутливість моделі до зміни ключових вхідних даних та її математичну коректність.

Очікувані кредитні збитки відповідно до МСФЗ 9

Станом на 31 грудня 2018 року Група мала значну дебіторську заборгованість від клієнтів. Застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» змінило облік Групою збитків від знецінення фінансових активів, а саме: визнання понесених кредитних збитків згідно з МСБО 39 «Фінансові інструменти: Визнання та оцінка» було замінено підходом, відповідно до якого визнанням підлягають майбутні очікувані кредитні збитки. Оцінка очікуваних кредитних збитків є складною, значною мірою суб'єктивною і базується на припущеннях, зокрема, про очікувану компенсацію від державних органів та органів місцевого самоврядування вартості послуг, наданих пільговим категоріям клієнтів. Відповідно, це питання було одним з найбільш значущих у нашому аудиті.

Розкриття інформації про вплив переходу на МСФЗ 9 та очікувані кредитні збитки за 2018 рік включено до Приміток 4 та 10 до консолідованої фінансової звітності.

Визнання доходів

Визнання доходів є складним процесом, враховуючи значний обсяг операцій та кількість різних джерел надходження доходів. Визнання доходів було ключовим питанням аудиту, оскільки воно передбачає прийняття рішень стосовно облікової політики, включаючи оцінку впливу переходу на МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», а також використання суджень керівництва на основі тлумачення положень контрактів, ринкових умов і характеру послуг.

Для прийняття нового стандарту керівництво провело ідентифікацію контрактів з клієнтами, пов'язаних з наданням послуг. Для кожного ідентифікованого типу контракту керівництво визначило зобов'язання щодо виконання і ціну операції (включаючи невідшкодовувані авансові платежі), що є доходом, який, як очікується, буде отримано за контрактом.

Крім того, згідно з МСФЗ 15 додаткові витрати на отримання контрактів з клієнтами були визнані як актив (якщо очікується їх відшкодування) та амортизувалися протягом очікуваного періоду контрактних відносин з клієнтами. Раніше ці

Ми отримали розуміння процесу розрахунку резерву очікуваних кредитних збитків щодо торгової дебіторської заборгованості та оцінили відповідну облікову політику Групи. Ми порівняли інформацію, використану Групою в матриці резервування, з історичною інформацією про торговельну дебіторську заборгованість Групи, а також з загальнодоступними економічними прогнозами та бюджетами місцевих органів влади на 2019 рік. Ми також прийняли до уваги інформацію щодо структури активів за датою виникнення, а також надходження оплат до та після звітної дати. Ми розглянули поточний стан переговорів і листування з третіми особами. Ми проаналізували розкриття Групою інформації щодо дебіторської заборгованості та впливу першого застосування МСФЗ 9.

Ми проаналізували облікову політику щодо визнання доходів, включаючи зміни внаслідок застосування МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

Щодо визнання доходів, ми виконали наступні процедури (на вибірковій основі):

- перевірили, що визначені зобов'язання щодо виконання відповідають положенням та умовам договорів;

- порівняли ціни операцій з відповідними договорами;

- оцінили очікуваний період контрактних взаємовідносин з клієнтами, який використовувався керівництвом для визначення терміну визнання у складі доходів суми отриманих невідшкодовуваних авансових платежів; і

- оцінили розкриття інформації про визнання доходів у консолідованій фінансовій звітності.

Що стосується витрат на отримання контрактів, ми виконали наступні процедури (на вибірковій основі):

витрати визнавались у звіті про фінансові результати у періоді, коли вони були понесені.

Розкриття інформації про наслідки переходу на МСФЗ 15 та про доходи за 2018 рік включено до Приміток 3, 4, 8, 15 та 18 до консолідованої фінансової звітності.

► проаналізували характер та порівняли суми витрат, понесених для отримання контрактів з клієнтами, з підтверджуючими документами;

► перевірили, що додаткові витрати амортизуються протягом очікуваного періоду контрактних відносин з клієнтами; і

► оцінили очікуваний період контрактних відносин з клієнтами, враховуючи історичну інформацію про користування послугами та внутрішні дані стосовно відтоку абонентів.

Інша інформація, що включена до консолідованого звіту про управління Групи за 2018 рік та Річної інформації емітента цінних паперів

Інша інформація складається з консолідованого звіту про управління (але не включає консолідовану фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо неї), який ми отримали до дати цього звіту аудитора, і Річної інформації емітента цінних паперів (що включає Звіт про корпоративне управління), який ми очікуємо отримати після цієї дати. Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо і не будемо робити висновку з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом консолідованої фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення. Якщо, на основі проведеної нами роботи щодо іншої інформації, отриманої до дати цього звіту аудитора, ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт. Як описано у розділі «Основа для думки із застереженням» вище:

- i) Група не застосовувала вимоги МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», що стосуються зменшення корисності, при оцінці дебіторської заборгованості від материнської компанії. Відповідно, на 1 січня (дата переходу на МСФЗ 9) та на 31 грудня 2018 року по відношенню до цієї заборгованості не було визнано резерву очікуваних кредитних збитків;
- ii) Станом на 31 грудня 2017 та 2018 років Група класифікувала свої інвестиції в дочірнє підприємство ТОВ «Тримоб» як необоротний актив, утримуваний для продажу, та групу вибуття, що є відхиленням від вимог МСФЗ 5.

Ми дійшли висновку, що існує суттєве викривлення сум або інших показників, наведених у консолідованому звіті про управління Групи, на які впливають відхилення від МСФЗ, наведені вище.

Коли ми ознайомимося з Річною інформацією емітента цінних паперів (що включає Звіт по корпоративне управління), якщо ми дійдемо висновку, що вона містить суттєве викривлення, нам потрібно буде повідомити про це питання Наглядову Раду.

Відповідальність управлінського персоналу та Наглядової Ради за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Наглядова Рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ▶ ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;

- ▶ отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Групи;
- ▶ оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- ▶ доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні повернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;
- ▶ оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що лежать в основі її складання, так, щоб досягти достовірного подання.
- ▶ отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за керування, нагляд та виконання аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо Наглядовій Раді разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки системи внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо Наглядовій Раді твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась Наглядовій Раді, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту консолідованої фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Додатково до вимог Міжнародних стандартів аудиту, у звіті незалежного аудитора ми надаємо також інформацію відповідно до ч. 4 ст. 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII («Закон № 2258-VIII»):

Призначення аудитора та загальна тривалість продовження повноважень

10 серпня 2017 року нас було вперше призначено Наглядовою Радою в якості незалежних аудиторів для проведення обов'язкового аудиту консолідованої фінансової звітності Групи. Наше призначення щорічно поновлюється Наглядовою Радою. Загальна тривалість безперервного виконання наших повноважень із проведення обов'язкового аудиту Групи становить 2 роки.

Щодо узгодження звіту незалежного аудитора з додатковим звітом для Наглядової Ради

Ми підтверджуємо, що наш звіт незалежного аудитора узгоджується з додатковим звітом для Наглядової Ради Групи, який ми випустили 27 березня 2019 року відповідно до вимог ст. 35 Закону № 2258-VIII.

Надання неаудиторських послуг

Ми заявляємо, що ми не надавали Групі неаудиторські послуги.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Олесь Мельник.

Олесь Мельник
Партнер
Від імені ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»

м. Київ, Україна

1 квітня 2019 року

ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» включено до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, який веде Аудиторська палата України. Номер реєстрації у Реєстрі: 3516.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату
Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)

Підприємство	ПАТ «Укртелеком»	Дата (рік, місяць, число)	2019.01.01
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	21560766
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОАТУУ	8039100000
Орган державного управління		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	діяльність зв'язку	за СПОДУ	61.10
Середня кількість працівників	21,274	за КВЕД	2643
Одиниця виміру:	тис. грн.		
Адреса	м. Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
			V

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1

код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2018 р.	Примітка
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	178,201	159,017	
<i>первісна вартість</i>	1001	637,481	655,414	
<i>накопичена амортизація</i>	1002	(459,280)	(496,397)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	516,418	267,134	6
Основні засоби:	1010	8,627,127	8,862,054	6
<i>первісна вартість</i>	1011	9,070,786	9,819,768	
<i>знос</i>	1012	(443,659)	(957,714)	
Інвестиційна нерухомість:	1015	319,746	308,111	7
<i>первісна вартість</i>	1016	319,746	308,111	
<i>знос</i>	1017	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
<i>які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств</i>	1030	76	6	
<i>інші фінансові інвестиції</i>	1035	-	109	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	85	24	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	103,800	8
Усього за розділом I	1095	9,641,653	9,700,255	
II. Оборотні активи				
Запаси, у тому числі:	1100	124,993	121,969	
<i>виробничі запаси</i>	1101	82,708	74,151	
<i>готова продукція</i>	1103	-	-	
<i>товари</i>	1104	42,285	47,818	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	531,696	367,159	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	63,181	90,623	
з бюджетом	1135	6,865	9,288	
<i>у тому числі з податку на прибуток</i>	1136	493	3,113	
з нарахованих доходів	1140	4,216	1,053	
із внутрішніх розрахунків	1146	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	993,168	994,976	11
Поточні фінансові інвестиції	1160	219,816	-	
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	284,505	340,793	27
Витрати майбутніх періодів	1170	19,444	9,065	
Інші оборотні активи	1190	11,098	54,543	8
Усього за розділом II	1195	2,258,982	1,989,469	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1200	271,908	106,683	9
	1300	12,172,543	11,796,407	

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) (продовження)

Пасив	Код рядка	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2018 р.	Примітка
1	2	4	5	6
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	4,681,562	4,681,562	12
Капітал у дооцінках	1405	8,291,743	8,177,384	12
Додатковий капітал	1410	421,133	420,438	12
Резервний капітал	1415	222,812	222,812	12
Непокритий збиток	1420	(5,578,127)	(5,408,414)	
Неоплачений капітал	1425	-	-	
Вилучений капітал	1430	-	-	
Усього за розділом I	1495	8,039,123	8,093,782	
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	595,278	561,473	26
Довгострокові кредити банків	1510	-	750,533	14
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	174,985	14,15
Довгострокові забезпечення	1520	329,848	237,848	13
Цільове фінансування	1525	-	-	
Усього за розділом II	1595	925,126	1,724,839	
III. Поточні зобов'язання та забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	2,048,009	822,167	14
Векселі видані	1605	-	-	
Поточна заборгованість за довгостроковими кредитами банків	1610	2,550	113,915	14
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість	1615	490,688	406,939	16
Поточна заборгованість за:				
розрахунками з бюджетом	1620	214,455	109,915	
у тому числі з податку на прибуток	1621	54,044	-	
розрахунками зі страхування	1625	8,185	12,093	
розрахунками з оплати праці	1630	44,980	50,826	
одержаними авансами	1635	87,617	89,552	
розрахунками з учасниками	1640	1,898	1,897	
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	
Поточні забезпечення	1660	249,249	262,313	17
Доходи майбутніх періодів	1665	2,518	12,041	
Інші поточні зобов'язання	1690	19,916	50,150	15
Усього за розділом III	1695	3,170,065	1,931,808	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
	1700	38,229	45,978	9
Баланс	1900	12,172,543	11,796,407	

Затверджено до випуску та підписано

Директор

Ю.П. Курмаз
прізвище

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

І.В. Куц
прізвище

01 / 04 / 2019

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Консолідований звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Підприємство	ПАТ «Укртелеком»	Дата (рік, місяць, число)	2019.01.01
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	21560766
Орган державного управління		за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за СПОДУ	
Вид економічної діяльності	діяльність зв'язку	за КОПФГ	230
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		за КВЕД	61.10
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v
Одиниця виміру:	тис. грн.		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період – 2018 рік	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік	Примітка
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5,856,632	6,044,178	18
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3,843,749)	(3,575,606)	19
Валовий:				
Прибуток	2090	2,012,883	2,468,572	
Збиток	2095	-	-	
Інші операційні доходи	2120	486,451	525,129	23
Адміністративні витрати	2130	(1,020,148)	(932,391)	20
Витрати на збут	2150	(415,215)	(430,099)	21
Інші операційні витрати	2180	(224,527)	(253,345)	22
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190	839,444	1,377,866	
Збиток	2195	-	-	
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	
Фінансові доходи	2220	34,621	39,314	25
Інші доходи	2240	-	-	
Фінансові витрати	2250	(353,580)	(443,603)	24
Витрати від участі в капіталі	2255	(70)	(269)	
Інші витрати	2270	-	-	
Фінансовий результат від безперервної діяльності до оподаткування:				
Прибуток	2290	520,415	973,308	
Збиток	2295	-	-	
Витрати з податку на прибуток	2300	(82,439)	(177,319)	26
Збиток від припиненої діяльності після оподаткування	2305	(297,156)	(212,210)	9
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350	140,820	583,779	
Збиток	2355	-	-	

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Консолідований звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

II. ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період – 2018 рік 3	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік 4	При- мітка 5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	36,243	(602,524)	6
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	
Накопичені курсові різниці	2410	(695)	2,291	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	
Інший сукупний дохід/(збиток)	2445	100,233	(50,188)	13
Інший сукупний (збиток) дохід до оподаткування	2450	135,781	(650,421)	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(7,631)	100,670	26
Інший сукупний (збиток) дохід після оподаткування	2460	128,150	(549,751)	
Сукупний (збиток) дохід	2465	268,970	34,028	

Рядок 2400 «Дооцінка (уцінка) необоротних активів» включає дооцінку основних засобів в сумі 36,243 тисячі гривень (у 2017 році – уцінку в сумі 602,524 тисячі гривень).

Рядок 2445 «Інший сукупний дохід» у сумі 100,233 тисячі гривень представлений актуарним прибутком по зобов'язаннях з довгострокових пенсійних виплат (у 2017 році актуарним збитком – 50,188 тисяч гривень) (Примітка 13). Усі статті іншого сукупного доходу, крім резерву курсових різниць, не будуть у подальшому перенесені у прибуток чи збиток.

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період – 2018 рік 3	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік 4	При- мітка 5
Матеріальні витрати	2500	919,898	846,096	
Витрати на оплату праці	2505	1,933,305	1,860,363	
Відрахування на соціальні заходи	2510	395,328	377,158	
Амортизація	2515	718,468	518,996	
Інші операційні витрати	2520	1,536,640	1,588,828	
Разом	2550	5,503,639	5,191,441	

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період – 2018 рік 3	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік 4	При- мітка 5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18,726,248,000	18,726,248,000	12
Скоригована середньорічна кількість акцій	2605	18,726,248,000	18,726,248,000	12
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, грн.	2610	0.0075	0.0312	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію, грн.	2615	0.0075	0.0312	
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-	
Чистий та скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію від операційної діяльності, грн.		0.0234	0.0425	
Чистий та скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію від припинення діяльності після оподаткування, грн.		(0.0159)	(0.0113)	

Затверджено до випуску та підписано

Директор

Ю.П. Курмаз
прізвище

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

І.В. Куц
прізвище

01 / 04 / 2019

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчується на цю дату

Консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчується 31 грудня 2018 року

Підприємство	ПАТ «Укртелеком»	Дата (рік, місяць, число)	2019.01.01
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	21560766
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОАТУУ	8039100000
Вид економічної діяльності	діяльність зв'язку	за КОПФГ	230
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		за КВЕД	61.10
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v
Одиниця виміру: тис. грн.		код за ДКУД	1801004

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Форма № 3

Стаття	Код рядка	За звітний період – 2018 рік	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7,063,024	7,207,664
Повернення податків та зборів:	3005	6,343	9,545
у тому числі податку на додану вартість	3006	–	8,500
Цільового фінансування	3010	1,968	10,205
Авансів від покупців і замовників	3015	7,974	22,321
Повернення авансів	3020	11,988	7,800
Відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	–	–
Боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	–	–
Операційної оренди	3040	434,615	325,684
Інші надходження	3095	25,505	35,219
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1,664,548)	(1,739,189)
Праці	3105	(1,564,780)	(1,522,537)
Відрахування на соціальні заходи	3110	(391,079)	(379,277)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1,616,977)	(1,424,851)
Авансів	3135	(755,415)	(494,413)
Повернення авансів	3140	(12,163)	(6,178)
Інші витрачання	3190	(204,498)	(212,815)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1,341,957	1,839,178
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
Фінансових інвестицій	3200	1,043,636	1,334,975
Необоротних активів	3205	29,107	101,252
Надходження від отриманих:			
Відсотків	3215	28,436	29,020
Дивідендів	3220	–	–
Надходження від деривативів	3225	–	–
Інші надходження	3250	276,035	29,170
Витрачання на придбання:			
Фінансових інвестицій	3255	(814,543)	(1,533,186)
Необоротних активів	3260	(671,935)	(867,788)
Виплати за деривативами	3270	–	–
Інші платежі	3290	(471,351)	(430,683)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(580,615)	(1,337,240)

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період – 2018 рік 3	За аналогічний період попереднього року – 2017 рік 4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від власного капіталу	3300	–	–
Отримання позик	3305	161,546	595,380
Інші надходження	3340	390	–
Викуп власних акцій	3345	–	–
Погашення позик	3350	(577,568)	(601,550)
Сплата дивідендів	3355	–	–
Витрачання на сплату відсотків	3360	(286,428)	(360,883)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	–	–
Інші платежі	3390	–	–
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(702,060)	(367,053)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	59,282	134,885
Залишок коштів на початок року	3405	284,505	141,542
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(2,275)	8,078
Залишок коштів на кінець року	3415	341,512	284,505

Затверджено до випуску та підписано

Директор

Ю.П. Курмаз
прізвище

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

І.В. Куц
прізвище

01 / 04 / 2019

Сума в рядку 3415 «Залишок коштів на кінець року» у Консолідованому звіті про рух грошових коштів перевищує суму в рядку 1165 «Грошові кошти та їх еквіваленти» у Консолідованому балансі на 719 тисяч гривень, що складає суму резерву під очікувані кредитні збитки, яка включена до суми по рядку 1165 «Грошові кошти та їх еквіваленти» Консолідованого балансу.

Рядок 3095 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає надходження коштів від державних цільових фондів (Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності) у сумі 20,638 тисяч гривень (у 2017 році – 20,681 тисяча гривень).

Рядок 3115 «Витрачання на оплату зобов'язань з податків і зборів» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає витрачання грошових коштів на сплату податку на прибуток у сумі 164,314 тисяч гривень (у 2017 році – 145,356 тисяч гривень).

Рядок 3190 «Інші витрачання» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» у сумі 204,498 тисяч гривень (у 2017 році – 212,815 тисяч гривень) включає виплати грошових коштів за агентськими угодами, операції з придбання іноземної валюти, виплати згідно з колективним договором, страхові виплати та інше.

Рядок 3200 «Надходження від реалізації фінансових інвестицій» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає надходження від продажу цінних паперів, повернення коштів з депозитних рахунків терміном розміщення більше 3-х місяців на суму 1,043,636 тисячі гривень (у 2017 році – 1,334,975 тисяч гривень).

Рядок 3250 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає грошові надходження від повернення фінансової допомоги, наданої ТОВ «ТриМоб», у сумі 272,482 тисячі гривень (у 2017 році – 28,100 тисяч гривень) та інші отримані грошові кошти.

Рядок 3255 «Витрачання на придбання фінансових інвестицій» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає витрачання на придбання цінних паперів у сумі 672,400 тисяч гривень (у 2017 році – 1,533,186 тисяч гривень), розміщення коштів на депозитних рахунках у сумі 142,143 тисячі гривень (у 2017 році – нуль).

Рядок 3290 «Інші платежі» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає грошові витрачання від надання кредиту ТОВ «ТриМоб» у сумі 471,351 тисяча гривень (у 2017 році – 430,683 тисячі гривень).

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату
Консолідований звіт про власний капітал за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Підприємство
Територія

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за СПОДУ
за КОПФГ
за КВЕД

2018.01.01
21560766
8039100000
230
61.10
V

Підприємство
ПАТ «Укртелеком»
Україна

Публічне акціонерне товариство
Діяльність зв'язку

Орган державного управління
Організаційно-правова форма господарювання
Вид економічної діяльності
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності
Одиниця виміру:

тис. грн.

Консолідований звіт про власний капітал

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Форма № 4

код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Непокритий збиток	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Залишок на 31 грудня 2017 р.	4000	4,681,562	8,291,743	421,133	-	222,812	(5,578,127)	-	-	8,039,123
Коригування: Зміна облікової політики (Примітка 4)	4005	-	-	-	-	-	(214,311)	-	-	(214,312)
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на 1 січня 2018 р.	4095	4,681,562	8,291,743	421,133	-	222,812	(5,792,438)	-	-	7,824,812
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(695)	-	-	140,820	-	-	140,820
Інший сукупний дохід (збиток)	4110	-	29,720	-	-	-	99,125	-	-	128,150
Розподіл прибутку: виплата власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі (Примітка 12)	4290	-	(144,079)	-	-	-	144,079	-	-	-
Разом змін в капіталі	4295	-	(144,359)	(695)	-	-	384,024	-	-	268,970
Залишок на 31 грудня 2018 р.	4300	4,681,562	8,177,384	420,438	-	222,812	(5,408,414)	-	-	8,093,782

Затверджено до випуску та підписано

Директор

Ю.П. Курмаз
прізвище

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

І.В. Куц
прізвище

01 / 04 / 2019

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2017 року та за рік, що закінчується на цю дату
Консолідований звіт про власний капітал за рік, що закінчується 31 грудня 2017 року (продовження)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за СПОДУ
за КОПФГ
за КВЕД

2018.01.01
21560766
8039100000
230
61.10
V

Підприємство
Територія

ПАТ «Укртелеком»
Україна

Публічне акціонерне товариство
Діяльність зв'язку

тис. грн.

Консолідований звіт про власний капітал

за рік, що закінчується 31 грудня 2017 року

Форма № 4

код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зарєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Непокритий збиток	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Залишок на 31 грудня 2016 р.	4000	4,681,562	8,885,075	418,842	-	222,812	(6,203,987)	-	-	8,004,304
Коригування: зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на 31 грудня 2016 р.	4095	4,681,562	8,885,075	418,842	-	222,812	(6,203,987)	-	-	8,004,304
Чистий прибуток (збиток) за звітний період – скоригований	4100	-	-	-	-	-	583,779	-	-	583,779
Інший сукупний дохід (збиток)	4110	-	(509,612)	2,291	-	-	(42,430)	-	-	(549,751)
Розподіл прибутку: виплата власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зарєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу, викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі (Примітка 12)	4290	-	(83,720)	-	-	-	84,511	-	-	791
Разом змін в капіталі	4295	-	(593,332)	2,291	-	-	625,860	-	-	34,819
Залишок на 31 грудня 2017 р.	4300	4,681,562	8,291,743	421,133	-	222,812	(5,578,127)	-	-	8,039,123

Затверджено до випуску та підписано

Директор

Ю.П. Курмаз
прізвище

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

І.В. Куч
прізвище

01 / 04 / 2019

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

1. Організаційна структура та діяльність

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком» («Компанія») – найбільший оператор послуг фіксованого телефонного зв'язку та інтернет-послуг в Україні, що здійснює експлуатацію телекомунікаційних активів, які раніше знаходились у державній власності. 11 травня 2011 року в межах програми приватизації в Україні ТОВ «ЕСУ», дочірня компанія австрійської компанії EPC, придбало частку володіння у Компанії в розмірі 92.791%. 30 вересня 2013 року фінансово-промислова група України «Систем Кепітал Менеджмент» («СКМ») придбала частку володіння у ТОВ «ЕСУ» в розмірі 100%.

Станом на 31 грудня 2018 року власниками акцій Компанії є ТОВ «ЕСУ» (92.791%), інші юридичні особи (5.868%) та фізичні особи (1.318%), а також інші акціонери, щодо яких Депозитарій не надав інформацію – 0.023%

Ця консолідована фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, включає фінансову інформацію Компанії та її дочірніх підприємств ТОВ «ТриМоб» та Ukrtel GmbH (надалі разом – «Група»). Група контролюється основним бенефіціарним власником, паном Р.Л. Ахметовим, через різні компанії, які зазвичай відносять до і називають СКМ. Операції з пов'язаними сторонами докладно описані у Примітці 30.

Група надає клієнтам практично всі види сучасних телекомунікаційних послуг, зокрема послуги фіксованого зв'язку (міжнародний, міжміський та місцевий телефонний зв'язок); послуги передачі даних і побудови віртуальних приватних мереж; послуги доступу до мережі Інтернет; IP-постійне з'єднання по виділеній лінії; апаратний і віртуальний хостинг; надання в користування виділених некомфортних каналів зв'язку; відео-конференцзв'язок; аудіотекст; IPTV та інші телекомунікаційні послуги.

З 2016 року Група розпочала надання ICT-послуг, серед яких послуги хмарної АТС, оренда «хмарної» ІТ інфраструктури, послуги із захисту від DDoS-атак.

У 2007 році Група почала розгортати мережу мобільного зв'язку, використовуючи свою ліцензію на надання послуг мобільного зв'язку 3G у стандарті IMT-2000 CDMA (UMTS/WCDMA) (зветься надалі «ліцензія 3G»). У 2011 році акціонери Групи оголосили про свій намір продати мобільний сегмент. З того часу Група відображає в обліку мобільний сегмент як актив, утримуваний для продажу. Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років мобільний сегмент представлений виключно дочірнім підприємством ТОВ «ТриМоб» (Примітка 9).

Юридична адреса Групи: бульвар Тараса Шевченка, 18, Київ, Україна, 01601.

Умови здійснення діяльності в Україні

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), регулятор на ринку телекомунікацій України, встановлює тарифи, зокрема на загальнодоступні послуги місцевого фіксованого зв'язку (Примітка 18). Тарифи, встановлені стосовно місцевого фіксованого зв'язку, не обов'язково можуть відображати витрати на надання послуг зв'язку та капітальні витрати, необхідні для розвитку мережі. Цей факт, а також інша невизначеність політичного, економічного, податкового та правового середовища в Україні впливали та можуть продовжувати впливати на прибутковість Групи у майбутньому і, відповідно, на спроможність Групи відшкодувати балансову вартість її довгострокових активів.

Крім того, держава здійснює регулювання Групи через НКРЗІ, яка видає, продовжує, переформлює та анулює ліцензії на надання телекомунікаційних послуг (на користування радіочастотним ресурсом) та дозволи на використання номерного ресурсу. НКРЗІ також здійснює регулювання тарифів на надання в користування каналів електрозв'язку операторів телекомунікацій, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку цих послуг; розрахункових такс за послуги пропуску трафіку через телекомунікаційні мережі операторів з істотною ринковою перевагою на певному ринку послуг пропуску трафіку або операторів, що займають монопольне (домінуюче) положення на ринку телекомунікацій; тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

Група здійснює свою діяльність в Україні. Хоча економіка України загалом вважається ринковою, вона продовжує демонструвати особливості, властиві перехідній економіці. Їй, зокрема, залишаються притаманними певні структурні диспропорції, низький рівень ліквідності ринків капіталу, порівняно висока інфляція, значний розмір зовнішнього та внутрішнього державного боргу.

Після різкого спаду у 2014-2016 роках, економіка країни почала демонструвати певні ознаки відновлення та зростання. Основними ризиками для сталої економічної динаміки залишаються напруженість у геополітичних відносинах з Російською Федерацією; відсутність чіткого консенсусу щодо напрямків проведення інституціональних реформ, зокрема в державному управлінні, судочинстві та основних секторах економіки; прискорення трудової еміграції та низький рівень залучення інвестицій.

Збройний конфлікт на окремих територіях Донецької та Луганської областей України, що розпочався навесні 2014 року, залишається нерегульованим. У березні-квітні 2017 року контроль над майном Донецької та Луганської філій Групи захопили озброєні угруповання. Керівники філій були змушені призупинити управління та не могли забезпечувати операційний контроль над їхньою діяльністю. Основні засоби були повністю знецінені станом на 31 грудня 2016 року. Після втрати контролю вартість чистих активів була знецінена до нуля.

1. Організаційна структура та діяльність (продовження)

Подальший розвиток політичної та економічної ситуації в Україні та її вплив передбачити вкрай складно, проте це може мати подальші негативні наслідки для економіки України та бізнесу Групи, включаючи застосування відповідних бухгалтерських оцінок та професійних суджень при підготовці консолідованої фінансової звітності (Примітка 2).

Хоча керівництво вважає, що воно вживає належних заходів для підтримки стабільності діяльності Групи, необхідних за існуючих обставин, подальша нестабільність ситуації може спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан Групи, характер та наслідки якого на поточний момент визначити неможливо. Ця консолідована фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництва щодо впливу умов здійснення діяльності в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Групи. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнятись від оцінок керівництва.

Безперервність діяльності

Керівництво Групи підготувало цю фінансову звітність відповідно до принципу безперервності діяльності. При формуванні професійного судження стосовно доречності застосування цього принципу, керівництво врахувало фінансовий стан Групи, поточні плани, прибутковість діяльності та доступ до фінансових ресурсів, а також проаналізувало вплив ситуації на фінансових ринках на діяльність Групи.

Як правило, Група фінансує свою операційну діяльність за рахунок короткострокових кредитів банків, які вона поновлює протягом року. Для реалізації масштабних інвестиційних проектів залучається довгострокове банківське фінансування.

Згідно умов укладених кредитних договорів, заплановані на 2019 рік виплати основної суми боргу та відсотків становлять 1,100,208 тисяч гривень (Примітка 27). Керівництво вважає, що операційний грошовий потік Групи у 2019 році буде достатнім для обслуговування боргу. Після закінчення терміну дії договору з короткострокового кредитування, укладеного Групою з одним українським банком, керівництво планує здійснити повне або часткове рефінансування відповідного кредиту за рахунок наявних на ринку джерел фінансування.

Наявність суттєвих судових проваджень за участю Групи може надавати одному з довгострокових кредиторів юридичні підстави вимагати дострокового погашення заборгованості, що в свою чергу може негативно позначитися на поточній ліквідності. Як описано у Примітці 14, у лютому 2018 року кредитор відмовився від права вимоги дострокового погашення, яке виникає у зв'язку з провадженнями, що перебувають на стадії судового розгляду станом на 31 грудня 2018 року. При цьому банк зберіг за собою право відкликати таку відмову у разі винесення судових рішень не на користь Групи, або у разі альтернативного врегулювання спору, при якому мирова угода матиме, на думку кредитора, істотний негативний вплив на Групу. Враховуючи судові рішення, прийняті до дати затвердження цієї консолідованої фінансової звітності, у керівництва немає підстав вважати, що відмова банку від прав вимоги дострокового погашення заборгованості буде відкликана.

Керівництво робить подальші кроки для покращення фінансових результатів і ліквідності Групи, включаючи модернізацію мережі, програми оптимізації витрат тощо. З огляду на позитивні тенденції за результатами переговорів щодо перегляду умов залучення кредитних коштів у 2018 році та до дати випуску цієї фінансової звітності, позитивні грошові потоки від операційної діяльності Групи, очікувані грошові надходження від продажу активів, вивільнених у ході модернізації, та припущення про доступність фінансування для здійснення інвестиційної діяльності, керівництво вважає обґрунтованим застосування припущення про подальшу безперервну діяльність Групи при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності.

Стан корпоративного управління

Управління Групою здійснюють наступні органи: Загальні збори акціонерів, Наглядова Рада та Директор.

Загальні збори акціонерів є вищим органом управління і можуть вирішувати будь-які питання щодо діяльності Групи. Річні Загальні збори акціонерів скликаються щороку і проводяться не пізніше 30 квітня наступного за звітним роком. Усі інші загальні збори, крім річних, вважаються позачерговими.

Наглядова Рада є органом, що здійснює захист прав акціонерів, і в межах компетенції, визначеної Статутом, Положенням про Наглядову Раду та законодавством України, контролює та регулює діяльність Директора. До компетенції Наглядової Ради належить вирішення питань, передбачених законодавством України, Статутом, а також переданих на вирішення Наглядової Ради Загальними зборами акціонерів.

Питання, що належать до виключної компетенції Наглядової Ради, не можуть вирішуватися іншими органами Групи, крім Загальних зборів акціонерів, за винятком випадків, встановлених законодавством України.

Єдиним виконавчим органом Групи є Директор, який є керівником Групи. Директор здійснює управління поточною діяльністю Групи та діє від імені та в інтересах Групи без довіреності, згідно з наданими йому Статутом повноваженнями.

Станом на 31 грудня 2018 року Групи не мала структури, відповідальної за виконання функції внутрішнього аудиту, що перевіряла б систему внутрішнього контролю та звітувала Наглядовій Раді. У серпні 2017 року прийнято рішення про включення у структуру управління позиції внутрішнього аудитора.

2. Основа складання консолідованої фінансової звітності

Основа для підготовки консолідованої фінансової звітності

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») у редакції, затвердженій Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку («РМСБО»), на основі принципу історичної вартості з коригуваннями на переоцінку основних засобів та інвестиційної нерухомості.

Нижче наведено основні положення облікової політики, що використовувалися при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності. Ці положення облікової політики застосовувались послідовно відносно всіх періодів, поданих у звітності. Нові та змінені стандарти, застосовані Групою, розкриті у Примітці 3.

Для презентації основних форм консолідованої фінансової звітності (форми 1-4) Група використовує формат, передбачений чинним законодавством України.

Функціональна валюта та валюта подання

Національною валютою України є гривня, яка є функціональною валютою Групи та всіх її дочірніх підприємств, і валютою, у якій подана ця консолідована фінансова звітність. Всі фінансові дані, які наведено у гривнях, були округлені до тисяч, якщо не зазначено інше.

Використання оцінок та суджень

Складання консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ вимагає від управлінського персоналу зробити ряд оцінок та припущень, що впливають на застосування принципів облікової політики та на відображення у звітності активів та зобов'язань, доходів та витрат. Фактичні результати можуть відрізнятися від цих оцінок.

Оцінки та покладені в їх основу припущення постійно переглядаються. Зміни бухгалтерських оцінок визнаються у тому періоді, в якому вони відбуваються, а також в інших майбутніх періодах, якщо зміна стосується майбутніх періодів.

Нижче описані основні припущення, що стосуються майбутнього, та інші ключові джерела невизначеності оцінок станом на звітну дату, які призводять до виникнення значного ризику суттєвих коригувань балансової вартості активів і зобов'язань протягом наступного фінансового року:

Оцінка основних засобів та незавершених капітальних інвестицій

Група застосовує модель переоцінки для оцінки основних засобів і проводить переоцінку з достатньою регулярністю для того, щоб забезпечити відсутність суттєвих розбіжностей між балансовою вартістю основних засобів та їхньою справедливою вартістю станом на звітну дату.

Остання оцінка основних засобів була проведена фірмою незалежних оцінювачів, які мають відповідну визнану кваліфікацію та актуальний досвід оцінки активів аналогічної категорії, а також кваліфікованими та досвідченими внутрішніми експертами. Справедлива вартість вузькоспеціалізованих активів у власності Групи, які становлять основну частину її основних засобів, була визначена з використанням методу амортизованої вартості заміщення (Рівень 3), оскільки інформація про ринкову вартість цих об'єктів була відсутня. Справедлива вартість, визначена на основі амортизованої вартості заміщення, була перевірена застосуванням моделей дисконтованих грошових потоків (дохідний підхід, Рівень 3) і коригується у випадку, якщо показники, отримані за результатами застосування доходного підходу, були меншими за показники, розраховані на основі амортизованої вартості заміщення (тобто у разі економічного застаріння). Оцінка вузькоспеціалізованих основних засобів здійснювалася станом на 31 грудня 2013 року (Примітка 6). Станом на 31 грудня 2018 року Група провела тест на знецінення відповідних активів, за результатами якого не було виявлено збитків від знецінення, а також суттєвого перевищення вартості при використанні над балансовою вартістю. За результатами проведеного тесту керівництво Групи вважає, що проведення переоцінки даних активів станом на 31 грудня 2018 року не вимагається.

Справедлива вартість інших активів, крім вузькоспеціалізованих основних засобів, визначається на основі їх ринкової вартості (Рівень 2) станом на дату оцінки.

У ході проведення оцінки основних засобів та капітальних інвестицій із використанням цих методів застосовуються наступні основні оціночні розрахунки та судження:

- вибір джерел інформації для аналізу витрат на спорудження (наприклад, фактичні витрати, нещодавно понесені Групою, спеціалізовані довідники та інструкції, оцінки витрат на спорудження різного обладнання тощо);
- вибір порівняльних даних для визначення вартості заміщення певного обладнання, а також оцінки щодо відповідних коригувань, необхідних для врахування відмінностей між технічними характеристиками і станом нового та існуючого обладнання; та
- вибір ринкових даних для визначення ринкової вартості, за наявності.

2. Основа складання консолідованої фінансової звітності (продовження)

Оцінка справедливої вартості основних засобів враховує спроможність учасників ринку отримувати економічні вигоди від їх використання у такий спосіб, що дозволить отримати максимальну вартість та забезпечить оптимальне використання активів, або від їх продажу іншим учасникам ринку, які використовуватимуть активи для отримання максимальної вартості і забезпечення їх оптимального використання. Використання нефінансових активів для отримання максимальної вартості та забезпечення оптимального використання активів передбачає такий спосіб, який є фізично можливим, юридично дозволеним та фінансово доцільним. Як описано у Примітці 6, станом на кінець 2015 року, після прийняття рішення про реалізацію програми модернізації мережі, керівництво змогло визначити конкретні активи або групи активів, вартість яких може бути максимізована, якщо вони будуть вивільнені з подальшої експлуатації Групою та перетворені на такі, які можуть бути продані на відкритому ринку іншим учасникам ринку, які використовуватимуть активи для отримання максимальної вартості і забезпечення їх оптимального використання. З урахуванням цього керівництво прийняло рішення, що справедливу вартість таких активів найкраще відображає ринковий метод, та провело оцінку з використанням ринкової вартості, скоригованої на витрати на вивільнення активів з подальшої експлуатації та перетворення їх на такі, які можуть бути продані на відкритому ринку. Якби цей план не був реалізований і ці активи не були наявними для вивільнення і подальшого продажу, їхня справедлива вартість (за вирахуванням витрат на продаж) була б визначена на основі грошових потоків від тривалого використання у межах одної ОГК разом з іншими спеціалізованими активами Групи.

Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років, у зв'язку зі зміною планів модернізації мережі, Група переглянула перелік об'єктів, що підлягають вивільненню. У Примітці 6 до консолідованої фінансової звітності дані активи відображені у складі окремої групи основних засобів – «Телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню». Зміни у зазначених вище оціночних розрахунках та судженнях можуть мати суттєвий вплив на справедливу вартість основних засобів, який, однак, практично неможливо визначити через широкий діапазон припущень та активів, які оцінюються (Примітка 6).

Знецінення основних засобів та незавершених капітальних інвестицій

Станом на кожну звітну дату керівництво Групи оцінює наявність ознак знецінення основних засобів. Якщо такі ознаки існують, керівництво Групи оцінює вартість відшкодування активу. Для цього розраховується вартість при використанні/справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття одиниць, що генерують грошові кошти, на які відноситься актив. Оцінка вартості використання/справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття вимагає від керівництва Групи проведення оціночних розрахунків очікуваних грошових потоків та вибору коректної ставки дисконту для розрахунку приведеної вартості цих грошових потоків. Керівництво визначило дві одиниці, що генерують грошові кошти, у межах Групи. До них відносяться операційні активи, що використовуються у наданні телекомунікаційних послуг, та активи, що оцінюються ринковим методом та підлягають вивільненню у процесі модернізації або використовуються як актив, що здається в оренду. Станом на кожну звітну дату керівництво Групи оцінює наявність ознак того, що визнаний у попередніх періодах збиток від знецінення активу більше не існує або зменшився. Якщо такі ознаки існують, керівництво Групи оцінює вартість відшкодування активу. Більш докладна інформація розкрита у Примітці 6.

Резерв очікуваних кредитних збитків за дебіторською заборгованістю

Група здійснює відрядження в резерв на очікувані кредитні збитки за дебіторською заборгованістю (Примітка 10). Для оцінки очікуваних кредитних збитків за дебіторською заборгованістю використовуються суттєві судження, при цьому фактори розглядаються такі фактори як поточні загальні економічні умови, галузеві економічні умови та прогнозовані показники, очікування щодо майбутніх змін. Очікування щодо майбутніх змін в економіці, промисловості або конкретних умовах діяльності клієнта вимагають коригування резерву на очікувані кредитні збитки у консолідованій фінансовій звітності.

Резерв під запаси

Товарно-матеріальні запаси відображаються за меншою з двох вартостей: за собівартістю або за чистою вартістю реалізації. Оцінки резерву під знецінення товарно-матеріальних запасів ґрунтуються на розрахунку коефіцієнтів оборотності запасів. Резерв під знецінення товарно-матеріальних запасів створюється за рахунок інших операційних витрат.

Активи, класифіковані як такі, що утримуються для продажу

Група класифікує необоротні активи (або групи вибуття) як активи, утримувані для продажу, якщо їхня балансова вартість буде відшкодована переважно в результаті продажу, а не в результаті тривалого використання. Для прийняття рішення щодо такої класифікації керівництво оцінює готовність активу (або групи вибуття) до негайного продажу у його поточному стані виключно в умовах, які є типовими або звичайними для продажу таких активів (або груп вибуття), і ступінь ймовірності такого продажу. При цьому, продаж, як очікується, повинен бути завершений протягом одного року з дати класифікації.

Події або обставини можуть подовжити строк завершення продажу понад один рік. Подовження строку завершення продажу не запобігає класифікації активу (або групи вибуття) як утримуваного для продажу, якщо це подовження спричинене подіями або обставинами поза межами контролю Групи, і якщо існують достатні докази того, що Група залишається налаштованою реалізувати план продажу активу (або групи вибуття) за умови готовності активу (або групи вибуття) до негайного продажу у його поточному стані виключно в умовах, які є типовими або звичайними для таких продажів, і якщо існує висока ймовірність такого продажу протягом одного року. Для формування висновку щодо дотримання всіх цих критеріїв станом на звітну дату застосовуються суттєві професійні судження.

2. Основа складання консолідованої фінансової звітності (продовження)

Керівництво вважає, що активи, класифіковані як утримувані для продажу, та групи вибуття відповідають всім цим критеріям (Примітка 9). Якби було застосоване інше професійне судження, всі активи, класифіковані як утримувані для продажу, були би включені до статті «довгострокові фінансові інвестиції».

Пенсійні зобов'язання за планом із встановленими виплатами

Група збирає інформацію про її штатних співробітників та колишніх працівників, що вийшли на пенсію, які мають право на пенсію за віком на пільгових умовах, і використовує метод актуарної оцінки для визначення приведеної вартості зобов'язань з пенсійного забезпечення та відповідної вартості поточних послуг. Відповідні розрахунки вимагають використання демографічних припущень щодо штатних та колишніх працівників, які мають право на отримання виплат (щодо випадків смерті протягом періоду працевлаштування та після його закінчення, коефіцієнтів плинності кадрів, непрацездатності та дострокового виходу на пенсію тощо), а також фінансових припущень (щодо ставки дисконтування та майбутньої прогнозованої заробітної плати). Більш докладна інформація розкрита у Примітці 13.

Податки

Тлумаченню комплексних податкових правил, змін у податковому законодавстві та сумам і строкам отримання майбутнього оподаткованого доходу притаманна невизначеність. Різниця між фактичними результатами та сформованими припущеннями або майбутніми змінами таких припущень можуть вимагати коригувань відображених у звітності податкових доходів та витрат. Станом на кожну звітну дату Група переглядає відстрочені податкові активи та зменшує їх суму у разі відсутності ймовірності щодо надходження достатнього оподаткованого прибутку для використання всіх або частини відстрочених податкових активів. Оцінка такої ймовірності передбачає застосування суджень щодо очікуваних результатів діяльності, включаючи потенційне сторнування відстрочених податкових зобов'язань щодо податкових активів. Більш докладна інформація про податки розкрита у Примітці 26.

Податок на додану вартість переглядається на кожну звітну дату та зменшується за відсутності ймовірності відшкодування ПДВ або наявності зобов'язань з ПДВ. Група дотримується думки, що сума, яка підлягає відшкодуванню з державного бюджету, буде відшкодована грошовими коштами або зарахована із зобов'язаннями з ПДВ, пов'язаними із продажами.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації

Основа консолідації

Дочірні підприємства

Дочірніми підприємствами є суб'єкти господарювання, що контролюються Групою. Група контролює суб'єкт господарювання, якщо вона наражається на ризики, пов'язані зі змінним доходом від участі в суб'єкті господарювання, або має право на одержання такого доходу, та має можливість здійснення впливу на величину такого доходу завдяки своїм повноваженням щодо суб'єкта господарювання. Фінансова звітність дочірніх підприємств включається до консолідованої фінансової звітності з дати, коли група набуває контроль, до дати, коли такий контроль припиняється. За необхідності, до облікової політики дочірніх підприємств були внесені зміни для приведення її у відповідність обліковій політиці Групи.

Дочірні підприємства, включені до цієї консолідованої фінансової звітності, включають:

Назва консолідованого дочірнього підприємства	Країна реєстрації	Характер діяльності	Фактична частка володіння, %	
			2018 рік	2017 рік
ТОВ «Укртел ГМБХ»	Німеччина	Телекомунікації	100.0	100.0
ТОВ «ТриМоб»	Україна	Мобільний зв'язок	100.0	100.0

Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років мобільний сегмент представлений дочірнім підприємством ТОВ «ТриМоб» (Примітка 9).

Операції, які були виключені при консолідації

Внутрішньогрупові операції, залишки та нереалізовані доходи і витрати за операціями між компаніями Групи виключаються при підготовці консолідованої фінансової звітності. Нереалізовані прибутки за операціями з об'єктами інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі, виключаються з вартості інвестицій у розмірі частки Групи в об'єкті інвестицій. Аналогічним чином виключаються і нереалізовані збитки, але тільки за умови відсутності об'єктивних ознак знецінення.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Частки участі в об'єктах інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі

Частки участі Групи в об'єктах інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі, складаються з часток участі у капіталі асоційованих підприємств.

Асоційовані підприємства – це суб'єкти господарювання, в яких Група здійснює суттєвий вплив на фінансову та операційну політику, проте не контролює її. Вважається, що суттєвий вплив існує у випадках, коли Групі належить від 20% до 50% прав голосу в іншому суб'єкті господарювання.

Інвестиції в асоційовані підприємства обліковуються за методом участі в капіталі і спочатку визнаються за первісною вартістю. Вартість інвестиції включає витрати на проведення операції.

Консолідована фінансова звітність Групи включає частку Групи у прибутку чи збитку та іншому сукупному доході об'єктів інвестицій, облікованих за методом участі в капіталі, після коригувань для приведення їх облікової політики у відповідність обліковій політиці Групи з дати, коли розпочинається суттєвий вплив, до дати, коли такий вплив припиняється.

Якщо частка Групи у збитках перевищує її частку у капіталі об'єкта інвестицій, облікованого за методом участі в капіталі, балансова вартість такої частки у капіталі, включаючи будь-які довгострокові інвестиції, зменшується до нуля з припиненням визнання подальших збитків, крім випадків, коли Група має зобов'язання або здійснила платежі від імені об'єкта інвестицій.

Операції в іноземних валютах та залишки за такими операціями

Операції в іноземних валютах перераховуються у гривні за курсом обміну, встановленим на дату операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземних валютах на дату звітності, перераховуються у гривні за курсами обміну, встановленими на цю дату.

Немонетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземних валютах, які оцінюються за справедливою вартістю, перераховуються у функціональну валюту за курсом обміну, що діє на дату визначення справедливої вартості. Немонетарні статті, деноміновані в іноземних валютах, які відображаються за історичною вартістю, перераховуються за курсом обміну на дату первісної операції.

Курсові різниці, що виникають у результаті перерахування або при погашенні монетарних активів та зобов'язань, відображаються у прибутку або збитку.

Фінансові інструменти

Непохідні фінансові активи та фінансові зобов'язання – визнання та припинення визнання

Група здійснює первісне визнання кредитів та дебіторської заборгованості, а також випущених боргових цінних паперів на дату їх видачі/виникнення/випуску. Початкове визнання всіх інших фінансових активів здійснюється на дату укладення операції, в результаті якої Група стає стороною договору про придбання фінансового інструмента.

Припинення визнання фінансових активів Групою відбувається в тому випадку, якщо закінчується строк дії права Групи відповідно до договору на отримання грошових коштів від фінансових активів або якщо вона передає фінансовий актив іншій стороні без збереження контролю або практично всіх ризиків та вигід, пов'язаних з правом володіння фінансовим активом. Будь-які частки участі у переданому фінансовому активі, що виникли або залишились у Групи, визнаються як окремий актив або зобов'язання.

Група припиняє визнання фінансових зобов'язань у момент, коли зобов'язання Групи, визначені договором, виконані, анульовані, або коли строк їх дії закінчився.

Фінансові активи та фінансові зобов'язання згортаються, і відповідна чиста сума відображається у звіті про фінансовий стан тоді і тільки тоді, коли Група має юридично забезпечене право на їх взаємозалік та намір або здійснити розрахунок по них на нетто-основі, або одночасно реалізувати актив та погасити зобов'язання.

Кредити та дебіторська заборгованість

Кредити та дебіторська заборгованість – це категорія фінансових активів з фіксованими платежами чи платежами, що можуть бути визначені, які не мають котирування ціни на активному ринку. Первісне визнання таких фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка збільшується на суму затрат, що безпосередньо відносяться до здійснення операції. Після первісного визнання кредити та дебіторська заборгованість оцінюються за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективного відсотка, за вирахуванням збитків від зменшення корисності.

Кредити та дебіторська заборгованість включають дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, як описано у Примітці 10, інші довгострокові та поточні фінансові інвестиції, як описано у Примітці 11, грошові кошти та їх еквіваленти, як описано у Примітці 27.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають залишки грошових коштів, депозити на вимогу та високоліквідні інвестиції зі строком погашення три місяці або менше від дати надходження, що характеризуються незначним ризиком зміни їх справедливої вартості. На кожну звітну дату Група оцінює очікувані кредитні збитки за грошовими коштами та їх еквівалентами.

Непохідні фінансові зобов'язання – оцінка

Фінансові зобов'язання включають довгострокові позикові кошти, інші довгострокові фінансові зобов'язання та поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, як описано у Примітці 14, короткострокові позикові кошти, що включають банківські овердрафти та кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги.

Первісне визнання таких фінансових зобов'язань здійснюється за справедливою вартістю, яка зменшується на суму затрат, що безпосередньо відносяться до здійснення операції. Після первісного визнання ці фінансові зобов'язання оцінюються з використанням методу ефективного відсотка.

Власний капітал

Прості акції класифікуються як власний капітал. Додаткові витрати, що безпосередньо відносяться до емісії простих акцій, та опціони на акції визнаються як зменшення власного капіталу за вирахуванням будь-яких податкових ефектів.

Основні засоби

Починаючи з 31 грудня 2013 року, основні засоби та незавершені капітальні інвестиції Групи обліковуються за переоціненою вартістю, як описано нижче, за вирахуванням накопиченого зносу та знецінення у випадку необхідності.

Справедлива вартість основана на результатах оцінки, проведеної зовнішніми незалежними оцінювачами та внутрішніми експертами. Регулярність переоцінки залежить від змін справедливої вартості активів, які переоцінюються. Подальші надходження основних засобів обліковуються за первісною вартістю. Первісна вартість включає витрати, які безпосередньо відносяться до придбання активу. Вартість активів, побудованих самою Групою, включає витрати на матеріали, прямі витрати на оплату праці та відповідну частину виробничих накладних витрат.

Збільшення балансової вартості основних засобів у результаті переоцінки кредитується у складі іншого сукупного доходу та призводить до збільшення інших резервів у капіталі. У разі переоцінки об'єкта основних засобів накопичена амортизація на дату переоцінки виключається з валової балансової вартості активу, а чиста вартість трансформується до вартості переоцінки активу. Зменшення суми попередніх коригувань справедливої вартості того самого активу призводить до зменшення раніше визнаного капіталу у дооцінках через інший сукупний дохід. Всі інші випадки зменшення вартості відображаються у звіті про фінансові результати. Капітал у дооцінках у складі капіталу переноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток, якщо сума дооцінки активу реалізована у момент виведення активу з експлуатації або його вибуття.

Визнання основних засобів припиняється у момент їх вибуття або коли Група не очікує надходження майбутніх економічних вигод від подальшого використання активу. Прибутки та збитки від вибуття активів, які визначаються за результатами порівняння надходжень від вибуття та балансової вартості основних засобів, визнаються у консолідованому звіті про фінансові результати.

Витрати, пов'язані із заміною компонента одиниці основних засобів, збільшують балансову вартість цієї одиниці у випадку, якщо існує ймовірність того, що Група отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані із зазначеним компонентом, а його вартість можливо оцінити достовірно. Балансова вартість заміненого компонента списується. Витрати на поточне обслуговування основних засобів визнаються у складі прибутку або збитку у момент виникнення.

Амортизація об'єктів основних засобів відноситься на консолідований звіт про фінансові результати лінійним методом з метою рівномірного зменшення первісної або переоціненої вартості окремих активів до ліквідаційної вартості протягом оціночного залишкового строку їх експлуатації. Нарахування амортизації починається з моменту, коли активи є придатними до їх використання за призначенням. Нижче вказані оціночні первісні строки експлуатації активів:

Будівлі та поліпшення орендованих приміщень	8-50 років
Комутаційне та інше мережне обладнання	3-20 років
Кабельні лінії та передавальні пристрої	20-30 років
Устаткування радіо та фіксованого зв'язку	15 років
Комп'ютери, офісне та інше обладнання	3-10 років

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Методи нарахування амортизації, строки експлуатації та ліквідаційна вартість переглядаються в кінці кожного фінансового року і, якщо це необхідно, коригуються.

Ліквідаційна вартість активу – це оціночна сума, яку Група отримала б у теперішній момент від вибуття цього активу, за мінусом оціночних витрат на вибуття, якби стан та строк експлуатації цього активу відповідав строку експлуатації та стану, які цей актив матиме наприкінці його строку експлуатації.

Незавершені капітальні інвестиції являють собою вартість основних засобів, будівництво яких ще не завершено. Амортизація цих активів не нараховується до моменту їх введення в експлуатацію.

Нематеріальні активи

Придбані Групою нематеріальні активи, що мають визначені строки корисного використання, відображаються за їх вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Витрати на внутрішньо створені нематеріальні активи, визнаються у складі прибутку або збитку в тому періоді, в якому вони були понесені.

Подальші витрати на нематеріальний актив після його придбання або створення визнаються у складі витрат того періоду, у якому вони понесені, за винятком випадків, коли:

- є вірогідним, що витрати дозволять активу приносити майбутні економічні вигоди в обсязі понад початково розраховані нормативні показники цього активу; а також
- витрати можуть бути достовірно оцінені та віднесені на актив.

Амортизація розраховується від вартості активу за вирахуванням ліквідаційної вартості цього активу.

Амортизація визнається у прибутку або збитку за прямолінійним методом протягом оцінених строків корисного використання нематеріальних активів, починаючи з дати, коли активи є готовими до використання, оскільки це найбільш точно відображає очікуване використання майбутніх економічних вигід, притаманних активу. Нижче вказані оціночні строки експлуатації активів:

Білінгові системи та інші програмні засоби	3-10 років
Інші нематеріальні активи	3-10 років

Методи нарахування амортизації, строки корисного використання та залишкова вартість основних засобів аналізуються в кінці кожного фінансового року і, якщо це необхідно, коригуються.

Орендовані активи

Оренда, за умовами якої Група бере на себе практично всі ризики і отримує практично всі вигоди, пов'язані з володінням активами, класифікується як фінансова оренда. При початковому визнанні орендований актив відображається за сумою, що дорівнює меншій з двох вартостей: справедливій вартості або теперішній вартості мінімальних орендних платежів. Після початкового визнання актив відображається відповідно до облікової політики, що застосовується до такого активу.

Інші орендовані активи представлені активами в операційній оренді, які не відображені у звіті про фінансовий стан.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість – це майно, яким Група володіє для отримання доходу від здачі його в оренду або для підвищення його вартості, або для обох цих цілей. Інвестиційна нерухомість Групи формується за рахунок існуючих об'єктів нерухомості внаслідок зміни їх призначення та їх переведення з категорії нерухомості, яку займає сам власник, у категорію інвестиційної нерухомості. Якщо об'єкт нерухомості складається з одної частини, яка утримується для отримання орендного доходу або для підвищення його вартості, та з іншої частини, яка утримується для надання телекомунікаційних послуг, ці частини обліковуються окремо, якщо їх можна окремо продати або здати в оренду на умовах фінансової оренди. В іншому випадку, об'єкт нерухомості є інвестиційною нерухомістю, тільки якщо 70% та більше площі цього об'єкта нерухомості утримуються для отримання орендного доходу.

Інвестиційна нерухомість при первісному визнанні обліковується за собівартістю, що включає витрати на проведення операції, а в подальшому переоцінюється за справедливою вартістю для відображення ринкових умов станом на кінець кожного звітного періоду. Справедлива вартість інвестиційної нерухомості – це ціна, яка була б отримана від продажу активу в ході звичайної операції. Найкращим підтвердженням справедливої вартості є поточні ціни, які спостерігаються на активному ринку щодо аналогічної нерухомості зі схожим розташуванням та в однаковому стані.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

За відсутності на активному ринку поточних цін Група аналізує інформацію з різних джерел, у тому числі:

- (a) поточні ціни, що спостерігаються на активному ринку щодо об'єктів нерухомості, які відрізняються призначенням, станом та розташуванням, скориговані з урахуванням цих відмінностей;
- (b) прогнози дисконтованих грошових потоків, основані на найбільш достовірних оцінках майбутніх грошових потоків з урахуванням умов будь-яких суттєвих орендних або інших договорів і, якщо можливо, об'єктивних зовнішніх даних, таких як поточна орендна плата, яка спостерігається на ринку щодо аналогічних об'єктів нерухомості зі схожим розташуванням та в однакому стані, а також використання ставок дисконтування для відображення поточних ринкових оцінок стосовно невизначеності суми та строків грошових потоків.

Ринкова вартість інвестиційної нерухомості Групи визначається переважно за звітами незалежних оцінювачів, які мають визнану відповідну професійну кваліфікацію і актуальний досвід оцінки нерухомого майна, подібного за місцем розташування та категорією.

Зароблений орендний дохід обліковується у прибутку чи збитку за рік у складі доходу. Прибутки та збитки внаслідок змін справедливої вартості інвестиційної нерухомості обліковуються у складі прибутку чи збитку за рік та показуються окремо. Прибутки чи збитки від вибуття інвестиційної нерухомості розраховуються як надходження від вибуття за вирахуванням її балансової вартості.

Якщо інвестиційну нерухомість починає займати сам власник, вона рекласифікується в категорію основних засобів, а її балансова вартість на дату рекласифікації стає її вартістю для цілей бухгалтерського обліку. Якщо об'єкт нерухомості, який займає сам власник, переводиться в категорію інвестиційної нерухомості у зв'язку зі зміною призначення його використання, різниця між балансовою вартістю та справедливою вартістю такого об'єкта нерухомості у момент переведення обліковується так само, як і переоцінка основних засобів. Отримане в результаті збільшення балансової вартості об'єкта нерухомості визнається у складі прибутку чи збитку за рік у сумі сторнування попереднього збитку від знецінення, при цьому залишок суми збільшення кредитується безпосередньо в іншому сукупному доході. Отримане в результаті зменшення балансової вартості об'єкта нерухомості спочатку відноситься на інший сукупний дохід за рахунок раніше визнаної суми переоцінки, при цьому залишок суми зменшення відноситься на прибуток чи збиток за рік як знецінення.

Запаси

Запаси відображаються за меншою з двох вартостей: за собівартістю або за чистою вартістю реалізації. Чистою вартістю реалізації є оцінена вартість продажу в процесі діяльності за вирахуванням оцінених витрат на завершення та реалізацію.

Собівартість запасів визначається за методом ідентифікації індивідуальної собівартості та включає витрати, понесені на придбання запасів і їх доставку до теперішнього місцезнаходження та доведення до теперішнього стану.

Передоплати

Передоплати обліковуються за первісною вартістю мінус резерв під знецінення. Передоплати відносяться до категорії довгострокових, якщо товари чи послуги, за які було здійснено передоплату, будуть отримані через один рік або пізніше, або якщо передоплати стосуються активу, який при початковому визнанні буде віднесений до категорії необоротних активів. Передоплати, здійснені з метою придбання активу, включаються до балансової вартості активу після того, як Група отримала контроль над цим активом і якщо існує ймовірність того, що Група отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з таким активом. Інші передоплати списуються на прибуток чи збиток після отримання товарів або послуг, за які вони були здійснені. Якщо існує свідчення того, що активи, товари чи послуги, за які була здійснена передоплата, не будуть отримані, балансова вартість передоплати зменшується належним чином, і відповідний збиток від знецінення визнається у складі прибутку чи збитку за рік.

Знецінення фінансових активів

Група застосовує модель знецінення фінансових активів ґрунтуючись на оцінці очікуваних кредитних збитків, яка замінила модель фактично понесених збитків відповідно до МСБО (IAS) 39, згідно з якою резерв під сумнівну заборгованість вимагався лише у випадку настання події, що призводить до збитку.

Відповідно до моделі очікуваних кредитних збитків, Група визнає резерв під очікувані кредитні збитки за всіма фінансовими активами, що обліковуються за амортизованою вартістю на момент первісного визнання, незалежно від того, чи відбулася подія, що призводить до збитку. Фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю, включають дебіторську заборгованість, кредити надані, грошові кошти на поточних та депозитних рахунках, облігації державних запозичень та інші цінні папери, що утримуються до погашення.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Знецінення нефінансових активів

Балансова вартість нефінансових активів Групи, за винятком запасів, витрат майбутніх періодів та відстрочених податкових активів, перевіряється на кожну дату звітності з метою виявлення будь-яких ознак їх знецінення. Якщо такі ознаки існують, проводиться оцінка сум очікуваного відшкодування активів. Збиток від знецінення визнається тоді, коли балансова вартість активу або його одиниці, що генерує грошові кошти (ОГГК), перевищує суму очікуваного відшкодування.

Сумою очікуваного відшкодування активу чи одиниці, що генерує грошові кошти, є більша з двох вартостей: вартість у використанні чи справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття. При оцінці справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття оціночні грошові потоки дисконтуються до їх теперішньої вартості з використанням ставки дисконту після оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі та ризику, притаманні відповідному активу або ОГГК. Для цілей тестування на предмет знецінення активи, які не можуть бути перевірені індивідуально, об'єднуються у найменшу групу активів, що генерує приток грошових коштів від безперервного використання відповідного активу, який практично не залежить від притоку грошових коштів від інших активів чи груп активів чи ОГГК.

Збитки від знецінення визнаються у складі фінансових результатів. Збитки від знецінення переоціненого активу обліковуються як уцінка і визнаються в іншому сукупному доході у випадку, якщо збиток від знецінення не перевищує суму дооцінки того самого активу. Збитки від знецінення, визнані щодо ОГГК, на пропорційній основі зменшують балансову вартість активів, які входять до складу ОГГК (групи ОГГК).

Збитки від знецінення, визнані у попередні періоди, оцінюються на кожну звітну дату на предмет будь-яких ознак того, що збиток зменшився або більше не існує. Збиток від знецінення сторнується, якщо відбулася зміна оцінок, що використовуються для визначення суми відшкодування. Збиток від знецінення сторнується тільки у випадку, якщо балансова вартість активу не перевищує балансову вартість, що була б визначена, за вирахуванням зносу або амортизації, якщо збиток від знецінення не був визнаний взагалі.

Активи, класифіковані як такі, що утримуються для продажу

Необоротні активи або групи вибуття, що складаються з активів та зобов'язань, балансова вартість яких, як очікується, буде відшкодована, головним чином, в результаті продажу, а не подальшого використання, класифікуються як активи, утримувані для продажу.

Перекласифікація активів здійснюється у разі дотримання всіх наступних умов:

- (a) активи готові до негайного продажу в їх поточному стані;
- (b) керівництво Групи затвердило поточну програму пошуку покупця та розпочало її реалізацію;
- (c) проводиться активний маркетинг для продажу активів за оптимальною ціною;
- (d) очікується, що продаж буде здійснено протягом одного року; та
- (e) не очікується, що план продажу буде суттєвим чином змінений або скасований.

Події або обставини можуть подовжити строк завершення продажу понад один рік. Подовження строку завершення продажу не запобігає класифікації активу (або групи вибуття) як утримуваного для продажу, якщо це подовження спричинене подіями або обставинами поза межами контролю Групи, і якщо існують достатні докази того, що Група залишається налаштованою реалізувати план продажу активу (або групи вибуття) за умови готовності активу (або групи вибуття) до негайного продажу в його поточному стані виключно в умовах, які є типовими або звичайними для таких продажів, і якщо існує висока ймовірність такого продажу протягом одного року (Примітка 9).

Активи або компоненти групи вибуття оцінюються за меншою з двох вартостей: балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на реалізацію.

Припинена діяльність

Припиненою діяльністю є компонент бізнесу Групи, діяльність і грошові потоки якого можуть бути чітко відокремлені від решти Групи, і який:

- являє собою окремий основний напрямок бізнесу або географічний регіон діяльності;
- є частиною єдиного координованого плану ліквідації окремого основного напрямку бізнесу або географічного регіону діяльності;
- або є дочірнім підприємством, придбаним виключно з метою перепродажу.

Діяльність класифікується як припинена діяльність або при ліквідації суб'єкта господарювання, або коли суб'єкт господарювання відповідає критеріям, що дозволяють класифікувати його як утримуваний для продажу, якщо останнє відбулося раніше.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Якщо діяльність класифікується як припинена, порівняльні показники у звіті про сукупний дохід перераховуються так, якби діяльність було припинено з початку порівняльного періоду.

Операції та залишки за операціями між безперервною діяльністю та припиненою діяльністю виключаються при консолідації. Грошові потоки припиненої діяльності не включаються до консолідованого звіту про рух грошових коштів. Натомість вони відображені у Примітці 9.

Виплати працівникам

Короткострокові виплати працівникам

Зобов'язання з короткострокових виплат працівникам не дисконтуються і відносяться на витрати по мірі надання відповідних послуг. Зобов'язання визнаються в сумі, яка, як очікується, буде виплачена в рамках короткострокових планів виплати грошових премій чи планів участі у прибутках, якщо Група має поточне юридичне чи конструктивне зобов'язання виплатити цю суму в результаті послуги, наданої раніше працівником, і таке зобов'язання може бути оцінене достовірно.

Програми з визначеними внесками

Програмою з визначеними внесками є програма виплат працівникам після закінчення трудових відносин з ними, за умовами якої суб'єкт господарювання здійснює фіксовані внески в окремий фонд і при цьому не несе жодних юридичних чи конструктивних зобов'язань щодо виплати додаткових сум. Зобов'язання із здійснення відрахувань у пенсійні програми з визначеними внесками, у тому числі до Державного пенсійного фонду України, визнаються як витрати з виплат винагороди працівникам у складі прибутку або збитку за ті періоди, за які працівники надавали відповідні послуги. Суми відрахувань, виплачених авансом, визнаються як актив у тих випадках, коли суб'єкт господарювання має право на відшкодування внесків, зроблених у грошовій формі, або на зниження розмірів майбутніх платежів за внесками.

Програми з визначеною виплатою

Група бере участь у державній пенсійній програмі з визначеною виплатою, яка передбачає достроковий вихід на пенсію працівників, що працюють на робочих місцях зі шкідливими та небезпечними для здоров'я умовами. Група також здійснює одноразові виплати при виході на пенсію на певних умовах, а також деякі інші довгострокові виплати працівникам. Зобов'язання, визнане у балансі у зв'язку з пенсійною програмою з визначеною виплатою, являє собою поточну вартість зобов'язання за програмою з визначеною виплатою на звітну дату.

Зобов'язання за програмою з визначеною виплатою розраховується щороку професійними актуаріями за методом прогнозованої умовної одиниці. Поточна вартість зобов'язання за пенсійною програмою з визначеною виплатою визначається шляхом дисконтування розрахункового майбутнього відтоку грошових коштів із застосуванням процентних ставок по державних облігаціях, деномінованих у тій же валюті, в якій будуть здійснені виплати, і строки до погашення яких приблизно дорівнюють строку відповідних зобов'язань. Актуарні прибутки та збитки, що виникають внаслідок минулих коригувань та змін в актуарних припущеннях, відносяться на інший сукупний дохід. Вартість послуг поточних послуг і вартість раніше наданих послуг працівників негайно визнається у складі прибутку чи збитку. Програми з визначеною виплатою є нефінансованими.

Вихідна допомога

Виплати вихідної допомоги відносяться на витрати на більш ранню з таких дат: на дату, коли Група більше не може анулювати пропозицію щодо здійснення цих виплат, або коли Група визнає витрати на реструктуризацію. Якщо виплата вихідної допомоги в повному обсязі не очікується до закінчення 12 місяців після закінчення звітного періоду, то вони дисконтуються.

Забезпечення

Забезпечення визнається тоді, коли Група має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання внаслідок події, що сталася в минулому, і коли існує ймовірність того, що для погашення даного зобов'язання необхідно буде використання економічних ресурсів. Сума забезпечення визначається шляхом дисконтування очікуваних майбутніх грошових потоків з використанням ставки дисконту оподаткування, яка відображає поточну вартість грошових коштів у часі і, там, де це доцільно, ризики, притаманні певному зобов'язанню. Вивільнення дисконту визнається у складі фінансових витрат.

Податок на додану вартість (ПДВ)

Вихідний ПДВ при продажу товарів та послуг підлягає сплаті податковим органам у момент отримання дебіторської заборгованості від клієнтів або у момент постачання товарів або надання послуг клієнтам, залежно від того, що відбувається раніше. Вхідний ПДВ зазвичай зараховується з вихідним ПДВ у момент отримання податкової накладної з ПДВ. Податкові органи дозволяють здійснювати розрахунки з ПДВ за чистою сумою. ПДВ, що нараховується при продажах та закупівлях, визнається у звіті про фінансовий стан згорнуто. Якщо під знецінення дебіторської заборгованості було створено забезпечення, збиток від знецінення обліковується на всю суму дебіторської заборгованості, включаючи ПДВ.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Дохід

В момент укладання Групою договору з клієнтом, товари та послуги, що надаються за договором, визначаються як окремі зобов'язання щодо виконання («зобов'язання») у тій мірі, в якій клієнт може скористатися даними товарами або послугами на власний розсуд, і дані товари та послуги вважаються відокремленими від інших товарів та послуг в договорі. Якщо окремі товари та послуги не відповідають критерію відокремленого зобов'язання, вони агрегуються з іншими товарами та послугами, поки не буде визначене окреме зобов'язання.

Група визначила наступні основні зобов'язання щодо виконання за договорами: надання в оренду абонентського обладнання, продаж абонентського обладнання, надання послуг фіксованого мобільного зв'язку, послуги доступу до мережі інтернет, доступ до телевізійних послуг, надання доступу до кабельної каналізації, надання послуг передачі даних, надання хмарних сервісів.

Дохід від надання телекомунікаційних послуг визнається протягом періоду надання послуг на основі даних, отриманих з білінгових систем.

Дохід від продажу абонентського обладнання визнається в момент передачі контролю над таким обладнанням клієнту.

Група визнає авансову плату за організацію підключення послуг як окреме контрактне зобов'язання, пов'язане з матеріальним правом клієнта на поновлення контракту. Дохід від організації підключення визнається протягом періоду надання послуг клієнту, що дорівнює очікуваному періоду відносин з клієнтами.

МСФЗ 15 вимагає окремого визнання істотного компоненту фінансування по договорам з клієнтами. Група не вважає суттєвим компонент фінансування, якщо період між передачею товарів або послуг клієнту та оплатою не перевищує одного року.

Додаткові витрати на отримання договору

МСФЗ 15 вимагає визнавати як актив додаткові витрати на отримання договору у разі якщо такі витрати, як очікується, будуть відшкодовані. Якщо дохід, визнаний або що буде визнаний по договору з клієнтом перевищує суми понесених витрат, то актив за договором визнається.

Витрати Групи на отримання договорів включають виплати агентам за підключення абонентів фіксованої телефонії та інтернету, а також витрати матеріалів та вартість послуг підрядних організацій у зв'язку з підключенням абонентів. Такі витрати визнаються як актив та в подальшому амортизуються протягом очікуваного періоду відносин з клієнтами.

Витрати

Орендні платежі

Платежі за договорами операційної оренди визнаються у прибутку або збитку за прямолінійним методом протягом строку оренди. Знижки, надані орендодавцями, визнаються у складі загальної суми здійснених орендних платежів протягом строку оренди.

Мінімальні орендні платежі за договорами фінансової оренди розподіляються між фінансовими витратами та зменшенням непогашених зобов'язань. Фінансові витрати розподіляються на кожний період протягом строку оренди таким чином, щоб забезпечити сталу періодичну процентну ставку по залишках зобов'язань у кожному періоді.

Витрати на соціальну сферу

Відрахування Групи на соціальні програми визнаються у звіті про фінансові результати в тому періоді, в якому вони понесені.

Фінансові доходи та фінансові витрати

Фінансові доходи включають процентний доход по інвестованих коштах. Процентний доход визнається по мірі нарахування у прибутку або збитку з використанням методу ефективного відсотка. Фінансові витрати включають витрати на виплату процентів по позиках та вивільнення дисконту по резервах.

Витрати на позики, що не відносяться безпосередньо до придбання, будівництва чи виробництва кваліфікованого активу, визнаються у звіті про фінансові результати з використанням методу ефективного відсотка.

Прибутки та збитки від курсових різниць, що виникають на операціях та балансах з фінансової діяльності, відображаються на нетто-основі у складі інших операційних доходів або витрат, залежно від динаміки курсів обміну, що призводить до отримання прибутків чи понесення збитків. Усі інші прибутки та збитки від курсових різниць відображаються як інші операційні доходи та витрати.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток включають суми поточного і відстроченого податків. Податок на прибуток визнається у звіті про фінансові результати, за винятком тих випадків, коли він відноситься до об'єднання бізнесу або до статей, відображених безпосередньо у власному капіталі чи в іншому сукупному доході.

Поточний податок на прибуток

Поточний податок на прибуток складається з очікуваного податку до сплати чи по переплаті, розрахованого на основі прибутку або збитку за рік, що підлягає оподаткуванню, з використанням ставок оподаткування, що діють на дату звітності, та будь-яких коригувань податку, що підлягає сплаті за попередні роки. Поточний податок до сплати включає також будь-яке податкове зобов'язання, що виникає в результаті оголошення дивідендів.

Відстрочений податок

Відстрочений податок визнається за тимчасовими різницями між балансовими сумами активів і зобов'язань, які визнаються у консолідованій фінансовій звітності, і сумами, які використовуються для цілей оподаткування. Відстрочений податок не визнається за такими тимчасовими різницями:

- за тимчасовими різницями, що виникають при первісному визнанні активів чи зобов'язань в результаті здійснення операції, що не є об'єднанням бізнесу, яка не впливає ані на бухгалтерський, ні на оподатковуваний прибуток або збиток;
- за тимчасовими різницями, що відносяться до інвестицій в дочірні та асоційовані підприємства і спільно контрольовані суб'єкти господарювання, тією мірою, якою Група здатна контролювати строки відновлення цих тимчасових різниць, і якщо існує ймовірність того, що ці тимчасові різниці не будуть сторновані в найближчому майбутньому.

Відстрочений податковий актив визнається по невикористаних податкових збитках, податкових кредитах та тимчасових різницях, що підлягають вирахуванню, якщо існує ймовірність отримання в майбутньому оподаткованого прибутку, за рахунок якого вони можуть бути реалізовані. Відстрочені податкові активи переглядаються на кожну звітну дату та зменшуються, коли реалізація відповідної податкової вигоди більше не є ймовірною.

Сума відстроченого податку розраховується за ставками оподаткування, які, як очікується, будуть застосовуватись до тимчасових різниць на момент їх сторнування згідно із законодавством, яке буде чинним або практично введеним в дію на дату звітності.

Оцінка відстроченого податку відображає податкові наслідки, що випливають зі способу, в який Група має намір відшкодувати балансову вартість її активів або погасити зобов'язання на кінець звітного періоду.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання зараховуються, якщо існує законне право на зарахування поточних податкових активів і зобов'язань, якщо вони відносяться до податку на прибуток, що стягується одним і тим самим податковим органом з одного й того самого оподаткованого суб'єкта господарювання, або з різних суб'єктів господарювання, але ці суб'єкти господарювання мають намір провести розрахунки за поточними податковими зобов'язаннями та активами на нетто-основі або їх податкові активи будуть реалізовані одночасно з погашенням їх податкових зобов'язань.

При визначенні суми поточного та відстроченого податку Група бере до уваги вплив невизначеності податкових позицій, а також можливість необхідності сплати додаткових податкових зобов'язань, штрафів та пені за прострочені платежі. Пеня та штрафи за податковими зобов'язаннями, за наявності, обліковуються у витратах з податку на прибуток. Група вважає, що нараховані нею податкові зобов'язання є адекватними за всі податкові роки, що залишаються відкритими для перевірок, виходячи з аналізу багатьох факторів, включаючи інтерпретації податкового законодавства і попередній досвід. Цей аналіз ґрунтується на прогнозах оцінках та припущеннях і може передбачати формулювання певних суджень щодо майбутніх подій. Може з'явитися нова інформація, у зв'язку з якою Група буде змушена змінити свою думку щодо адекватності існуючих податкових зобов'язань; подібні зміни податкових зобов'язань вплинуть на розмір витрат на сплату податків за період, в якому відбулися зміни.

Прибуток на акцію

Сума прибутку на одну акцію розраховується шляхом ділення прибутку або збитку, що належить акціонерам Групи, на середньозважену кількість акцій з участю в обігу протягом року.

Інформація за сегментами

Група визначає операційні сегменти на основі інформації, що надходить з внутрішніх джерел до Директора Групи, який є головною посадовою особою Групи, яка відповідає за прийняття операційних рішень, згідно з МСФЗ 8 «*Операційні сегменти*».

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Операційний сегмент – це компонент Групи, який займається господарською діяльністю, від якої він може отримувати прибутки або нести витрати, включаючи доходи і витрати за операціями з іншими компонентами Групи. Результати операцій операційного сегмента регулярно аналізуються Директором Групи з метою прийняття рішень щодо розподілу ресурсів між сегментами та оцінки результатів діяльності сегментів за умови існування окремої фінансової інформації кожного із сегментів. Результати сегмента, які доповідаються Директору Групи, включають статті, що безпосередньо відносяться до сегмента, а також статті, які можуть бути обґрунтовано віднесені на той чи інший сегмент.

Капітальні витрати сегмента – це загальна сума витрат, понесених протягом року на придбання основних засобів та нематеріальних активів.

Невзаємовигідні операції

Очікується, що операції між непов'язаними сторонами – це операції обміну за справедливою вартістю. Група час від часу здійснює операції з її власником, який діє в якості власника, за цінами, що можуть відрізнятися від справедливої вартості. Такі операції включають, у тому числі, позики надані за неринковими процентними ставками, та інші. Група обліковує ефект таких операцій безпосередньо у складі капіталу як виплати або надходження капіталу від акціонерів відповідно до їх сутності. Протягом 2018 року подібних операцій не було здійснено.

Умовні активи та зобов'язання

Умовний актив не визнається у консолідованій фінансовій звітності. Інформація про нього розкривається у випадку ймовірності надходження економічних вигід. Умовні зобов'язання не визнаються у консолідованій фінансовій звітності, крім випадків, коли існує ймовірність відтоку економічних ресурсів для того, щоб розрахуватися за зобов'язаннями, і їх суму можна розрахувати з достатнім рівнем точності. Інформація про умовні зобов'язання розкривається у консолідованій фінансовій звітності, крім випадків, коли ймовірність відтоку ресурсів, які передбачають економічні вигоди, є незначною.

Нові стандарти та інтерпретації

3 1 січня 2018 року вступили в дію МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»

МСФЗ 15 Дохід від договорів з клієнтами

МСФЗ 15 визначає вимоги щодо визнання доходу від договорів з клієнтами. Група застосувала МСФЗ 15, використовуючи один з двох дозволених методів переходу, а саме модифікований ретроспективний метод, що дозволяє кумулятивний ефект від первісного застосування визнавати як коригування вхідного балансу нерозподіленого прибутку (Примітка 4) на дату первісного застосування 1 січня 2018 року. Відповідно, порівняльні дані за попередній звітний період не були перераховані, тобто такі дані підготовлені і представлені відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, чинних на той момент: відповідно до МСБО (IAS) 18 «Дохід».

Відповідно до положень МСФЗ 15 дозволяється застосування певних практичних прийомів для зменшення складності застосування нових вимог. Основні практичні прийоми, застосовані Групою, є:

- завершені договори: вимоги стандарту не застосовувалися до договорів, які є виконаними станом на 1 січня 2018 року;
- портфельний підхід: Група застосувала вимоги стандарту до груп договорів з подібними характеристиками.

Вплив застосування МСФЗ 15 на вхідні баланси статей консолідованого звіту про фінансовий стан Групи станом на 1 січня 2018 року викладено в Примітці 4.

МСФЗ 9 Фінансові інструменти

МСФЗ 9 визначає нові правила визнання, класифікації, оцінки та припинення визнання фінансових інструментів, збитків від знецінення фінансових активів та обліку хеджування. Докладний опис основних принципів облікової політики та характер основних змін до попередньої облікової політики стосовно фінансових інструментів згідно з новим стандартом МСФЗ 9 представлені в Примітці 3.

Згідно з перехідними положеннями МСФЗ 9, Група використала практичний прийом щодо звільнення від необхідності перерахування порівняльної інформації на дату застосування стандарту (тобто, порівняльна інформація готується і подається відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, чинних на той момент: відповідно до МСБО (IAS) 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та відповідних тлумачень). Різниця в балансовій вартості фінансових активів та фінансових зобов'язань, що виникає в результаті застосування вимог нового стандарту, визнається у складі нерозподіленого прибутку станом на 1 січня 2018 року (Примітка 4).

Група застосувала спрощений підхід для визнання очікуваних кредитних збитків щодо торгівельної дебіторської заборгованості та дебіторської заборгованості з оренди. Застосування стандарту не вплинуло на класифікацію фінансових активів та зобов'язань. Вплив застосування МСФЗ 9 на вхідні баланси статей звіту про фінансовий стан Групи станом на 1 січня 2018 року викладено в Примітці 4. Застосування цих змін до стандартів не мало суттєвого впливу на консолідований фінансовий стан або фінансові результати Групи.

3. Основні принципи облікової політики, нові стандарти та інтерпретації (продовження)

Зміни до МСБО 40 «Переведення активів до складу інвестиційної нерухомості»

Ця зміна роз'яснює, коли суб'єкт господарювання повинен перевести активи (включаючи нерухомість, що будується або покращується) до складу або вивести зі складу інвестиційної нерухомості. У змінах вказано, що зміна у використанні відбувається, коли майно відповідає або перестає відповідати визначенню інвестиційної нерухомості, і є докази зміни використання. Просто зміна в намірах керівництва щодо використання майна не свідчить про зміну використання. Застосування цих змін не вплинуло на консолідовану фінансову звітність і результати діяльності Групи.

Щорічні вдосконалення стандартів МСФЗ за 2014-2016 роки

Зміна, що стосується оцінки асоційованої компанії або спільного підприємства за справедливою вартістю, пояснює, що юридичні особи, які вирішили оцінити інвестиції в спільні підприємства та асоційовані компанії за справедливою вартістю через прибуток або збиток, можуть зробити це окремо для кожного асоційованого або спільного підприємства. Застосування цих змін не має впливу на консолідовану фінансову звітність і результати Групи.

КІМФЗ 22 «Операції в іноземній валюті та авансова винагорода»

Це нове тлумачення роз'яснює підхід до визначення дати операції при застосуванні стандарту обліку операцій в іноземній валюті МСБО 21. Тлумачення застосовується у випадках, коли організація сплачує або отримує відшкодування у якості попередньої оплати за договорами в іноземній валюті. У тлумаченні вказано, що датою операції є дата, на яку організація первісно визнає немонетарний актив чи немонетарне зобов'язання, що виникло у результаті виплати або отримання попередньої оплати. У випадку багаторазових платежів або авансової виплати, суб'єкт господарювання повинен визначити дату операції для кожного платежу або отримання сплаченої авансом суми. Застосування цього тлумачення не мало впливу на фінансову звітність і результати діяльності Групи.

МСФЗ 16 «Оренда»

МСФЗ 16 був випущений у січні 2016 року та замінює собою МСБО 17 «Оренда», КТМФЗ 4 «Визначення, чи містить угода оренду», ПКТ-15 «Операційна оренда: заохочення» та ПКТ-27 «Оцінка сутності операцій, які мають юридичну форму угоди про оренду». МСФЗ 16 визначає принципи визнання, оцінки, презентації та розкриття щодо оренди та вимагає від орендарів обліковувати оренду за єдиним балансовим методом подібним до методу обліку фінансової оренди за МСБО 17. Стандарт передбачає два виключення для визнання оренди: оренда малоцінних активів (наприклад, комп'ютерів) та короткострокова оренда (тобто оренда на термін до 12 місяців). На початку оренди, орендар визнає зобов'язання з орендних платежів та актив, що являє собою право використання об'єкту оренди протягом строку оренди (право використання активу). Орендарі мають окремо визнавати процентні витрати з зобов'язання по оренді та амортизаційні відрахування з прав оренди активу. Облік оренди у орендодавця за МСФЗ 16 не зазнав суттєвих змін у порівнянні із правилами обліку, що встановлював МСБО 17. МСФЗ 16 вимагає від орендаря та орендодавця розкривати більше інформації порівняно з МСБО 17.

Група планує застосувати МСФЗ 16 з 1 січня 2019 року використовуючи модифікований ретроспективний підхід, без перерахунку порівняльної інформації. Група буде застосовувати МСФЗ 16 лише до тих договорів, в яких раніше був ідентифікований елемент оренди відповідно до МСБО 17 та КТМФЗ 4. Група вирішила застосувати виключення для визнання оренди, які пропонує стандарт, а саме: оренда малоцінних активів (наприклад, комп'ютерів) та короткострокова оренда (тобто оренда на термін до 12 місяців). Очікується суттєвий вплив МСФЗ 16 на консолідовану фінансову звітність Групи.

Стандарти та зміни до стандартів, що були випущені, але не вступили в дію станом на 31 грудня 2018 року

Станом на дату складання консолідованої фінансової звітності були опубліковані нижчезазначені МСФЗ та зміни, застосування яких не було обов'язковим. Керівництво вважає, що застосування цих стандартів та змін, окрім МСФЗ 16 «Оренда», не матиме суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність Групи у наступних періодах:

Стандарти та зміни		Обов'язкове застосування: річні періоди, що починаються з або після вказаної дати
МСФЗ 16	Оренда	1 січня 2019 року
КІМФЗ 23	Невизначеність при розрахунку податку на прибуток	1 січня 2019 року
Зміни до МСФЗ 9	Особливості передоплати з негативною компенсацією	1 січня 2019 року
Зміни до МСБО 19	Зміна плану, секвестр або розрахунки за планом	1 січня 2019 року
Зміни до МСБО 28	Довгострокові вкладення в асоційовані компанії та спільні підприємства	1 січня 2019 року
Вдосконалення стандартів МСФЗ за 2015-2017 роки		1 січня 2019 року
Зміни до посилань на концептуальні основи в стандартах МСФЗ		1 січня 2019 року
Зміни до МСФЗ 3	Визначення бізнесу	1 січня 2019 року
Зміни до МСБО 1 і МСБО 8	Визначення істотності	1 січня 2019 року
МСФЗ 17	Договори страхування	1 січня 2019 року
Зміни до МСФЗ 10 і МСБО 28	Продаж або внески активів між інвестором та його асоційованою компанією або спільним підприємством	Відкладено на невизначений строк

4. Вплив застосування нових стандартів в 2018 році

Як зазначено у Примітці 3, Група вперше застосувала МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» при складанні цієї фінансової звітності. Суть та вплив першого застосування цих стандартів на фінансову звітність описані нижче:

	Код рядка		31 грудня 2017 року (відповідно до звітних даних)	Вплив МСФЗ 9	Вплив МСФЗ 15	1 січня 2018 року (після прийняття нових стандартів)
Інші необоротні активи	1090	[1]	–	–	70,231	70,231
Всього необоротні активи			9,641,653	–	70,231	9,711,884
Торгова дебіторська заборгованість	1125	[2]	531,696	(85,920)	–	445,776
Поточні фінансові інвестиції	1160	[3]	219,816	(791)	–	219,025
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	[4]	284,505	(3,429)	–	281,076
Інші оборотні активи	1190	[1]	11,098	–	14,424	25,522
Всього оборотні активи			2,258,982	(90,140)	14,424	2,183,266
Всього активи			12,172,543	(90,140)	84,655	12,167,058
Непокритий збиток	1420		(5,578,127)	(93,754)	(120,558)	(5,792,439)
Всього капітал			8,039,123	(93,754)	(120,558)	7,824,811
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	[5]	595,278	(16,225)	(8,375)	570,678
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	1515	[6]	–	–	168,980	168,980
Всього необоротні зобов'язання та резерви			925,126	(16,225)	160,605	1,069,506
Короткострокові кредити банків	1600	[7]	2,048,009	19,839	–	2,067,848
Інші поточні зобов'язання	1690	[6]	19,916	–	28,157	48,073
Всього поточні зобов'язання			3,170,065	19,839	28,157	3,218,061
Зобов'язання, пов'язані з активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	[8]	38,229	–	8,076	46,305
Всього капітал і зобов'язання			12,172,543	(90,140)	84,655	12,167,058

1. Активи за договорами з покупцями визнавалися переважно за рахунок капіталізації витрат на отримання договору, які включають витрати на послуги субпідрядників та матеріальні витрати на підключення нових абонентів. Загальна вартість контрактних активів за договорами у розмірі 84,655 тисяч гривень була розділена на довгострокову частину «Інші необоротні активи» (рядок 1090) і короткострокову частину «Інші оборотні активи» (рядок 1190).

Капіталізовані витрати на отримання договорів амортизуються протягом очікуваного періоду відносин з клієнтами у складі амортизаційних витрат (рядок 2515). Коли абонент припиняє договір, незамортизована сума відповідного активу визнається як «Інші операційні витрати» (рядок 2520).

2. Група визнала збільшення резерву під очікувані кредитні збитки для всіх видів дебіторської заборгованості. Групи дебіторської заборгованості за видами діяльності залишалися незмінними. Вплив відбувся за рахунок збільшення ставки резервування.

3. Група визнала резерв під очікувані кредитні збитки для поточних фінансових інвестицій, що обліковуються за амортизованою вартістю. Відповідно до МСБО (IAS) 39 визначення резерву станом на 31 грудня 2017 року не вимагалось.

4. Група визнала резерв під очікувані кредитні збитки для коштів на поточних рахунках у банках та короткострокових банківських депозитів. Відповідно до МСБО (IAS) 39 визначення резерву станом на 31 грудня 2017 року не вимагалось.

5. Відстрочене податкове зобов'язання було зменшене на 16,225 тисяч гривень внаслідок збільшення резерву під знецінення фінансових активів (пункт 2, 3 і 4).

6. Безповоротний авансовий платіж, що сплачується абонентами/клієнтами при підключенні, вважається таким, що надає останнім матеріальне право на подовження договорів з Групою. Відповідно, згідно МСФЗ 15 сума таких платежів визнається у складі зобов'язань та переноситься на доходи упродовж очікуваного періоду відносин з клієнтами.

Станом на 1 січня 2018 року загальна сума контрактних зобов'язань за договорами в розмірі 197,137 тисяч гривень була розділена на довгострокову частину «Інші довгострокові фінансові зобов'язання» (рядок 1515) і короткострокову частину «Інші поточні зобов'язання» (рядок 1690).

4. Вплив застосування нових стандартів в 2018 році (продовження)

7. До 31 грудня 2017 року Група визнавала модифікацію кредитних зобов'язань перед китайським банком шляхом зміни ефективної процентної ставки без зміни балансової вартості фінансового зобов'язання. Беручи до уваги вимоги МСФЗ 9, Група переоцінила балансову вартість фінансового зобов'язання, використовуючи первісну ефективну ставку відсотка.
8. ТОВ «ТриМоб» уклало договір про надання телекомунікаційних послуг з міжнародним оператором зв'язку Lусatobile. Сума безповоротного авансового платежу, визнається у складі доходу протягом строку дії договору як частина зобов'язання щодо виконання. Зобов'язання за договором, що виникло в результаті отримання авансових платежів, перераховано станом на 1 січня 2018 року.

5. Інформація за сегментами

Група має описані нижче два звітних сегменти, які є стратегічними господарськими одиницями Групи. Ці стратегічні господарські одиниці надають різні послуги, та управління ними здійснюється окремо, оскільки вони застосовують різні стратегії у сферах технологій та маркетингу. Директор Групи щомісячно аналізує внутрішні управлінські звіти кожної з цих стратегічних господарських одиниць:

- Фіксований зв'язок.
- Мобільний зв'язок. Цей сегмент представлено інвестицією у дочірнє підприємство ТОВ «ТриМоб», що класифікується у цій консолідованій фінансовій звітності як актив, утримуваний для продажу, відповідно до рішення акціонерів Групи стосовно його вибуття (Примітка 9).

Зміни в складі сегментів можуть виникнути в результаті змін обсягу відповідальності управлінського персоналу або в результаті придбання або реалізації активів шляхом продажу. Результати діяльності сегментів оцінюються на основі прибутку до оподаткування кожного сегмента, включеного до внутрішніх управлінських звітів, які аналізує Директор Групи. Прибуток сегментів використовується при оцінці результатів їх діяльності, оскільки, на думку керівництва, така інформація є найдоцільнішою при оцінці фінансових результатів окремих сегментів у порівнянні з іншими компаніями відповідної галузі. Результати, активи та зобов'язання сегмента включають статті, що безпосередньо стосуються цього сегмента та оцінюються за тими самими принципами, що застосовуються для консолідованої фінансової звітності Групи.

Інформація про джерела доходів від реалізації Групи розкрита у Примітці 18.

Географічна інформація

Переважно всі необоротні активи Групи знаходяться в Україні. Група отримує доходи від надання послуг іноземним операторам різних країн, які за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, складають 386,263 тисячі гривень (31 грудня 2017 року – 536,490 тисяч гривень) (Примітка 18). Керівництво вважає отриманими в Україні усі доходи від реалізації, у тому числі і доходи від послуг, наданих іноземним операторам.

Головні клієнти

У 2018 та 2017 роках дохід від жодного з клієнтів не перевищував 10% сукупного доходу Групи.

Інформація про звітні сегменти:

(у тисячах гривень)	Фіксований зв'язок		Мобільний зв'язок (припинена діяльність)		Всього	
	2018 рік	2017 рік	2018 рік	2017 рік	2018 рік	2017 рік
Зовнішні доходи	5,856,632	6,044,178	61,055	123,727	5,917,687	6,167,905
Доходи за операціями між сегментами	80,027	72,937	–	–	80,027	72,937
Фінансові доходи	34,621	39,314	62,249	302	96,870	39,616
Фінансові витрати	(353,580)	(443,603)	(22,986)	–	(376,566)	(443,603)
Амортизація	(718,468)	(518,996)	–	–	(718,468)	(518,996)
Переоцінка	53,906	(483,145)	–	–	53,906	(483,145)
Витрати на створення резерву під знецінення дебіторської заборгованості	(55,253)	(51,405)	–	–	(55,253)	(51,405)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	520,415	973,308	(297,156)	(212,210)	223,259	761,098
Активи звітного сегмента	11,689,724	11,900,635	106,683	271,908	11,796,407	12,172,543
Зобов'язання звітного сегмента	(3,656,647)	(4,095,191)	(45,978)	(38,229)	(3,702,625)	(4,133,420)
Капітальні витрати	(654,117)	(904,162)	(2,042)	(2,550)	(656,159)	(906,712)

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

6. Основні засоби

Рух основних засобів та незавершених капітальних інвестицій представлений таким чином:

(у тисячах гривень)	Будівлі та поліпшення орендованих приміщень	Основні засоби, оцінені ринковим методом	Комутаційне та інше мережне обладнання	Кабельні лінії та передавальні пристрої	Телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню	Устаткування радіо та фіксованого зв'язку	Комп'ютери, офісне та інше обладнання	Незавершені капітальні інвестиції	Всього
Вартість оцінки на 1 січня 2017 р.	4,372,482	-	389,376	2,039,616	1,695,652	102,348	240,284	665,579	9,505,337
Накопичений знос	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Балансова вартість на 1 січня 2017 р.	4,372,482	-	389,376	2,039,616	1,695,652	102,348	240,284	665,579	9,505,337
Надходження	-	-	-	-	-	-	-	904,164	904,164
Трансфер між групами	10,696	-	605,118	305,253	(186,582)	2,858	314,748	(1,052,091)	-
Переведення до інвестиційної нерухомості	(62,013)	-	-	-	-	-	-	-	(62,013)
Вибуття	(370)	-	(1,270)	(23,556)	(97,363)	(43)	(5,148)	(1,234)	(128,984)
Нарахований знос	(85,894)	-	(61,640)	(187,942)	-	(16,267)	(120,457)	-	(472,200)
Переоцінка	41,994	421,421	-	-	(1,066,174)	-	-	-	(602,759)
Переведення до нової групи	(1,715,601)	1,715,601	-	-	-	-	-	-	-
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	2,561,294	2,137,022	931,584	2,133,371	345,533	88,896	429,427	516,418	9,143,545
Вартість оцінки на 31 грудня 2017 р.	2,619,351	2,137,022	993,599	2,318,913	345,533	105,219	551,149	516,418	9,587,204
Накопичений знос	(58,057)	-	(62,015)	(185,542)	-	(16,323)	(121,722)	-	(443,659)
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	2,561,294	2,137,022	931,584	2,133,371	345,533	88,896	429,427	516,418	9,143,545
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	2,561,294	2,137,022	931,584	2,133,371	345,533	88,896	429,427	516,418	9,143,545
Надходження	-	-	-	-	-	-	-	654,117	654,117
Трансфер між групами	(121,843)	135,154	362,796	238,086	15,010	4,349	264,702	(898,254)	-
Переведення з/до інвестиційної нерухомості	(11,248)	41,045	-	-	-	-	-	(122)	29,675
Вибуття	(1,558)	-	(3,640)	(18,616)	(60,608)	(70)	(4,683)	(5,025)	(94,200)
Нарахований знос	(63,011)	(44,126)	(136,118)	(209,282)	(4,606)	(16,926)	(165,654)	-	(639,723)
Переоцінка	(50,985)	129,113	-	-	(42,355)	-	-	-	35,773
Балансова вартість на 31 грудня 2018 р.	2,312,649	2,398,208	1,154,622	2,143,559	252,974	76,249	523,792	267,134	9,129,187
Вартість оцінки на 31 грудня 2018 р.	2,421,715	2,400,508	1,352,747	2,535,318	253,388	109,445	746,647	267,134	10,086,902
Накопичений знос	(109,066)	(2,300)	(198,125)	(391,759)	(414)	(33,196)	(222,855)	-	(957,715)
Балансова вартість на 31 грудня 2018 р.	2,312,649	2,398,208	1,154,622	2,143,559	252,974	76,249	523,792	267,134	9,129,187

6. Основні засоби (продовження)

Придбані або створені Групою активи спочатку обліковуються у складі категорії «Незавершені капітальні інвестиції» та переводяться до відповідної категорії, коли актив готовий до використання та введений в експлуатацію. Трансфери між групами також включають рекласифікацію окремих статей, головним чином, між категоріями «Комутаційне та інше мережне обладнання», «Кабельні лінії та передавальні пристрої» та «Телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню».

Наприкінці 2015 року Група підписала декілька угод про довгострокове стратегічне партнерство з Банком розвитку Китаю (БРК) та компанією Huawei. За цими договорами Група отримує від Huawei технологічну підтримку, а від БРК – фінансову підтримку для проведення масштабної модернізації мережі, яка охопить шість найбільших міст України, а також розгортання оптоволоконної мережі у сільській місцевості протягом 2016-2019 років. Модернізація мережі проводиться з метою переведення фіксованого голосового зв'язку з технології TDM на технологію VoIP. Крім того, вона передбачає створення технологічної бази, яка дозволить Групі надавати клієнтам послуги широкопasmового доступу до Інтернету зі швидкістю доступу до 50 Мб/с з використанням технології VDSL та до 1 Гб/с з використанням технології FTTH/GPON. Нова оптоволоконна інфраструктура, яка буде розгорнута у ході модернізації мережі та впровадження у сільській місцевості, буде використовуватися для надання послуг проводового швидкісного доступу в Інтернет та суміжних послуг більш високої якості для споживачів та дозволить посилити позицію Групи на ринку. Деякі будівлі Групи надані у заставу як забезпечення кредитних коштів (Примітка 14).

Модернізація дозволить вивільнити значний обсяг мідного кабелю, старих аналогових АТС та будівель, в яких розташовані ці АТС. Вивільнені активи плануються реалізувати на відкритому ринку разом з іншим мідним кабелем та аналоговими АТС, які Група більше не експлуатує або експлуатує, але планує вивільнити в результаті оптимізації переключень абонентів до інших АТС з вільною ємністю. Станом 31 грудня 2014 року зазначені вище основні засоби вважалися такими, що мали вузькоспеціалізований характер і не могли бути продані на відкритому ринку в Україні, крім випадків продажу у складі діючого бізнесу. Крім того, станом на цю дату були відсутні достатні ознаки, що вказували б на наявність можливостей альтернативного використання цих активів, яке було б фізично можливим, юридично дозволеним, фінансово доцільним і таким, яке максимізує їх вартість. Таким чином, у минулому оцінка цих активів проводилася з використанням амортизованої вартості заміщення з проведенням тесту на економічне знецінення з використанням методу дисконтованих грошових потоків (Рівень 3 в ієрархії справедливої вартості).

Станом на 31 грудня 2015 року, після прийняття рішення про реалізацію програми модернізації мережі, керівництво змогло визначити конкретні активи або групи активів, вартість яких може бути максимізована, якщо вони будуть вивільнені з подальшої експлуатації Групою та перетворені на такі, які можуть бути продані на відкритому ринку іншим учасникам ринку. З урахуванням цього керівництво прийняло рішення, що справедливу вартість таких активів найкраще відображає ринковий метод, та провело їх оцінку з використанням ринкової вартості, скоригованої на витрати на вивільнення активів з подальшої експлуатації (Рівень 2).

Для цілей відображення у звітності станом на 31 грудня 2018 та 2017 років оцінку справедливої вартості будівель, запланованих до вивільнення у ході модернізації; будівель, які мають ринкову вартість та заплановані до вибуття у майбутньому; а також будівлі, які мають ринкову вартість та розташовані в обласних центрах, було проведено фірмою незалежних оцінювачів, які мають відповідну визнану кваліфікацію та актуальний досвід оцінки активів аналогічної категорії зі схожим географічним розташуванням.

Для відображення у звітності станом на 31 грудня 2018 та 2017 років, телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню у ході модернізації та оптимізації мережі, було оцінено внутрішніми експертами Групи, як описано далі. Мідний кабель було оцінено на основі ринкових цін для кожного типу кабелю з урахуванням витрат на демонтаж, базуючись на останніх цінах продажу Групи. Аналогові АТС мають значний вміст лому та дорогоцінних металів у портах. Справедливу вартість цих АТС було визначено внутрішніми експертами Групи відповідно до кількості портів у тій чи іншій АТС та середніх цін продажу таких активів у перерахунку на порт.

За результатами оцінки справедливої вартості на 1 грудня 2018 року за ринковим методом керівництво включило до складу категорії «Телекомунікаційні активи, що підлягають вивільненню» справедливу вартість мідного кабелю у сумі 97,322 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 177,512 тисячі гривень) та справедливу вартість аналогових АТС у сумі 155,652 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 168,020 тисяч гривень).

За результатами переоцінки на 1 грудня 2018 року у складі іншого сукупного доходу була відображена дооцінка у сумі 36,243 тисячі гривень (2017 рік – через інший сукупний дохід відображена уцінка у сумі 602,524 тисячі гривень). У складі прибутку та збитку за 2018 рік був визнаний збиток від знецінення у сумі 475 тисяч гривень (2017 рік – у сумі 235 тисяч гривень).

Об'єкти нерухомості справедливою вартістю в сумі 147,684 тисячі гривень та балансовою вартістю до переоцінки 189,552 тисячі гривень були переведені у групу «Інвестиційна нерухомість» (31 грудня 2017 року: справедлива вартість складала 84,930 тисяч гривень та балансова вартість до переоцінки 42,936 тисяч гривень).

За підсумками оцінки, у звітності станом на 1 грудня 2018 року до іншого сукупного доходу було включено знецінення в суму 53,462 тисячі гривень, а у звіті про прибутки і збитки за 2018 рік включено збиток у розмірі 429 тисяч гривень (31 грудня 2017 року: дооцінка в сумі 40,917 тисяч гривень була відображена у звіті про інший сукупний дохід та прибуток у сумі 1,077 тисяч гривень, відповідно).

6. Основні засоби (продовження)

Решта основних засобів Групи має вузькоспеціалізований характер і рідко продається на відкритому ринку в Україні, крім випадків продажу у складі діючого бізнесу. Ринок аналогічних основних засобів в Україні не є активним, і на ньому не проводиться достатня кількість операцій купівлі-продажу порівнянних активів, щоб можна було визначити справедливую вартість на підставі ринкової вартості. Відповідно, справедлива вартість цих об'єктів визначається передусім на основі амортизованої вартості заміщення. Цей метод базується на аналізі вартості відтворення або заміни основних засобів, скоригованої на погіршення їхнього фізичного, функціонального або економічного стану та старіння. Станом на 31 грудня 2013 року амортизована вартість заміщення вузькоспеціалізованих активів розраховувалася незалежним оцінювачем на основі інформації з внутрішніх джерел та аналізу українського та іноземних ринків аналогічних основних засобів. Ринкові дані були отримані з опублікованої інформації, каталогів, статистичних даних тощо, а також від галузевих експертів та постачальників. Справедлива вартість активів, визначена за методом амортизованої вартості заміщення, була перевірена на економічне знецінення з використанням методу дисконтованих грошових потоків. За результатами перевірки на економічне знецінення сума, отримана за методом амортизованої вартості заміщення, була значно зменшена.

На 31 грудня 2018 року при проведенні тестування на знецінення спеціалізованих активів, на основі прогнозів грошових потоків в перспективі на наступні сім років, затверджених вищим керівництвом, керівництво визначило, що ознаки знецінення основних засобів відсутні. Таким чином, станом на 31 грудня 2018 року вартість від використання активів перевищувала балансову вартість активів.

Як і у попередньому році, усі спеціалізовані активи фіксованого зв'язку, крім Донецької та Луганської філій, які аналізуються керівництвом окремо, вважаються єдиною одиницею, що генерує грошові потоки, оскільки ці активи являють собою єдиний комплекс та контролюються керівництвом як єдиний напрямок, та неможливо визначити окремі активи чи їх групи, що генерують потік грошових коштів, який би практично не залежав від притоку грошових коштів від інших активів.

Станом на 1 грудня 2018 та 2017 років, враховуючи плани щодо вибуття деяких активів після їхнього вивільнення з подальшої експлуатації у ході модернізації, керівництво визначило, що вартість цих активів буде відшкодована в результаті продажу, а не в результаті тривалого використання, внаслідок чого при розрахунку справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття використовувалися ринкові ціни (за вирахуванням витрат на вибуття), а не грошові потоки від експлуатації у ході діяльності Групи. Суми відшкодування цих активів розраховувалися для кожного активу окремо від ОГГК, до складу якої міг би включатися цей актив, якби він не був запланований до вибуття, оскільки справедлива вартість (за вирахуванням витрат на вибуття) цих активів могла бути визначена для кожного активу окремо та була вищою, ніж їхня балансова вартість на цю дату.

Нижче у таблиці наведені основні припущення, на основі яких керівництво прогнозувало грошові потоки при визначенні суми відшкодування вузькоспеціалізованих основних засобів (Рівень 3) станом на 31 грудня 2018 року:

Ставка дисконту після оподаткування	16.8%
Темп зростання у термінальному періоді	5.1%
Темп зростання середнього доходу від послуг фіксованого телефонного зв'язку на одного абонента	Послуги для приватних осіб: від 10.9% у 2019 році до 7.9% у 2027 році, пік зростання у 2019 році. Послуги для бізнесу: 2.3% у 2019-2027 роках.
Темп зростання середнього доходу від надання послуг Інтернет на одного абонента	Послуги для приватних осіб: від 16.7% у 2019 році до 3.7% у 2027 році, пік зростання у 2019 році. Послуги для бізнесу: від 17.8% у 2019 році до 7.1% у 2027 році, пік зростання у 2020 році.
Коефіцієнт відтоку абонентів фіксованого телефонного зв'язку	Довгостроковий темп скорочення абонентської бази 1.0% застосований, починаючи з 2027 року у сегменті послуг для приватних осіб та для бізнесу. У прогнозних роках темп скорочення нормалізований з поточного рівня 17.9% (послуги для приватних осіб) та 6.3% (послуги для бізнесу) до довгострокових темпів.
Коефіцієнт відтоку абонентів послуг Інтернет	Послуги для приватних осіб: відтік 10.1% в 2019 році з поступовим скороченням відтоку, до росту абонентської бази на 0.7% у 2026 році Послуги для бізнесу: відтік 4.3% у 2019 році з поступовим скороченням відтоку, до росту абонентської бази на 1.2% у 2024 році.

6. Основні засоби (продовження)

Керівництво визначило прогноз грошових потоків на основі результатів минулої діяльності та очікувань майбутніх ринкових змін. Використані середньозважені темпи зростання відповідають прогнозам, наведеним у звітах по галузі. При підготовці моделі дисконтованих грошових потоків станом на 31 грудня 2018 року довгостроковий коефіцієнт відтоку абонентів фіксованого телефонного зв'язку був взятий зі звіту зовнішньої агенції BMI, а коефіцієнт відтоку абонентів послуг Інтернет був визначений, виходячи з припущень, сформованих з використанням ринкових даних та внутрішніх звітів. Значення, прийняті у зазначених вище припущеннях, – це оцінки керівництва щодо майбутніх тенденцій бізнесу, в основі яких лежать як зовнішні, так і внутрішні джерела інформації.

Нижче у таблиці наведені основні припущення, на основі яких керівництво прогнозувало грошові потоки при визначенні суми відшкодування вузькоспеціалізованих основних засобів (Рівень 3) станом на 31 грудня 2017 року.

Ставка дисконту після оподаткування	17.0%
Темп зростання у термінальному періоді	5.2%
Темп зростання середнього доходу від послуг фіксованого телефонного зв'язку на одного абонента	Послуги для приватних осіб: від 10.1% у 2018 році до 5.2% у термінальному періоді, пік зростання у 2018 році. Послуги для бізнесу: від 0.2% у 2018 році до 5.8% у термінальному періоді, пік зростання 5.5% у 2021 році.
Темп зростання середнього доходу від надання послуг Інтернет на одного абонента	Послуги для приватних осіб: від 12.0% у 2018 році до 5.2% у термінальному періоді, пік зростання у 2018 році. Послуги для бізнесу: від 15.7% у 2018 році до 5.2% у термінальному періоді, пік зростання у 2018 році.
Коефіцієнт відтоку абонентів фіксованого телефонного зв'язку	Довгостроковий темп скорочення абонентської бази 1.6% застосований, починаючи з 2024 року у сегменті послуг для приватних осіб та для бізнесу. У прогнозних роках темп скорочення нормалізований з поточного рівня 13.7% (послуги для приватних осіб) та 3.3% (послуги для бізнесу) до довгострокових темпів.
Коефіцієнт відтоку абонентів послуг Інтернет	Послуги для приватних осіб: Відтік 5.2% у 2018 році з подальшою зміною динаміки зі скорочення бази на 1.2% у 2019 році до 1.4% зростання у 2024 році. Послуги для бізнесу: Відтік 3.2% у 2018 році з подальшою зміною динаміки зі зростання бази на 0.6% у 2019 році до 0.8% скорочення у 2024 році.

У таблиці далі наведена чутливість оцінок справедливої вартості вузькоспеціалізованих активів до змін у ключових припущеннях станом на 31 грудня 2018 року:

(у тисячах гривень)	% змін	Зміна в оцінці справедливої вартості
Вхідна інформація		
Ставка дисконту після оподаткування	+0.5%/-0.5%	(391,531)/429,396
Темп зростання у термінальному періоді	+0.5%/-0.5%	215,034/(197,485)
Темп зростання середнього доходу від послуг фіксованого телефонного зв'язку на одного абонента	+1%/-1%	668,198/(634,860)
Темп зростання середнього доходу від надання послуг Інтернет на одного абонента	+1%/-1%	857,263/(810,676)
Коефіцієнт відтоку абонентів фіксованого телефонного зв'язку	+1%/-1%	(289,904)/309,537
Коефіцієнт відтоку абонентів послуг Інтернет	+1%/-1%	(531,963)/561,427

Нарахований знос

Загальна сума зносу за роки, що закінчилися 31 грудня, представлена таким чином:

(у тисячах гривень)	Прим.	2018 рік	2017 рік
Обліковано у складі:			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	19	610,897	445,711
Адміністративні витрати	20	19,879	13,103
Витрати на збут	21	5,330	5,426
Інші операційні витрати	22	3,618	7,960
Всього нарахованого зносу		639,724	472,200

6. Основні засоби (продовження)

Активи в заставі

Станом на 31 грудня 2018 року частина основних засобів Групи знаходиться у заставі для забезпечення банківських кредитів та інших запозичень (Примітка 14).

Витрати на позики

Протягом 2018 року Група здійснила капіталізацію витрат на виплату процентів по позиках сумі 4,746 тисяч гривень, що відносяться до основних засобів введених в експлуатацію в рамках проекту модернізації мережі (на 31 грудня 2017 року – 10,901 тисяча гривень)

7. Інвестиційна нерухомість

Відповідно до вимог облікової політики, Група застосовує модель оцінки за справедливою вартістю для визначення вартості інвестиційної нерухомості. Станом на 1 грудня 2018 року Група визначила 88 майнових комплексів загальною площею 60,420 квадратних метрів (31 грудня 2017 року: 104 комплекси загальною площею 43,612 квадратних метри), які відповідали критерію та були визнані як інвестиційна нерухомість. Переоцінка станом на 1 грудня 2018 року була проведена незалежним оцінювачем із застосуванням ринкового методу.

Станом на 1 грудня 2018 року переведення інвестиційної нерухомості в основних засобів, що використовуються власником, склала 177,480 тисяч гривень, дохід від переоцінки даної становив 21,119 тисяч гривень. У 2018 році чистий прибуток від переоцінки усієї інвестиційної нерухомості становив 18,133 тисячі гривень (чистий прибуток у 2017 році – 77,618 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2018 року частина інвестиційної нерухомості Групи знаходиться у заставі для забезпечення банківських кредитів та інших запозичень (Примітка 14).

8. Додаткові витрати на отримання договорів

Контрактні активи, що визнані внаслідок капіталізації витрат понесених на отримання договорів з абонентами, наступні:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік
На 1 січня 2018, у тому числі:	84,655
- Короткострокова частина (рядок 1190)	14,424
- Довгострокова частина (рядок 1090)	70,231
Витрати за період	84,673
Витрати по абонентам, які припинили користуватись послугами (Примітка 19)	(22,447)
Амортизація активів за договорами з діючими абонентами (Примітка 19)	(19,462)
На 31 грудня 2018, у тому числі:	127,419
- Короткострокова частина (рядок 1190)	23,619
- Довгострокова частина (рядок 1090)	103,800

9. Необоротні активи, утримувані для продажу

Мобільний сегмент

Після завершення процесу приватизації у 2011 році акціонери Групи схвалили рішення про продаж сегменту мобільного зв'язку. Група прийняла рішення про продаж вищезазначеного сегменту після того, як акціонери вирішили приділити більшу увагу ключовим факторам конкурентної переваги Групи, якими є послуги фіксованого зв'язку. Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років мобільний сегмент представлений виключно дочірнім підприємством ТОВ «ТриМоб» та класифікований як необоротний актив, утримуваний для продажу, представлений як припинена діяльність.

Після класифікації припиненої діяльності як активу, утримуваного для продажу, строк, необхідний для завершення продажу, декілька разів продовжувався через особливі обставини, що не залежать від Групи. Геополітична нестабільність в Україні з подальшою економічною кризою впливає на рішення потенційних інвесторів. Крім того, на продаж активів мобільного зв'язку у попередніх періодах значною мірою впливало проведення загальнонаціонального тендеру на надання послуг у форматі 3G, який був оголошений, але постійно переносився протягом останніх декількох років. Викликана збройним конфліктом в Україні невизначеність умов переобладнання виділеного частотного діапазону для військових цілей та його вартості призвели до додаткової невизначеності ходу усіх переговорів щодо продажу.

9. Необоротні активи, утримувані для продажу (продовження)

Попри зазначені вище обставини, Група не припиняла переговори про продаж активів сегменту мобільного зв'язку. У 2016 році сторони узгодили суттєві умови продажу ТОВ «ТриМоб» були узгоджені з одним зацікавленим потенційним покупцем. Завершення угоди планувалося до кінця 2016 року після узгодження з державними органами, зокрема, Фондом державного майна та Антимонопольним комітетом України, оскільки таке узгодження є обов'язковим для подібних угод.

У травні 2016 року Фонд державного майна розпочав перевірку материнської компанії Групи для підтвердження дотримання умов приватизаційної угоди. При цьому Фонд державного майна відмовив в ухвалі продажу ТОВ «ТриМоб» до завершення перевірки. Перевірка була завершена Фондом державного майна у лютому 2017 року. В Акті про результати перевірки було вказано, що мажоритарний акціонер Групи не виконав певні зобов'язання, передбачені приватизаційною угодою. Хоча Група і надалі зобов'язана здійснити продаж свого мобільного сегменту, виконання зобов'язань з приватизації материнською компанією було поза контролем Група. Внаслідок цих подій Група не змогла завершити операцію продажу станом на звітну дату.

У 2017 році мажоритарний акціонер Групи ініціював оскарження вищезазначеного Акту Фонду державного майна, що не було остаточно розглянуто станом на звітну дату. У разі успішного оскарження материнською компанією рішення Фонду державного майна Група очікує, що усі перешкоди до ухвалення операції продажу будуть усунені.

Станом на 31 грудня 2018 року ТОВ «ТриМоб» класифіковане як необоротний актив, утримуваний для продажу.

Інформація щодо необоротних активів, утримуваних для продажу представлена нижче:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Необоротні активи, утримувані для продажу – сегмент мобільного зв'язку		
Нематеріальні активи	14,700	14,080
Незавершені капітальні інвестиції	28,076	27,881
Основні засоби	41,720	84,043
Запаси	2,815	2,372
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3,972	23,805
Суми до відшкодування з бюджету (суми відшкодування ПДВ)	1,097	1,303
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	3,358	3,157
Інша поточна дебіторська заборгованість	2,266	1,673
Грошові кошти та їх еквіваленти	8,282	112,365
Інші активи	1,424	1,260
Витрати майбутніх періодів	310	145
Всього необоротних активів, утримуваних для продажу	108,020	272,084
<i>Мінус внутрішньогрупові залишки</i>	<i>1,337</i>	<i>176</i>
Всього необоротних активів, утримуваних для продажу, за вирахуванням внутрішньогрупових залишків	106,683	271,908
Всього необоротних активів, утримуваних для продажу	106,683	271,908

Нижче наведена інформація про зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, які представлені сегментом мобільного зв'язку:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	15,273	13,192
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1,577	2,384
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	13,479	13,400
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1,814	1,904
Поточна кредиторська заборгованість з виплат на оплату праці	1,739	1,556
Інші поточні зобов'язання	1,753,250	1,545,799
Всього зобов'язань, пов'язаних з необоротними активами, утримуваними для продажу	1,787,132	1,578,235
<i>Мінус внутрішньогрупові залишки</i>	<i>1,741,154</i>	<i>1,540,006</i>
Всього зобов'язань, пов'язаних з необоротними активами, утримуваними для продажу, за вирахуванням внутрішньогрупових залишків	45,978	38,229

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

9. Необоротні активи, утримувані для продажу (продовження)

Фінансові результати, які відносяться до припиненої діяльності, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Результати припиненої діяльності		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	61,055	123,727
Собівартість реалізованої продукції	(372,199)	(361,438)
Адміністративні витрати	(64,783)	(38,466)
Витрати на збут	(5,502)	(6,981)
Інші операційні доходи/витрати, чиста сума	(22,693)	4,294
Фінансові доходи/(витрати), чиста сума	39,263	302
Всього результатів припиненої діяльності	(364,859)	(278,562)
<i>Мінус результат за внутрішньогруповими операціями</i>	<i>67,703</i>	<i>66,352</i>
Всього результатів припиненої діяльності за вирахуванням результатів за внутрішньогруповими операціями	(297,156)	(212,210)

Грошові потоки від припиненої діяльності представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Грошові потоки від припиненої діяльності		
Чистий рух коштів від операційної діяльності	(330,842)	(290,441)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	27,787	(2,886)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	198,869	402,583
Чистий рух грошових коштів за звітний період	(104,186)	109,256

Чистий рух грошових коштів від припиненої діяльності у 2018 році включає чисте надходження грошових коштів за операціями з ПАТ «Укртелеком» у сумі 119,983 тисячі гривень (у 2017 році – чистий надходження грошових коштів у сумі 320,794 тисячі гривень).

Основні засоби та нематеріальні активи сегменту мобільного зв'язку, які були передані в якості внесків до статутного капіталу ТОВ «ТриМоб» протягом року, який закінчився 31 грудня 2011 року, були визнані як знецінені на суму 614,119 тисяч гривень у консолідованій фінансовій звітності Групи станом на 31 грудня 2010 року. Основні засоби сегменту мобільного зв'язку, включені до складу активів, утримуваних для продажу станом на 31 грудня 2017 року, представлені капітальними витратами, понесеними протягом 2011-2018 років.

10. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги представлена таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
Фізичні особи	204,329	265,238
Юридичні особи	301,163	354,929
Державні установи	234,636	235,583
	740,128	855,750
Резерв на покриття збитків:		
Фізичні особи	(53,660)	(89,734)
Юридичні особи	(119,708)	(117,088)
Державні установи	(199,601)	(117,232)
	(372,969)	(324,054)
Всього дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	367,159	531,696

10. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (продовження)

Далі поданий аналіз дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за кредитною якістю:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Фізичні особи		
- поточна та прострочена менше 90 днів	132,463	146,203
- прострочена 90-180 днів	20,761	16,465
- прострочена 180-360 днів	23,756	27,862
- прострочена понад 360 днів	27,349	74,708
Всього заборгованості фізичних осіб, загальна сума	204,329	265,238
Юридичні особи		
- поточна та прострочена менше 90 днів	174,747	222,217
- прострочена 90-180 днів	8,160	15,430
- прострочена 180-360 днів	7,222	19,878
- прострочена понад 360 днів	111,034	97,404
Всього заборгованості юридичних осіб, загальна сума	301,163	354,929
Державні установи		
- поточна та прострочена менше 90 днів	37,791	43,821
- прострочена 90-180 днів	16,786	25,317
- прострочена 180-360 днів	33,599	49,999
- прострочена понад 360 днів	146,460	116,446
Всього заборгованості державних установ, загальна сума	234,636	235,583
Всього дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, загальна сума	740,128	855,750
Резерв на покриття збитків	(372,969)	(324,054)
Всього дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	367,159	531,696

Категорія поточної та простроченої менше 90 днів заборгованості для фізичних осіб у таблиці вище складається здебільшого з доходів за грудень (приблизно 42%), рахунки за який виставляються на початку січня наступного року. Дата оплати цих рахунків за договором – 20 січня.

Категорія поточна та прострочена менше 90 днів заборгованість для юридичних осіб включає заборгованість інших телекомунікаційних операторів та українських юридичних осіб, які здебільшого користуються послугами Групи протягом тривалого часу та складається здебільшого з доходів за грудень (приблизно 96%), рахунки за який виставляються на початку січня наступного року. Дата оплати цих рахунків за договором – 20 січня.

У 2018 році Група списала прострочену дебіторську заборгованість за телекомунікаційні послуги фізичних осіб у сумі 82,919 тисяч гривень (включаючи торговельну дебіторську заборгованість у Криму та місті Севастополі загальною сумою 49,954 тисячі гривень) та юридичних осіб у сумі 5,784 тисячі гривень.

Знецінення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 31 грудня 2018 року представлено таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Дебіторська заборгова- ність до знецінення	Знецінення	Дебіторська заборгова- ність після знецінення	Частка знеціненої дебіторської заборгова- ності
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги фізичних осіб	204,329	(53,660)	150,669	26%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги юридичних осіб:	301,163	(119,708)	181,455	40%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги державних установ:	234,636	(199,601)	35,035	85%
Всього дебіторська заборгованість	740,128	(372,969)	367,159	50%

10. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (продовження)

Знецінення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 31 грудня 2017 року представлено таким чином:

(у тисячах гривень)	Дебіторська заборгованість до знецінення	Знецінення	Дебіторська заборгованість після знецінення	Частка знеціненої дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги фізичних осіб	265,238	(89,734)	175,504	34%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги юридичних осіб	354,929	(117,088)	237,841	33%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги державних установ:	235,583	(117,232)	118,351	50%
Всього дебіторська заборгованість	855,750	(324,054)	531,696	38%

Зміни резерву на покриття збитків від знецінення сумнівної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	2018 рік	2017 рік
Резерв на початок року	324,054	361,802
Збільшення резерву внаслідок застосування МСФЗ 9	85,920	–
Збільшення резерву на покриття збитків від знецінення	55,294	51,405
Зменшення за рахунок використання резерву	(92,299)	(89,153)
Резерв на кінець року	372,969	324,054

Інформація про кредитний ризик, ризик концентрації, валютний та процентний ризики, пов'язані, серед іншого, з дебіторською заборгованістю, наведена у Примітці 27.

11. Інша поточна дебіторська заборгованість

Безпроцентний кредит, наданий материнській компанії

Станом на 31 грудня 2017 та 2018 років інша поточна дебіторська заборгованість включала безпроцентний кредит, наданий материнській компанії ТОВ «ЕСУ», у сумі 737,983 тисячі гривень з номінальною вартістю 737,983 тисячі гривень. Згідно з умовами договору залишок безпроцентного кредиту, наданого материнській компанії, у сумі 705,983 тисячі гривень був простроченим станом на 31 грудня 2018 року, у сумі 32,000 тисяч гривень підлягає поверненню в січні 2019 року.

Процентні облигації материнської компанії

Також станом на 31 грудня 2017 та 2018 років Інша поточна дебіторська заборгованість включала процентні облигації, випущені ТОВ «ЕСУ», у сумі 160,872 тисячі гривень, що підлягали погашенню у березні 2017 року, тобто були прострочені на 21 місяць станом на 31 грудня 2018 року. Ефективна процентна ставка за цими облигаціями становить 24%.

Станом на 31 грудня 2018 року сума процентів до отримання за цими облигаціями становить 73,522 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 73,522 тисячі гривень).

12. Власний капітал

На 31 грудня 2018 року зареєстрований статутний капітал складається з 18,726,248 тисяч випущених та зареєстрованих простих акцій (на 31 грудня 2017 року – 18,726,248 тисяч акцій) номінальною вартістю 0,25 гривні за одну акцію. На 31 грудня 2018 року та 2017 років всі акції знаходяться в обігу. Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років загальна сума зареєстрованого та повністю оплаченого акціонерного капіталу становить 4,681,562 тисячі гривень.

До 1 січня 2001 року Україна вважалася країною з гіперінфляційною економікою. Згідно з Міжнародним стандартом фінансової звітності МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» (МСБО 29), всі елементи власного капіталу, за винятком накопиченого нерозподіленого прибутку (накопиченого дефіциту), протягом періоду, упродовж якого економіка вважається гіперінфляційною, перераховуються із застосуванням коефіцієнтів перерахунку. Отже, згідно з МСБО 29, статутний капітал був перерахований із застосуванням коефіцієнтів перерахунку з дат, коли елементи статутного капіталу були внесені або виникли в інший спосіб, по 31 грудня 2000 року, що призвело до дооцінки статутного капіталу на суму 3,011,892 тисячі гривень, відображеної у складі капіталу у дооцінках у звіті про власний капітал.

12. Власний капітал (продовження)

Капітал у дооцінках також включає ефект переоцінки основних засобів. У зв'язку з вибуттям деяких основних засобів, що були раніше переоцінені, у 2018 році Група перенесла на непокритий збиток суму резерву переоцінки цих активів за вирахуванням податку на прибуток у сумі 144,079 тисяч гривень (у 2017 році – 83,720 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2018 року додатковий капітал у сумі 420,438 тисяч гривень представлений емісійним доходом у розмірі 411,370 та трансляційними різницями при переведенні операцій дочірнього підприємства у гривні у розмірі 9,068 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 411,370 тисяч гривень та 9,763 тисячі гривень, відповідно).

Станом на 31 грудня 2018 року резерви у сумі 222,812 тисяч гривень являють собою відрахування частки статутного капіталу та річних прибутків, як це було передбачено законодавством України до приватизації Компанії (на 31 грудня 2017 року – 222,812 тисяч гривень).

Власники простих акцій мають право на отримання дивідендів по мірі їх оголошення, а також мають право одного голосу на акцію на загальних зборах акціонерів.

Згідно із законодавством України, сума нерозподіленого прибутку, що підлягає розподілу, обмежується залишком накопиченого прибутку.

13. Довгострокові забезпечення

Суми, визнані у звіті про фінансовий стан, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Зобов'язання з довгострокових пенсійних виплат	234,701	322,415
Зобов'язання з інших довгострокових виплат працівникам	3,147	7,433
Всього довгострокових забезпечень	237,848	329,848

Зобов'язання з довгострокових пенсійних виплат

Рух зобов'язань з довгострокових пенсійних виплат за 2018 рік представлено таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Разова виплата при виході на пенсію	Пенсії за роботу в шкідливих умовах	Всього зобов'язань з пенсійних виплат
Поточна вартість зобов'язань на 1 січня 2018 р.	101,651	220,764	322,415
Вартість поточних послуг	4,819	494	5,313
Процентні витрати по зобов'язаннях з пенсійних виплат	15,188	29,790	44,978
Визнаний прибуток від раніше наданих послуг/скорочення пенсійного плану	(1,704)	-	(1,704)
Актuarний збиток/(прибуток), відображений у звіті про сукупний дохід	(94,079)	(6,154)	(100,233)
Здійснені виплати	(3,464)	(32,604)	(36,068)
Поточна вартість зобов'язань на 31 грудня 2018 р.	22,411	212,290	234,701

Актuarний прибуток, визнаний у звіті про сукупний дохід в 2018 році, представлений переважно змінами у демографічних актuarних припущеннях та складає 90,459 тисяч гривень.

Рух зобов'язань з довгострокових пенсійних виплат за 2017 рік представлено таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Разова виплата при виході на пенсію	Пенсії за роботу в шкідливих умовах	Всього зобов'язань з пенсійних виплат
Поточна вартість зобов'язань на 1 січня 2017 р.	84,365	187,869	272,234
Вартість поточних послуг	4,031	535	4,566
Процентні витрати по зобов'язаннях з пенсійних виплат	12,724	26,762	39,486
Визнаний прибуток від раніше наданих послуг/скорочення пенсійного плану	(4,264)	(6,801)	(11,065)
Актuarний збиток/(прибуток), відображений у звіті про сукупний дохід	7,089	43,099	50,188
Здійснені виплати	(2,294)	(30,700)	(32,994)
Поточна вартість зобов'язань на 31 грудня 2017 р.	101,651	220,764	322,415

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

13. Довгострокові забезпечення (продовження)

Суми, визнані у звіті про фінансові результати за 2018 рік, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Разова виплата при виході на пенсію	Пенсії за роботу в шкідливих умовах	Всього зобов'язань з пенсійних виплат
Процентні витрати по зобов'язаннях з пенсійних виплат	15,188	29,790	44,978
Вартість поточних послуг	4,819	494	5,313
Визнаний прибуток від раніше наданих послуг/скорочення пенсійного плану	(1,704)	–	(1,704)
	18,303	30,284	48,587

Вартість поточних послуг та прибуток від раніше наданих послуг/скорочення пенсійного плану включені до витрат на персонал згідно колективного договору у складі інших операційних витрат (Примітка 22).

Суми, визнані у звіті про фінансові результати за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Разова виплата при виході на пенсію	Пенсії за роботу в шкідливих умовах	Всього зобов'язань з пенсійних виплат
Процентні витрати по зобов'язаннях з пенсійних виплат	12,724	26,762	39,486
Вартість поточних послуг	4,031	535	4,566
Визнаний прибуток від раніше наданих послуг/скорочення пенсійного плану	(4,264)	(6,801)	(11,065)
	12,491	20,496	32,987

Далі представлені основні актуарні припущення, використані при визначенні зобов'язань з довгострокових пенсійних виплат:

	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Номінальна ставка дисконту	14.7%	15.4%
Довгостроковий прогноз плінності персоналу	8.0%	6.20%

Оскільки в Україні достовірні ринкові дані, як правило, відсутні, керівництво використовує власні припущення при розрахунку зазначених зобов'язань на кінець кожного року. Фактичні результати можуть значно відрізнитися від таких оцінок, зроблених на кінець року. Темпи зростання заробітної плати були оцінені на основі прогнозованого та закладеного в бюджет зростання заробітної плати працівників.

Далі наведений аналіз чутливості зобов'язань з пенсійних виплат до змін основних припущень:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.
Збільшення/зменшення номінальної ставки дисконту на 1%	(11,417)/10,441
Збільшення/зменшення номінальної заробітної плати на 1%	5,637/(5,233)

Станом на 31 грудня 2018 року середньозважений строк погашення зобов'язань Групи з довгострокових виплат працівникам становить 6 років (на 31 грудня 2017 року – 6 років). Платежі за зобов'язаннями, що очікуються протягом 2019 року, становлять 43,036 тисяч гривень (протягом 2018 року – 72,862 тисячі гривень).

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

14. Кредити та позики

Кредити та позики представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Довгострокові позики		
Банківські кредити (рядок 1510)	750,533	–
Випущені облігації (рядок 1515)	150	–
Всього довгострокових позик	750,683	–
Поточні позики		
Банківські кредити	914,100	2,005,915
Випущені облігації	–	150
Проценти до виплати	21,982	42,096
Інше	–	2,398
Всього поточних позик (рядок 1600 та 1610)	936,082	2,050,559
Всього позик	1,686,765	2,050,559

Інформація про кредитний ризик, ризик концентрації, валютний та процентний ризики, пов'язані в тому числі з кредитним портфелем Групи, наведена у Примітці 27.

Строки та умови непогашених кредитів та позик представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Валюта	31 грудня 2018 р.		31 грудня 2017 р.	
		Балансова вартість	Номінальна вартість	Балансова вартість	Номінальна вартість
Довгострокові позики					
Банківські кредити	Долари США	750,533	767,658	–	–
Випущені облігації	Гривні	150	150	–	–
		750,683	767,808	–	–
Поточні позики					
Банківські кредити	Долари США, гривні	914,100	914,100	2,005,915	2,042,382
Випущені облігації	Гривні	–	–	150	150
Проценти до виплати	Долари США, гривні	21,982	21,982	42,096	42,096
Інше	Гривні	–	–	2,398	2,398
Всього поточних позик		936,082	936,082	2,050,559	2,087,026
Всього позик		1,686,765	1,703,890	2,050,559	2,087,026

Інформація про валютний ризик та ризик ліквідності наведена у Примітці 27.

Облігації

Станом на 31 грудня 2018 року залишок в обігу за облігаціями серії U дорівнював 150 тисяч гривень з номінальною процентною ставкою 19.5% річних (ефективна процентна ставка дорівнює 21%) зі строком погашення у вересні 2020 року та був представлений як довгострокове зобов'язання (станом на 31 грудня 2017 року, залишок в обігу за облігаціями серії U дорівнював 150 тисяч гривень та був представлений як поточне зобов'язання).

Банківські кредити та позики

Довгострокове фінансування

У грудні 2015 року Група підписала угоду на отримання довгострокової кредитної лінії з китайським банком з лімітом 50,000 тисяч доларів США та строком погашення до грудня 2022 року. Ефективна процентна ставка станом на 31 грудня 2018 року становить 9.34%. Заборгованість за кредитною лінією станом на 31 грудня 2018 року становить еквівалент 855,338 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 646,620 тисяч гривень).

У 2018 році період надання фінансування по даній кредитній лінії було продовжено до травня 2019 року, відповідно строк початку погашення основної заборгованості згідно з графіком було перенесено на листопад 2019 року.

Станом на 31 грудня 2018 року невикористаний залишок по кредитній лінії становить 18,489 тисяч доларів США, що у гривневому еквіваленті складає 511,950 тисяч гривень.

14. Кредити та позики (продовження)

Короткострокове фінансування

У 2011 році Група підписала угоду на отримання відновлювальної мультивалютної кредитної лінії з вітчизняним банком з лімітом 48,000 тисяч доларів США. З моменту укладення договору ліміт кредитної лінії декілька разів переглядався і станом на 31 грудня 2018 року складає 30,000 тисяч доларів США. Загальна заборгованість за цією кредитною лінією станом на 31 грудня 2018 року становила 809,295 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 809,295 тисяч гривень). Невикористаний ліміт кредитування за цією кредитною лінією станом на 31 грудня 2018 року складає 1,464 тисячі гривень.

У жовтні 2016 року Група підписала кредитний договір з українським банком на суму 150,000 тисяч гривень. Переглянутий ліміт фінансування за цією кредитною лінією станом на 31 грудня 2018 року складає 600,000 тисяч гривень. Станом на 31 грудня 2018 року заборгованість за цією кредитною лінією була відсутня (станом на 31 грудня 2017 року – 550,000 тисяч гривень). Термін дії кредитного договору закінчується у жовтні 2019 року.

У таблиці нижче наведені ефективні процентні ставки та валюти кредитів та позик станом на звітну дату:

% річних	2018 рік			2017 рік		
	Гривні	Гривні	Долари США	Гривні	Гривні	Долари США
	19.5%	UIRD (3M) + 4%	9,34%	18.0% – 21%	UIRD (3M) + 4%	10,37%
Всього позик	9,950	809,295	855,338	552,548	809,295	646,620

Група не має субординованого боргу або боргу, який може бути конвертований в акції.

Дотримання зобов'язань за кредитними договорами

Відповідно до умов кредитних договорів, Група повинна дотримуватися певних фінансових показників діяльності та виконувати інші (нефінансові) зобов'язання. Договорами передбачено перелік випадків невиконання, що дають кредиторам право вимагати дострокового повернення кредитних коштів.

Протягом 2017-2018 років були зафіксовані наступні випадки невиконання зобов'язань за договором з китайським банком:

- 1) невиконання зобов'язання зі сплати відсотків у зв'язку з обмеженням максимальної процентної ставки, встановленим Національним банком України;
- 2) наявність суттєвих судових проваджень, ініційованих а) українським державним банком щодо стягнення заборгованості з погашення облігацій, випущених материнською компанією; б) Фондом державного майна щодо невиконання материнською компанією певних приватизаційних зобов'язань;
- 3) наявність думки із застереженням у аудиторському звіті щодо консолідованої фінансової звітності Групи.

Оскільки станом на 31 грудня 2017 року Група не мала безумовного права в односторонньому порядку уникнути виконання зобов'язань з дострокового повернення кредиту за умови, що китайський банк звернеться з такою вимогою, відповідна заборгованість за кредитом у сумі 646,620 тисяч гривень була включена до складу поточних зобов'язань.

У лютому 2018 року Група отримала від китайського банку лист про відмову від прав вимоги дострокового погашення кредиту, які виникли в результаті наявності суттєвих судових проваджень. Дана відмова зберігає чинність за умови, що (а) суди відповідних інстанцій не приймуть в майбутньому несприятливі рішення в результаті вищезазначених суттєвих проваджень, та (б) у разі закриття таких проваджень в результаті альтернативного врегулювання, мирова угода, на думку кредитора, не матиме істотного негативного впливу на Групу.

Враховуючи, що усі судові рішення у суттєвих провадженнях, які спричинили настання випадку невиконання зобов'язань за договором з китайським банком, були винесені на користь Групи, відмова банку від прав вимоги дострокового погашення кредиту, надана у лютому 2018 року, залишається чинною станом на 31 грудня 2018 року.

Окрім того, у 2018 році Група отримала окремий лист, яким банк підтвердив свою відмову від права вимоги дострокового погашення, що виникає у зв'язку з несвоєчасною сплатою відсотків та з наявністю думки із застереженням у аудиторському звіті.

Враховуючи вищезазначене, станом на 31 грудня 2018 року Група класифікувала заборгованість по кредиту від китайського банку відповідно до контрактних термінів погашення.

Забезпечення

Група надала права вимоги за певними банківськими рахунками у заставу як забезпечення за кредитним договором з китайським банком. Група зобов'язана спрямовувати певну суму надходжень грошових коштів від клієнтів (з урахуванням встановленого мінімуму) через закладені рахунки. У разі настання події дефолту надходження на цих рахунках можуть використовуватися для виконання зобов'язань за кредитним договором.

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

14. Кредити та позики (продовження)

Активи та майнові права, що знаходяться у заставі для забезпечення банківських кредитів та інших запозичень, представлені таким чином:

Застава	Валюта	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Майнові права на майбутні поставки обладнання	Доларів США	28,779	28,779
Основні засоби	Гривень	2,559,386	2,504,108
Інвестиційна нерухомість	Гривень	8,257	112,784
Нематеріальні активи	Гривень	-	3,124
Разом		2,596,422	2,648,795

15. Зобов'язання щодо виконання

Відстрочена плата за підключення, визнана як зобов'язання за договором, наступна:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік
На 1 січня 2018 року, у тому числі	197,137
- Поточна частина (рядок 1690)	28,157
- Довгострокова частина (рядок 1515)	168,980
Плата за підключення за період	55,077
Виручка за період (Примітка 18)	(46,876)
На 31 грудня 2018 року, у тому числі	205,338
- Поточна частина (рядок 1690)	30,505
- Довгострокова частина (рядок 1515)	174,835

16. Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість представлена таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Кредиторська заборгованість за послуги	175,571	137,745
Кредиторська заборгованість за необоротні активи	152,446	252,842
Кредиторська заборгованість за товарно-матеріальні запаси	49,658	61,487
Кредиторська заборгованість перед операторами	22,577	31,287
Інша кредиторська заборгованість	6,688	7,327
Всього кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги та іншої кредиторської заборгованості	406,939	490,688

17. Поточні забезпечення

Поточні зобов'язання представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Забезпечення по виплатах працівникам	133,696	124,142
Забезпечення по невикористаних відпустках	128,268	121,463
Забезпечення по судових справах	349	3,644
Всього поточних забезпечень	262,313	249,249

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

18. Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Аналіз доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за основними джерелами доходів:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Дохід від контрактів з клієнтами		
Дзвінки в межах міста та абонентська плата	2,138,555	2,421,182
Послуги Інтернет	1,835,966	1,734,448
Дзвінки на мобільні телефони та міжміські дзвінки в межах України	579,191	482,524
Послуги, надані іноземним операторам	386,263	536,490
Плата за користування телефонними лініями та каналами зв'язку, вхідні дзвінки та транзит телефонного трафіку	159,239	153,504
Доходи від послуг проводового радіомовлення	126,250	131,311
Плата за користування кабельною каналізацією	115,489	119,570
Міжнародний трафік	96,062	127,398
Плата за підключення (початок застосування МСФЗ 15)	46,876	–
Доходи від реалізації товарів	2,993	4,282
Інші доходи	31,065	78,132
Всього доходу від контрактів з клієнтами	5,517,949	5,788,841
Інший дохід		
Доходи від операційної оренди активів	338,683	255,337
Всього іншого доходу	338,683	255,337
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5,856,632	6,044,178

Плата за трафік в межах міста та абонентська плата, а також плата за користування кабельною каналізацією встановлюються на основі тарифів на телекомунікаційні послуги, затверджених НКРЗІ.

Плата за дзвінки на мобільні телефони та міжміські дзвінки в межах України включає плату за вихідний посекундний трафік в межах України, яка розраховується на основі застосування тарифів, затверджених Групою.

Дохід від міжнародного трафіку включає платежі за міжнародні телефонні дзвінки, які здійснюються абонентами з території України.

Дохід від надання послуг іноземним операторам включає регулярні (місячні, квартальні, річні) платежі за використання ліній та термінацію трафіку абонентів іноземних операторів, що знаходяться за межами території України, та базуються на окремих угодах із іноземними операторами.

Плата за користування каналами, доступ до ліній фіксованого зв'язку, вхідні дзвінки та транзит телефонного трафіку – це платежі, отримані від українських операторів послуг зв'язку, які включають фіксовані платежі за доступ до мережі Групи та платежі за передачу та термінацію трафіку абонентів цих операторів. На відміну від плати за термінацію та транзит телефонного трафіку, плата за користування телефонними лініями та каналами зв'язку встановлюється на основі тарифів на телекомунікаційні послуги, затверджених НКРЗІ.

Доходи від надання послуг Інтернет включають фіксовану абонентську плату, плату за передачу трафіку з використанням IP-технологій, дохід від реалізації Інтернет-карток, плату за послуги з передачі даних, плату за підключення та інші платежі за надання послуг.

Плата за підключення, що визнається після застосування МСФО 15, представлена разовими доходами при підключенні, що визнаються протягом очікуваного життєвого циклу абонента.

19. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Витрати на оплату праці	1,478,155	1,436,282
Знос основних засобів (Примітка 6)	610,897	445,711
Комунальні послуги	597,970	520,295
Технічне обслуговування та ремонт	270,353	301,906
Матеріали	249,213	252,367
Послуги, надані іноземними операторами	168,692	191,555
Плата за користування телефонними лініями та каналами зв'язку, вхідні дзвінки та транзит телефонного трафіку	110,179	124,815
Витрати на оренду	107,768	105,694
Амортизація нематеріальних активів	54,938	42,734
Вартість списання активу по абонентам, які припинили користуватись послугами (початок застосування МСФЗ 15)	22,447	–
Амортизація активів за договором (початок застосування МСФЗ 15)	19,462	–
Інше	153,675	154,247
Всього собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3,843,749	3,575,606

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

20. Адміністративні витрати

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Витрати на оплату праці	563,224	498,996
Земельні та інші податки	139,071	173,059
Витрати на оренду	102,863	102,078
Професійні послуги	35,331	17,883
Матеріали	22,291	20,591
Знос основних засобів (Примітка 6)	19,879	13,103
Комунальні послуги	17,235	14,314
Технічне обслуговування та ремонт	10,016	13,600
Банківські комісії та виплати	4,653	1,609
Амортизація нематеріальних активів	742	550
Інше	104,841	76,608
Всього адміністративних витрат	1,020,148	932,391

До складу витрат на професійні послуги включено витрати з обов'язкового аудиту фінансової звітності. У звітному періоді аудитором Групи не надавалися будь-які інші незаборонені законодавством професійні послуги.

21. Витрати на збут

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Витрати на оплату праці	268,627	259,007
Витрати на рекламу та поліграфічні послуги	59,388	63,720
Банківські комісії та виплати	21,962	28,568
Доставка рахунків	18,677	23,403
Комунальні послуги	15,987	16,789
Матеріали	8,987	8,446
Комісійні	5,432	11,054
Знос основних засобів (Примітка 6)	5,330	5,426
Амортизація нематеріальних активів	3,602	3,510
Технічне обслуговування та ремонт	630	610
Інше	6,593	9,566
Всього витрат на збут	415,215	430,099

22. Інші операційні витрати

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Резерв під очікувані кредитні збитки за торговою та іншою дебіторською заборгованістю	67,092	94,531
Витрати, пов'язані з ліквідацією необоротних активів	47,190	35,066
Витрати згідно колективного договору	18,625	43,206
Вартість викраденого мідного кабелю	11,060	–
Штрафи та пеня	10,265	7,045
Знос основних засобів (Примітка 6)	3,618	7,960
Знецінення/уцінка основних засобів (Примітка 6)	2,590	5,716
Комунальні послуги	1,876	10,647
Збиток від курсових різниць	513	–
Знецінення товарно-матеріальних запасів	–	21,963
Інше	61,698	27,211
Всього інших операційних витрат	224,527	253,345

Резерв під очікувані кредитні збитки за торговою та іншою дебіторською заборгованістю включає знецінення торгової дебіторської заборгованості у сумі 55,253 тисячі гривень (у 2017 році – 51,405 тисяч гривень) та знецінення іншої дебіторської заборгованості у сумі 11,839 тисяч гривень (у 2017 році – 43,126 тисяч гривень).

Витрати на персонал згідно колективного договору включають виплати у зв'язку з розірванням трудового договору працівників у сумі 4,010 тисяч гривень за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (31 грудня 2017 року – 39,167 тисяч гривень).

23. Інші операційні доходи

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Прибуток від вибуття необоротних активів	402,660	348,542
Чистий прибуток від переоцінки основних засобів та інвестиційної нерухомості	18,132	81,038
Штрафи та пеня	9,806	10,325
Прибуток від списання кредиторської заборгованості	7,977	3,962
Прибуток від оприбуткування запасів	7,973	9,904
Дохід від розформування резерву під знецінення запасів	1,248	–
Прибуток від курсової різниці	–	14,869
Інше	38,655	56,489
Всього інших операційних доходів	486,451	525,129

У 2018 та 2017 роках прибуток від вибуття необоротних активів переважно представлений продажем демонтованого мідного кабелю, який не використовується Групою, та певного майна Групи. Мідний кабель, який було продано у 2018 та 2017 роках, був демонтований в ході оптимізації мережі та переключення абонентів до інших кабелів. До початку процесу демонтажу в керівництва не було заздалегідь доступної достатньої інформації про конкретні активи, що підлягали оптимізації та подальшому продажу, у зв'язку з чим такий мідний кабель вважався спеціалізованим активом та оцінювався у складі єдиної ОГГК разом з іншими спеціалізованими активами Групи із використанням методу амортизованої вартості заміщення з перевіркою на економічне знецінення з використанням методу дисконтованих грошових потоків

24. Фінансові витрати

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Процентні витрати за кредитами та позиками	303,798	366,743
Чистий збиток від курсової різниці	–	32,133
Процентні витрати за зобов'язаннями з довгострокових пенсійних виплат працівникам (Примітка 13)	44,978	39,486
Процентні витрати за зобов'язаннями з інших довгострокових виплат працівникам	1,012	1,320
Інші фінансові витрати	3,792	3,921
Всього фінансових витрат	353,580	443,603

25. Фінансові доходи

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Процентні доходи	25,275	39,314
Розгортання дисконту за фінансовими інвестиціями	5,258	–
Прибуток від курсових різниць	4,088	–
Всього фінансових доходів	34,621	39,314

26. Податок на прибуток

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Дохід з відстроченого податку на прибуток	25,211	16,517
Витрати з поточного податку на прибуток	(107,650)	(193,836)
Витрати з податку на прибуток	(82,439)	(177,319)

Узгодження діючої ставки оподаткування:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Прибуток до оподаткування	520,415	973,308
Витрати з податку на прибуток за діючою ставкою у розмірі 18%	(93,674)	(175,195)
Вплив на податок на прибуток:		
Чистий вплив неоподатковуваних доходів/(витрат)	1,973	(2,257)
Виключення сум, пов'язаних з припиненою діяльністю	(12,187)	(11,943)
Перегляд тимчасових різниць	21,449	12,076
Витрати з податку на прибуток	(82,439)	(177,319)

Відмінності між українськими правилами оподаткування та МСФЗ призводять до виникнення певних тимчасових різниць між балансовою вартістю активів та зобов'язань для цілей фінансового звітування та їхньою податковою базою. Податковий ефект змін цих тимчасових різниць був розрахований, виходячи з оцінки керівництвом строків реалізації цих різниць у податковій декларації Групи за ставкою 18%, яка, як очікується, діятиме у майбутніх періодах.

26. Податок на прибуток (продовження)

Зміни відстрочених податків у зв'язку із змінами визнаних тимчасових різниць протягом року, що закінчився 31 грудня 2018 року, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	1 січня	Визнані у	Визнані у	31 грудня
	2018 р.	звіті про фінансові результати (витрати)/ дохід	іншому сукупному доході	2018 р.
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	(711,692)	27,552	(6,523)	(690,663)
Нематеріальні активи	(3,170)	2,536	-	(634)
Дебіторська заборгованість	95,311	(3,829)	-	91,482
Грошові кошти та фінансові активи	760	(630)	-	130
Забезпечення по пенсіях за роботу в шкідливих умовах	39,738	(418)	(1,108)	38,212
Відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(579,053)	25,211	(7,631)	(561,473)
Невизнані відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	-	-	-	-
Чисті відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(579,053)	25,211	(7,631)	(561,473)

Зміни відстрочених податків у зв'язку із змінами визнаних тимчасових різниць протягом року, що закінчився 31 грудня 2017 року, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	1 січня	Визнані у	Визнані у	31 грудня
	2017 р.	звіті про фінансові результати (витрати)/ дохід	іншому сукупному доході	2017 р.
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	(822,276)	17,673	92,912	(711,691)
Нематеріальні активи	(3,841)	671	-	(3,170)
Дебіторська заборгованість	79,836	9	-	79,845
Забезпечення по пенсіях за роботу в шкідливих умовах	33,816	(1,836)	7,758	39,738
Відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(712,465)	16,517	100,670	(595,278)
Невизнані відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	-	-	-	-
Чисті відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(712,465)	16,517	100,670	(595,278)

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом

У ході звичайної діяльності у Групі виникають кредитні, процентні, валютні ризики та ризики ліквідності.

Справедлива вартість

Певні вимоги до розкриття інформації Групи вимагають визначення справедливої вартості як фінансових, так і нефінансових активів і зобов'язань. Справедлива вартість була визначена для цілей оцінки та розкриття інформації з використанням зазначених далі методів. Там, де це необхідно, додаткова інформація про припущення, зроблені у процесі визначення справедливої вартості активу або зобов'язання, розкривається в примітках, що стосуються відповідних активів та зобов'язань.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана при продажі активу або сплачена при передачі зобов'язання у ході звичайної господарської операції між учасниками на момент оцінки (тобто ціна вибуття).

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інша дебіторська заборгованість

Справедлива вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та іншої дебіторської заборгованості оцінюється як теперішня вартість майбутніх грошових потоків, дисконтованих за ринковою процентною ставкою станом на звітну дату. Ефект дисконтування вважається незначним і не відображається у фінансовій звітності.

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом (продовження)

Непохідні фінансові зобов'язання

Справедлива вартість, що визначається для цілей розкриття інформації, розраховується на основі поточної вартості майбутніх грошових потоків по основній сумі і відсотках, дисконтованих за ринковою процентною ставкою станом на звітну дату.

Балансова вартість більшості фінансових активів та зобов'язань не відрізняється суттєво від їх справедливої вартості на 31 грудня 2018 та 2017 років.

Ієрархія джерел визначення справедливої вартості

З метою дотримання вимог МСФЗ 13, що відносяться до розкриття інформації щодо справедливої вартості, всі фінансові та нефінансові активи та зобов'язання, щодо яких робляться розкриття інформації про справедливую вартість, відносяться до відповідного рівня ієрархії джерел визначення справедливої вартості. МСФЗ 13 встановлює ієрархію методів оцінки, що базується на тому, які вхідні дані – відкриті чи закриті – використовуються при застосуванні того чи іншого методу. Відкриті дані відображають ринкову інформацію, отриману з незалежних джерел; закриті дані відображають ринкові припущення, зроблені Групою. На цих двох типах даних побудована ієрархія джерел визначення справедливої вартості, що наводиться нижче:

- **рівень 1** – оцінка ґрунтується на цінах котирувань на активних ринках для ідентичних активів або зобов'язань, до яких Група має доступ на дату оцінки;
- **рівень 2** – оцінка ґрунтується на вхідних даних, інших ніж ціни котирувань, що увійшли у Рівень 1, які є відкритими, тобто спостерігаються для активу або зобов'язання або прямо, або опосередковано;
- **рівень 3** – оцінка ґрунтується на вхідних даних для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі, зокрема на значних закритих даних, що використовуються для коригувань відкритих вхідних даних, які є важливими для оцінки.

Розкриття інформації щодо фінансових та нефінансових активів та зобов'язань Групи були визначені згідно з результатами оцінки, яка відповідає Рівню 2 ієрархії джерел визначення справедливої вартості, крім спеціалізованих основних засобів, які були оцінені станом на 31 грудня 2018 та 2017 років за справедливою вартістю (за вирахуванням витрат на вибуття) з використанням закритих вхідних даних, що відповідає Рівню 3 ієрархії джерел визначення справедливої вартості.

Рівень 2: Ключові вхідні дані та припущення, використані при визначенні справедливої вартості фінансових інструментів, представлені ринковими процентними ставками, що приблизно дорівнюють ефективним процентним ставкам Групи на звітну дату.

Протягом років, що закінчилися 31 грудня 2018 та 2017 років, не було змін методів оцінки справедливої вартості та перенесення даних з однієї категорії оцінки до іншої. Справедлива вартість фінансових інструментів у балансі Групи станом на 31 грудня 2018 та 2017 років приблизно дорівнює їх балансовій вартості.

Ключові вхідні дані та припущення, використані при визначенні справедливої вартості нефінансових активів, представлені ринковими цінами на аналогічні активи та цінами останніх угод Групи з продажу подібних активів з певними коригуваннями, які спостерігаються прямо або опосередковано.

Рівень 3: Опис використаних вхідних даних та чутливість оцінки справедливої вартості до змін цих вхідних даних наведено у Примітці 6.

Політика та процедури управління ризиками

При використанні фінансових інструментів Група зазнає таких видів ризиків:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик.

У цій примітці представлена інформація щодо кожного із зазначених ризиків, яких зазнає Група, про цілі, політику та процедури оцінки та управління ризиками, а також про управління капіталом Групи. Більш детальна кількісна інформація розкрита у відповідних примітках до цієї консолідованої фінансової звітності.

Наглядова рада несе всю повноту відповідальності за організацію системи управління ризиками та нагляд за функціонуванням цієї системи.

Політика з управління ризиками розроблена з метою виявлення та аналізу ризиків, яких зазнає Група, встановлення належних лімітів ризику та впровадження засобів контролю ризиків, а також для здійснення моніторингу рівнів ризику та дотримання встановлених лімітів. Політика та системи управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов та умов діяльності Групи. Через засоби навчання та стандарти і процедури управління Група намагається створити таке впорядковане і конструктивне середовище контролю, в якому всі працівники розуміють свої функції та обов'язки.

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом (продовження)

Наглядова рада здійснює нагляд за тим, яким чином керівництво контролює дотримання політик і процедур з управління ризиками, а також аналізує адекватність структури управління ризиками по відношенню до ризиків, яких зазнає Група.

Кредитний ризик

Кредитний ризик – це ризик виникнення фінансового збитку внаслідок невиконання споживачем або контрагентом зобов'язань за договором. Цей ризик виникає, головним чином, у зв'язку з дебіторською заборгованістю споживачів та інвестиційними цінними паперами.

Група не вимагає надання застави по фінансових активах. Моніторинг кредитних ризиків здійснюється постійно. Максимальна сума кредитного ризику представлена балансовою вартістю кожного фінансового активу, відображеного у звіті про фінансовий стан.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інша дебіторська заборгованість

Наявність кредитного ризику залежить, головним чином, від індивідуальних характеристик кожного споживача. Демографічні показники клієнтської бази, включаючи ризик дефолту, властивий конкретній галузі або країні, в якій споживачі здійснюють свою діяльність, меншою мірою впливає на рівень кредитного ризику.

При здійсненні моніторингу кредитного ризику споживачів останні групуються згідно з їх кредитними характеристиками, у тому числі, залежно від того, чи відносяться вони до фізичних або юридичних осіб, чи є вони вітчизняними або міжнародними операторами, державними установами, а також згідно зі структурою їх заборгованості за строками. Керівництво не аналізує кредитну якість дебіторської заборгованості до моменту прострочення до 90 днів а також проводить «м'яку» роботу щодо стягнення дебіторської заборгованості силами персоналу, що займається обслуговуванням абонентів, за допомогою наступних засобів: IVR, Viber, нагадування щодо заборгованості в рахунках, здійснення телефонних дзвінків. Якщо споживач-фізична особа не платить більше 3 місяців, надання послуги призупиняється Групою до надходження оплати. Після спливу 90 днів прострочення дебіторської заборгованості Групи використовує послуги сторонніх компаній, що супроводжують стягнення заборгованості.

Керівництво впровадило кредитну політику, згідно з якою платоспроможність кожного іноземного оператора аналізується окремо на момент початку співробітництва. З урахуванням результатів такого аналізу контрагенту пропонуються умови оплати та надання послуг. Після цього на постійній основі аналізується лише виконання зобов'язань з оплати.

Отримання Групою дебіторської заборгованості залежить від ряду економічних та політичних факторів, але, на думку керівництва, у Групі відсутній значний ризик збитків, що перевищували б резерви, створені у цій консолідованій фінансовій звітності.

Грошові кошти на рахунках

Група розміщує кошти на депозитах та поточних рахунках в банках, залежно від їхнього кредитного ризику. При виборі банку для розміщення депозиту Група враховує кредитний рейтинг контрагента, попередній досвід роботи з ним та процентну ставку, яку пропонує банк.

Станом на 31 грудня 2018 року 99,5% грошових коштів Групи розміщено у 4 українських банках (на 31 грудня 2017 року – 96,0% розміщено у 4 українських банках), що не призводить до концентрації кредитного ризику.

Далі наведений аналіз коштів на банківських рахунках за кредитною якістю згідно з кредитними рейтингами за оцінкою Fitch або Moody's станом на 31 грудня 2018 та 2017 років:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017р.
Кошти на банківських рахунках		
A3	–	12,216
B3	313,747	27,244
Сaa1	4,301	–
Сaa2	–	113,830
Сaa3	–	28,068
Ca-C	22,067	102,929
Без рейтингу	1,397	218
Всього кошти на банківських рахунках	341,512	284,505
Резерв під очікувані кредитні збитки	(719)	–
Всього кошти на банківських рахунках після вирахування знецінення	340,793	284,505

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом (продовження)

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик того, що Група не зможе виконати свої фінансові зобов'язання шляхом поставки грошових коштів чи іншого фінансового активу. Підхід до управління ліквідністю передбачає розумне забезпечення постійною ліквідністю, достатньою для виконання зобов'язань Групи по мірі настання строків їх погашення як у звичайних умовах, так і у надзвичайних ситуаціях, уникаючи при цьому неприйнятних збитків і ризику нанесення шкоди репутації Групи.

Група намагається забезпечувати наявність грошових коштів та їх еквівалентів, доступних на першу вимогу, в обсязі, достатньому для покриття очікуваних короткострокових операційних витрат, включаючи витрати на обслуговування фінансових зобов'язань; це не поширюється на екстремальні ситуації, які неможливо передбачити, наприклад, стихійне лихо.

У грудні 2015 року Група підписала угоду на отримання довгострокової кредитної лінії з китайським банком з лімітом 50,000 тисяч доларів США, що дорівнювало 1,384,413 тисяч гривень за обмінним курсом станом на звітну дату, та строком погашення до грудня 2022 року. Станом на 31 грудня 2018 року недисконтована заборгованість за цією кредитною лінією становила 872,463 тисячі гривень (станом на 31 грудня 2017 року – 683,087 тисячі гривень).

Станом на 31 грудня 2018 року Група мала мультивалютну відновлювану кредитну лінію із загальним лімітом в еквіваленті 30,000 тисяч доларів США, з граничним лімітом 830,648 тисяч гривень. Станом на 31 грудня 2018 року використана сума цієї кредитної лінії становила 809,295 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 809,295 тисяч гривень). Договір відновлюваної кредитної лінії діє до вересня 2019 року.

У жовтні 2016 року Група підписала кредитний договір з українським банком на суму 150,000 тисяч гривень. У грудні 2016 року ліміт кредитної лінії було збільшено до 300,000 тисяч гривень. У січні 2017 року ліміт кредитної лінії було збільшено до 600,000 тисяч гривень і залишався без змін на 31 грудня 2018 року. Враховуючи стан ліквідності, в кінці 2018 року Група повністю погасила заборгованість за кредитом, що призвело до скорочення боргу на 550,000 тисяч гривень. Станом на 31 грудня 2018 року заборгованість за цією кредитною лінією становила нуль (станом на 31 грудня 2017 року – 550,000 тисяч гривень). Договір по кредитній лінії діє до жовтня 2019 року.

Група здійснює операції купівлі продажу цінних паперів – облігацій внутрішньої державної позики, з метою отримання процентного доходу та отримання вигоди від коливання вартості цінних паперів.

Строки погашення зобов'язань по непохідних фінансових зобов'язаннях згідно з умовами договорів, включаючи виплату процентів, на 31 грудня 2018 року представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Балансова вартість	Контрактні грошові потоки	До 1 місяця	Від 1 до 3 місяців	Від 3 місяців до 1 року	Від 1 до 2 років	Більше 2 років
Позики:							
Банківські кредити	1,664,633	2,042,015	–	24,711	1,053,364	265,595	698,344
Випущені облігації	150	150	–	–	150	–	–
Проценти до виплати	21,982	21,982	12,872	106	9,004	–	–
Всього позик	1,686,765	2,064,147	12,872	28,818	1,062,518	265,595	698,344
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість	406,939	406,939	406,939	–	–	–	–
Інші поточні зобов'язання	19,645	19,645	19,645	–	–	–	–
Всього	2,113,349	2,490,731	439,456	28,818	1,062,518	265,595	698,344

Публічне акціонерне товариство «Укртелеком»

Консолідована фінансова звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився на цю дату

Примітки до консолідованої фінансової звітності зі рік, що закінчився 31 грудня 2018 року (продовження)

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом (продовження)

Строки погашення зобов'язань за непохідними фінансовими зобов'язаннями згідно з умовами договорів, включаючи виплату процентів, на 31 грудня 2017 року представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Балансова вартість	Контрактні грошові потоки	До 1 місяця	Від 1 до 3 місяців	Від 3 місяців до 1 року	Від 1 до 2 років	Більше 2 років
Позики:							
Банківські кредити	2,005,915	2,090,908	695,170	1,395,738	-	-	-
Випущені облігації	150	172	-	6	166	-	-
Кредити від постачальників обладнання	2,398	2,398	-	2,398	-	-	-
Проценти до виплати	42,096	42,096	42,095	1	-	-	-
Всього позик	2,050,559	2,135,574	737,265	1,398,143	166	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги та інша кредиторська заборгованість	490,688	490,688	490,688	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	19,916	19,916	19,916	-	-	-	-
Всього	2,561,163	2,646,178	1,247,869	1,398,143	166	-	-

Станом на 31 грудня 2017 року довгострокова кредитна лінія, отримана від китайського банку була класифікована як така, що підлягає погашенню протягом періоду до одного місяця. Недисконтована заборгованість за цією лінією складала 683,087 тисяч гривень. Така класифікація є наслідком порушення певних зобов'язань за відповідним кредитним договором (Примітка 14). Згідно з умовами договору, погашення цієї суми здійснюється дев'ятьма рівними виплатами один раз на півроку. Перша виплата має відбутися у листопаді 2019 року. У грудні 2022 року Група виплатить останні два внески за цим договором.

Ринковий ризик

Ринковий ризик полягає у тому, що зміни ринкових цін, таких як валютні курси, процентні ставки і вартість капіталу, будуть впливати на доходи або на вартість фінансових інструментів. Метою управління ринковим ризиком є і контроль рівня ринкового ризику у межах прийнятних параметрів при оптимізації доходності за ризик. Група несе фінансові зобов'язання з метою управління ринковими ризиками. Всі такі операції здійснюються згідно з інструкціями керівництва. Група не застосовує операції хеджування для управління волатильністю показників прибутку чи збитку.

Валютний ризик

У Групі виникає валютний ризик у зв'язку з транзакціями з іноземними операторами та позиками, деномінованими в іноземній валюті. Валютами, що викликають цей ризик, є, в основному, долари США та Євро. Українське законодавство обмежує спроможність Групи хеджувати свій валютний ризик, отже, Група не хеджує свій валютний ризик. Проте, валютний ризик враховується керівництвом під час вибору валюти розрахунків з операторами та постачальниками товарів та послуг.

Рівень валютного ризику представлений таким чином:

(у тисячах гривень)	Деноміновані у доларах США		Деноміновані в євро	
	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	32,225	41,724	16,348	21,040
Грошові кошти та їх еквіваленти	201,103	64,761	72,654	44,952
Поточна частина довгострокових кредитів та позик	(113,808)	-	-	-
Довгострокові кредити та позики	(767,658)	-	-	-
Короткострокові кредити та позики	-	(703,773)	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(9,790)	(37,487)	(3,315)	(2,722)
Чиста довга(коротка) позиція	(657,928)	(634,775)	85,687	63,270

30-ти відсоткове ослаблення гривні по відношенню до вказаних валют на 31 грудня призвело б до зменшення суми прибутку після оподаткування та зменшення власного капіталу на зазначені нижче суми. Цей аналіз виконаний на основі припущення щодо незмінності всіх інших змінних величин, зокрема, процентних ставок.

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Долари США	(161,850)	(156,155)
Євро	21,079	15,564

27. Управління фінансовими ризиками та капіталом (продовження)

30-ти відсоткове зміцнення гривні по відношенню до зазначених валют на 31 грудня призвело б до протилежного впливу на зазначені вище суми, виходячи з припущення щодо незмінності всіх інших змінних величин.

Процентний ризик

Зміни процентних ставок впливають, головним чином, на кредити та позики шляхом зміни їх майбутніх грошових потоків (для заборгованості за плаваючою ставкою). Керівництво не має офіційної політики визначення необхідного співвідношення заборгованості Групи з фіксованими та плаваючими процентними ставками. Однак при отриманні нових кредитів та позик керівництво здійснює відповідний аналіз перш, ніж прийняти рішення щодо того, яка процентна ставка – фіксована чи плаваюча – буде більш вигідною для Групи протягом розрахункового періоду до погашення заборгованості.

Оскільки Група, як правило, не має значних процентних активів, її доходи та грошові потоки від основної діяльності переважно не залежать від змін ринкових процентних ставок. Процентний ризик Групи виникає у зв'язку з довгостроковими та короткостроковими позиками Станом на 31 грудня 2018 року 48% загальної суми позик були надані Групі за плаваючою ставкою (на 31 грудня 2017 року – 40%).

Інформація про ефективні процентні ставки за фінансовими інструментами наведена у Примітці 14. Перегляд процентної ставки як за інструментами з фіксованою процентною ставкою, так і за інструментами з плаваючою процентною ставкою відбувається при настанні строку їх погашення.

Зміна процентних ставок на 100 базисних пунктів призвела б до збільшення або зменшення прибутку після оподаткування та збільшення або зменшення власного капіталу на 8,093 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 8,092 тисячі гривень) в результаті збільшення/зменшення чистих процентних витрат по фінансових активах та зобов'язаннях зі змінними ставками. Цей аналіз виконаний на основі припущення щодо незмінності всіх інших змінних величин, зокрема, курсів обміну валют.

Інший ринковий ціновий ризик

Група не укладає товарних контрактів, крім випадків, коли це необхідно для очікуваного споживання та продажів. Розрахунок за цими контрактами не здійснюється за чистою сумою.

Угоди про взаємозалік або аналогічні угоди

Вплив можливого взаємозаліку активів та зобов'язань для зменшення потенційного кредитного ризику є незначним.

Управління капіталом

Політика Групи передбачає підтримку стабільного рівня капіталу з метою забезпечення довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших учасників ринку, а також для забезпечення сталого розвитку господарської діяльності у майбутньому. Керівництво контролює як структуру статутного капіталу, так і доходність капіталу.

Керівництво намагається зберігати баланс між більш високою доходністю, яку можна досягти при вищому рівні позикових коштів, та перевагами і стабільністю, які забезпечує стійка позиція капіталу.

Протягом звітного періоду не було змін у підході до управління капіталом.

Станом на 31 грудня 2018 року чисті активи Групи у сумі 8,093,782 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 8,039,123 тисячі гривень) перевищують зареєстрований статутний капітал Групи, затверджений у Статуті в розмірі 4,681,562 тисячі гривень (на 31 грудня 2017 року – 4,681,562 тисячі гривень).

28. Зобов'язання

Зобов'язання з капіталовкладень

На 31 грудня 2018 року Група мала договірні зобов'язання на придбання основних засобів на суму 1,377,206 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 1,453,287 тисяч гривень), а також на придбання програмного забезпечення та інших нематеріальних активів на суму 54,278 тисяч гривень (на 31 грудня 2017 року – 133,476 тисяч гривень).

29. Непередбачувані зобов'язання

Страховання

Група не має повного страхового покриття щодо свого виробничого обладнання на випадок переривання діяльності або виникнення відповідальності перед третьою особою у зв'язку зі шкодою, заподіяною майну чи навколишньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних з майном чи операціями Групи, оскільки керівництво отримує страховий захист тільки у разі, якщо вважає це економічно доцільним. Керівництво вважає, що, виходячи з його оцінки страхових ризиків та наявності і доступності страхових продуктів в Україні, по цих ризиках був забезпечений відповідний страховий захист. Однак до тих пір, поки Група не отримає більш досконалі страхові продукти, потенційна втрата чи знищення тих чи інших активів створює відповідні ризики для операцій та фінансового стану Групи.

29. Непередбачувані зобов'язання (продовження)

Право користування земельними ділянками

Станом на 31 грудня 2018 року частина земельних ділянок, на яких розташоване обладнання та об'єкти нерухомості, використовується Групою без юридично оформлених правостановлюючих документів, але в той же час Група виплачує всі юридично необхідні платежі пов'язані з вищезазначеними земельними ділянками відповідно до законодавства.

Користування земельними ділянками без юридичного оформлення або із порушенням порядку виділення громадських земельних ділянок може розглядатися наглядовими органами як порушення земельного законодавства. Це може призвести до вимоги привести земельні відносини у відповідність чинному законодавству.

Відповідно до операційного плану, протягом 2018 року Група частково приводила, та і надалі буде проводити, оновлення правостановлюючих документів з метою приведення їх до вимог чинного земельного законодавства.

Непередбачені податкові зобов'язання

Для української системи оподаткування характерною є наявність численних податків, а також законодавство, яке підлягає частим змінам, яке може застосовуватися ретроспективно, яке може тлумачитися по-різному та яке в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у тлумаченні податкового законодавства між місцевою, обласною і державною податковими адміністраціями та між Національним банком України і Міністерством фінансів.

Податкові декларації підлягають перевірці з боку податкових органів, які за законом уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для перевірок, що проводяться податковими органами, протягом наступних трьох календарних років; однак за певних обставин податковий рік може залишатися відкритим довше. Ці факти створюють більш серйозні податкові ризики в Україні, порівняно із типовими ризиками, притаманними країнам з більш розвиненими системами оподаткування.

Керівництво вважає, що Група зробила достатні нарахування по податкових зобов'язаннях, виходячи з власної інтерпретації податкового законодавства України, офіційних заяв і судових рішень. Однак тлумачення законодавства відповідними органами влади можуть відрізнятись, і якщо органи влади зможуть довести правильність таких власних тлумачень, які не співпадають з позицією Групи, то це може суттєво вплинути на цю консолідовану фінансову звітність. Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років Групою не було створено забезпечення у зв'язку з непередбаченими податковими зобов'язаннями.

Трансфертне ціноутворення

Група проводить операції з пов'язаними і непов'язаними сторонами, які підлягають контролю згідно із законодавством України про трансфертне ціноутворення.

З огляду на складність телекомунікаційного бізнесу та той факт, що практика застосування правил трансфертного ціноутворення в Україні ще не сформувалася, вплив оскарження трансфертних цін Групи неможливо достовірно оцінити, проте зрештою він може виявитися суттєвим для фінансового стану та/чи операцій Групи в цілому, залежно від того, як місцеві податкові органи застосуватимуть остаточні правила. Крім того, неможливо прогнозувати, які рішення прийматимуть українські суди за спорами між податковими органами та керівництвом.

Група проводить операції, які підлягають контролю згідно з законодавством України про трансфертне ціноутворення, зокрема, протягом 2015-2018 років контрольовані операції Групи стосувалися термінації трафіку абонентів іноземних операторів та консультаційних послуг. Ціни на такі операції встановлюються за ринковим принципом. Керівництво вживає усіх необхідних заходів для забезпечення постійного дотримання законодавства про трансфертне ціноутворення. У Групи були впроваджені процедури контролю для визначення, аналізу та документального підтвердження контрольованих операцій на забезпечення дотримання нового законодавства про трансфертне ціноутворення.

Судові справи

У 2017-2018 роках Група виступала відповідачем у низці судових справ, з яких найбільш суттєвими є справи за позовами двох державних банків щодо стягнення заборгованості за договорами купівлі-продажу облігацій, емітованих материнською компанією, на загальну суму 2,073,640 тисяч гривень, крім того відшкодування збитків (упущена вигода, пеня, інфляційні втрати та 3% річних) на загальну суму 141,735 тисяч гривень. Дані договори були укладені у 2015 році, передбачали поставку облігацій та їх оплату у березні 2017 року та забезпечувалися заставою у вигляді усіх простих акцій Компанії, якими володіє материнська компанія (92,791%).

Один з банків не передав облігації у власність Групи, натомість пред'явив їх до погашення безпосередньо материнській компанії, що, на думку керівництва, є припиненням усіх зобов'язань сторін за відповідним договором.

Інший банк здійснив переказ облігацій на депозитарний рахунок нотаріуса на користь Групи, тим самим передавши їй права власності на відповідні облігації. Станом на звітну дату, Група не визнала зобов'язань, відповідно, не здійснила оплату за облігаціями та оскаржила зобов'язання за договором в суді. Договір про придбання облігацій, укладених між цим банком та Групою, припинено рішенням Комерційного суду міста Києва від 27 вересня 2018 року. У відповідь банк подав апеляцію щодо даного рішення до суду першої інстанції. 18 лютого 2019 року Північний комерційний Апеляційний суд відхилив звернення державного банку. Рішення набуло чинності негайно після його проголошення.

30. Залишки та операції з пов'язаними сторонами

У ході звичайної діяльності Групи здійснює операції з пов'язаними сторонами. Сторони вважаються пов'язаними у тому випадку, коли одна сторона має можливість контролювати іншу сторону або здійснює значний вплив на іншу сторону при прийнятті фінансових та операційних рішень. Пов'язаними сторонами є акціонери, керівництво та їхні близькі родичі, а також компанії, що контролюються акціонерами або знаходяться під суттєвим впливом акціонерів. Ціни за операціями з пов'язаними сторонами встановлюються на регулярній основі. Умови операцій із окремими пов'язаними сторонами можуть відрізнятися від ринкових.

Материнська компанія та основний власник

На 31 грудня 2018 та 2017 років основним власником акцій Групи є ТОВ «ЕСУ».

Починаючи з 30 вересня 2013 року фактичним материнським підприємством Групи є фінансово-промислова група України «Систем Кепітал Менеджмент» («СКМ») та її основний бенефіціарний власник – пан Р.Л. Ахметов, який має повноваження керувати здійсненням операцій Групи на свій власний розсуд та заради власної вигоди.

До зазначеної дати фактичним материнським підприємством Групи та її основним бенефіціарним власником була австрійська компанія Еріс.

Акціонерне товариство «Систем Кепітал Менеджмент» («СКМ») не публікує свою фінансову звітність.

Операції з представниками управлінського персоналу

Протягом років, що закінчилися 31 грудня, основний управлінський персонал отримав наступну суму компенсацій, що була включена до складу витрат на оплату праці:

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Короткострокові виплати працівникам	73,617	69,069
	73,617	69,069

Основний управлінський персонал – це особи, які мають повноваження і на яких покладено відповідальність, прямо чи опосередковано, за планування, управління та контроль діяльності Групи.

Основний управлінський персонал Групи представлений членами Наглядової ради Групи, Директором Групи та керівниками напрямків.

Залишки за розрахунками та операціями з безпосереднім акціонером

Умови надання безпроцентного кредиту розкриті у Примітці 11.

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Залишки		
Процентні облігації, випущені материнською компанією (Примітка 11)	160,872	160,872
Дебіторська заборгованість за процентами, нарахованими за облігаціями, випущеними материнською компанією (ефективна процентна ставка 24%)	73,522	73,522
Безпроцентний кредит, наданий материнській компанії (Примітка 11)	737,983	737,983

Операції

Процентний дохід, нарахований за облігаціями, випущеними материнською компанією	-	7,934
---	---	-------

Операції з асоційованими підприємствами/дочірніми компаніями основного бенефіціарного власника

Відстрочка платежу за операціями купівлі-продажу з дочірніми та асоційованими підприємствами основного бенефіціарного власника встановлена у межах 30-60 днів.

<i>(у тисячах гривень)</i>	2018 рік	2017 рік
Залишки		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	9,936	20,465
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	20,491	15,726
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(12,891)	(18,356)
Інші поточні зобов'язання	(379)	(63)

Операції

Продаж обладнання та послуг	184,122	904,771
Придбання обладнання та послуг	(232,724)	(312,325)

Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років залишки за розрахунками, що є забезпеченими, відсутні.

Станом на 31 грудня 2018 року майно балансовою вартістю 415,057 тисяч гривень передане у забезпечення на користь однієї з компаній під контролем фактичної материнської компанії (на 31 грудня 2017 року – 405,877 тисяч гривень).

31. Події після звітної дати

Позики

У лютому 2019 року Група залучила кошти для операційної діяльності шляхом випуску власних облігацій (серія Т) номінальною вартістю 100,000 тисяч гривень. Сума отриманих грошових коштів склала 53,540 тисяч гривень.

20 березня 2019 року Група підписала кредитну угоду з іноземним банком щодо отримання довгострокового фінансування у розмірі 4,854 тисячі євро з погашенням у липні 2028 року. Фінансування отримується для реалізації проектів з розширення покриття оптичного доступу до інтернету, модернізації мережі доступу та інших елементів інфраструктури Групи. Група планує залучити фінансування у квітні 2019 року.

Фінансова допомога, додатково надана Компанією дочірньому підприємству ТОВ «ТриМоб», склала 81,562 тисячі гривень.

Директор

Курмаз Ю.П.

01 / 04 / 2019

Головний бухгалтер

Куц І.В.

